

BIBLIA-TANULMÁNYOK ■ 2025/4.

Józsué könyve

BIK KÖNYVKIADÓ
BUDAPEST, 2025

A tanulmányokat összeállította:

Egerváriné Árvai Márta (6., 7.), Farkas Ádám (9., 10.),

Fodor Albert (2.), Kovács Zoltán (8., 11., 13.),

Somogyi Lehel (12.), Soós Attila (3.),

Vankó Zsuzsanna (1., 4.), Vigh Ágnes (5.)

A tanulmány elektronikus formában a www.kerak.hu oldalon,
a „Kiadványok” menüpont alatt tölthető le

A Keresztény Advent Közösség megbízásából kiadja:

BIBLIAISKOLÁK KÖZÖSSÉGE KÖNYVKIADÓ

Székhely: 1121 Budapest, Remete út 16/A

Kiadó és könyvlerakat: 1181 Budapest, Reviczky Gyula u. 46.

Telefon/fax: 06-1/267-3947 ■ 06-20/379-6020

megrendeles@bikkiado.hu ■ www.bikkiado.hu

Felelős kiadó: Szigeti Gábor ■ Sorozatszerkesztő: Vankó Zsuzsanna

Nyomtatás: Innovariant Nyomdaipari Kft., 6750 Algyő, Ipartelep 4.

www.innovariant.hu ■ Felelős vezető: Drágán György ügyvezető

ISBN 978-615-6599-13-1 ■ ISSN 0865-3119

TARTALOM

Bevezetés	7
I. TANULMÁNY ■ OKTÓBER 4.	
Józsué elhívása	9
II. TANULMÁNY ■ OKTÓBER 11.	
Jerikó elfoglalásának előkészítése – Ráháb kijelentése és segítségnyújtása – Átkelés a Jordánon	18
III. TANULMÁNY ■ OKTÓBER 18.	
Előkészületek a honfoglalás megkezdéséhez – Mennyei követ megjelenése Józsuénak	32
IV. TANULMÁNY ■ OKTÓBER 25.	
A népi rtás kérdése Izráel honfoglalása során	42
V. TANULMÁNY ■ NOVEMBER 1.	
Jerikó bevétele	54
VI. TANULMÁNY ■ NOVEMBER 8.	
Vereség Ai városánál, Ákán bűne és büntetése – Az áldás és az átok kihirdetése Garizim és Ebál hegyén	65
VII. TANULMÁNY ■ NOVEMBER 15.	
Szövetségkötés a gibeonitákkal – Öt emoreus király legyőzése – Józsué kérésére megáll a Nap	76
VIII. TANULMÁNY ■ NOVEMBER 22.	
További kananeus városállamok legyőzése	87

IX. TANULMÁNY ■ NOVEMBER 29.

Az ország felosztása,
a törzsek örökségének kijelölése – I. 98

X. TANULMÁNY ■ DECEMBER 6.

Az ország felosztása,
a törzsek örökségének kijelölése – II. 108

XI. TANULMÁNY ■ DECEMBER 13.

A menedékvárosok és a léviták öröksége 117

XII. TANULMÁNY ■ DECEMBER 20.

Nézeteltérés a Jordánon túli két és fél törzs
és a többi törzs között 129

XIII. TANULMÁNY ■ DECEMBER 27.

Józsue búcsúbeszéde és utolsó országgyűlése 141

Igék minden napra

OKTÓBER 154
NOVEMBER 155
DECEMBER 156

BEVEZETÉS

A 2025-ös esztendő utolsó negyedében Józsué könyvével foglalkoznak heti Biblia-tanulmányaink. Az előző negyed-
évben Izráel Egyiptomból való kivonulása és negyven évig tartó
pusztai vándorlása volt a téma, Mózes II. könyve alapján. Józsué
könyve ennek a történetnek a folytatásáról, a Józsué vezetésével
végbement honfoglalásról szól. Mózes II. könyve történései az
i. e. 1445–1405 közötti időszakot ölelik fel a bibliai kronológia
szerint, Józsué könyve pedig az i. e. 1405-től 1400/1399-ig terjedő
időszakot.

Józsué könyvének szerzője minden bizonnyal maga Józsué,
a honfoglalás vezére, kivéve a könyv Józsué és Eleázár főpap
haláláról tudósító záradékát. (A záradékban foglalt közlés való-
színűleg Eleázártól, illetve fiától, Fineástól származik.) A mai,
történetkritikai irányzatot követő teológusok közül többen vi-
tatják Józsué szerzőségét, de egyetlen fajsúlyos érvük sincs elle-
ne. (A Talmudban foglalt zsidó hagyomány is Józsuét tekinti a
könyv szerzőjének.) Leginkább arra hivatkoznak a modern kori
keresztény írásmagyarázók, hogy a könyvben többször fordul
elő ez a formula: „mind e mai napig”. Ebből arra következtetnek,
hogy jó idővel Józsué után keletkezett a könyv. Józsué 6,25 azon-
ban cáfolja, hogy a formula minden esetben az általuk feltéte-
lezett jelentést hordozná. Így hangzik ugyanis ez a Biblia-vers:
„A parázna Ráhábot pedig, és az ő atyjának házanépét, és min-
denét, amije volt, élni hagyta Józsué, és ott lakik Izráel között
mind e mai napig, mert elrejtette a követeket, akiket Józsué kül-
dött, hogy kikémleljék Jerikót.” Eszerint Ráháb még élt, amikor
Józsué könyve írásba foglaltatott a honfoglalás történetével.
Az sem mond ellene Józsué szerzőségének, hogy egyes szám

harmadik személyben szól benne önmagáról. Mózes könyveire is ugyanez jellemző – ez egyszerűen a korabeli stílus, és nem érv sem Mózes, sem Józsué szerzősége ellen. Több önéletrajz jellegű részlettel is találkozunk Józsué könyvében, ilyen például az Úr Serege Fejedelmének megjelenése Jerikó falai alatt. Ezek a részek is Józsué szerzőségét támasztják alá, mert ő maga számoltatott be ezekről a leghitelesebben.

A honfoglalás során – a kivonulás és a pusztai vándorlás történetéhez hasonlóan – az isteni szabadítás rendkívüli csodáival találkozunk. Ilyen a nép Jordánon való átkelése a tavaszi áradás idején, Jerikó falainak leomlása, a Nap megállása pályáján Józsué kérésére, le nem nyugvása az ellenség legyőzéséig. Annak titka, hogy ilyen rendkívüli jelenségek nyilatkoztak meg ebben az időben is – Isten abszolút hatalmának bizonyságaként –, abban rejlik, hogy egyrészt Józsué a tanítómesteréhez, Mózeshez hasonlóan Isten előtt alázattal meghajló, az Ő tanácsát kereső és parancsolatainak engedelmeskedő vezetője volt Izráelnek. Másrészt a nép magatartása is hasonló volt ebben az időszakban. Tanultak pusztai lázongásaik következményéből, és Mózes halála is mélyen érintette őket. Ezt a feljegyzést olvashatjuk Józsué könyve végén: „Izráel pedig az Urat szolgálta Józsué minden idejében, és a véneknek is minden idejében, akik hosszú ideig éltek Józsué után, akik tudták az Úr minden cselekedetét, amelyet cselekedett Izráellel.” (Józs 24,31)

Fontos és mindenképpen tisztázandó kérdés Józsué könyvével kapcsolatban Isten népirtásra adott rendelkezése a kananeusokat illetően. Többen megütköznek ezen, ezért egy külön tanulmányunk foglalkozik ezzel a kérdéssel.

Józsué elhívása

1 Hol találkozunk először Józsué személyével a bibliai feljegyzésekben?

2Móz 17,8–14 ■ „Eljött Amálek, és hadakozott Izráel ellen Refidimben. Mondta Mózes Józsuénak: Válassz nekünk férfiakat, és menj el, ütközzél meg Amálekkel. Holnap én a halom tetejére állok, és Isten pálcája kezemben lesz. Úgy cselekedett Józsué, amint mondta neki Mózes, megütközött Amálekkel.

Mózes, Áron és Húr pedig felment a halom tetejére. És történt, hogy amikor Mózes felemelte kezét, Izráel győzött, amikor pedig leeresztette kezét, Amálek győzött. Amikor Mózes kezei elnehezedtek, követ hoztak, és alá tették, hogy arra üljön, Áron pedig és Húr tartották kezét, egyfelől az egyik, másfelől a másik, és felemelve maradtak kezei a nap lementéig. Józsué pedig leverte Amáleket és az ő népét... Mondta az Úr Mózesnek: Írd meg ezt emlékezetül könyvbe, és add tudtára Józsuénak, hogy mindenestől eltörlöm Amálek emlékezetét az ég alól.”

.....

.....

.....

Az amálekiták Ézsau Amálek nevű unokájának a leszármazottai voltak (1Krón 4,41–43). Volt tehát bizonyos fogalmuk ős-

atyjuk, Izsák Isten-ismeretéről, istenfélő életviteléről. 5Móz 2,4 szerint Isten védelem alá helyezte volna még őket ebben az időben. Ők azonban megtámadták az izraelitákat, mégpedig kegyetlen módon: a leghátul haladó gyengékre, fáradtakra csaptak le (5Móz 25,18). Jóval később, amikor gonoszságuk betelt, beteljesedett rajtuk az Isten által kimondott ítélet.

Józsué ekkor még ifjú volt (lásd 2Móz 33,11), mégis annyira megbízható és felelősségteljes jellemről, főképpen pedig istenfélelemről tett tanúságot, hogy Mózes őt bízta meg Izráel serege összeállításával és a csata megvívásával.

A leírásból kitűnik, hogy kemény ütközet volt, ami egészen naplementéig tartott. A régiek nem összekulcsolt kézzel, hanem az ég felé emelt kézzel imádkoztak, ami az Istenhez való vágyakozást, Őhöz való folyamodást fejezte ki. Mózes is így imádkozott, míg a csata folyt.

„Mivel zúgolódtak [az izraeliták] az Úr ellen, megengedte, hogy ellenség támadjon rájuk. Az amálekíták, egy vad, harcias törzs, amely azon a területen lakott, kivonult ellenük... Mózes tudta, hogy a nép zöme nincs felkészülve a hadviselésre. Utasította Józsué, hogy válasszon egy seregre való katonát a különböző törzsekből, és vezesse őket másnap az ellenség ellen, míg ő maga Isten pálcájával a kezében egy közeli magaslaton fog állni...

Miközben folyt az ütközet, kitűnt, hogy míg Mózes az ég felé emelte karjait, Izráel kerekedett felül, amikor pedig kezeit leeresztette, az ellenség látszott győzni... Ez megmutatta a népnek, hogy Isten tartja kezében a sorsukat, és amíg Ő a bizodalomuk, küzdeni fog értük, legyőzi ellenségeiket...

Mialatt vezetőjük az Úrhoz kiáltott, Józsué és bátor követői minden erejüket megfeszítették Izráel és Isten ellenségei visszaverésére.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, 309–310. o.)

2 Hol találkozunk Józsué nevével ismét, a Hóreb hegyénél történetekkel kapcsolatban?

2Móz 24,13–17 ■ „Felkelt azért Mózes és az ő szolgálja, Józsué, és felment Mózes az Isten hegyére... Az Úr dicsősége szállt alá a Sínai-hegyre, felhő borította be azt hat napon át, a hetedik napon pedig szólította Isten Mózeszt a felhő közepéből. Az Úr dicsőségének jelensége pedig olyan volt Izráel fiai szeme előtt, mint emésztő tűz a hegy tetején.”

.....

.....

.....

.....

Józsué abban a megtiszteltetésben részesült, hogy közelről érzékelhette Isten valóságos létezésének és dicsőségének a jelét. Mózeszel együtt várakozott hat napig a hegyen. Önmagukat megalázva, imádsággal készültek Isten újabb megszólalására, kinyilatkoztatására. A felhőbe csak Mózes mehetett be, de Józsué egészen közelről szemlélhette Isten hatalmának és dicsőségének megnyilatkozásait.

„Mózes és szolgálja, Józusé hívtak, hogy találkozzanak Istennel... Az Úr dicsősége szállt alá a Sínai-hegyre, és Isten különleges jelenlétének a jeléül hat napig takarta felhő a hegyet... A hetedik napon, amely szombat volt, Isten hívta Mózeszt a felhőbe... Hat napig Józsué is együtt volt Mózeszel, együtt ették a mannát, és itták a hegyről folyó patak vizét. Józsué azonban nem ment be Mózeszel a felhőbe, ott maradt a pataknál, Mózes visszatérését várta.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, 326–327. o.)

3 Józsué az ígélet földje kikémlelésére küldött követek egyike is volt. Milyen feljegyzés szól hitéről, hűségéről ezzel kapcsolatban?

4Móz 13,9–33 ■ „Efraim nemzetségéből Hósea, a Nún fia... Ezek ama férfiak nevei, akiket elküldött Mózes a föld megkémlelésére. És nevezte Mózes Hóseát, a Nún fiát, Józsuénak.

[A kémek] rossz híret vitték annak a földnek Izráel fiaihoz... mondván: Az a föld, amelyen átmentünk, hogy megkémleljük, olyan föld, amely megemészti lakóit, az egész nép is, amelyet láttunk azon, szálas emberekből áll.”

4Móz 14,1–38 ■ „Felemelte szavát az egész gyülekezet, sirt a nép azon az éjszakán... Mondták egymásnak: Szerezzünk előttünk járó, térjünk vissza Egyiptomba!...

Józsué pedig, Nún fia, és Káleb, Jefunné fia, akik a föld kémlelői közül valók voltak, meghasogatták ruháikat. Szóltak Izráel fiai egész gyülekezetéhez, mondván: A föld, amelyen átmentünk, hogy megkémleljük azt, igen-igen jó föld. Ha az Úrnak kedve telik bennünk, bevisz minket arra a földre, és nekünk adja azt, amely tejjel és mézzel folyó föld. Csak ne lázongjatok az Úr ellen, se ne féljete annak a földnek népétől, mert ők nekünk csak olyanok, mint a kenyér, eltávozott tőlük az ő oltalmuk, de az Úr velünk van, ne féljete tőlük! Amikor pedig az egész gyülekezet azon tanakodott, hogy megkövezzék őket, megjelent az Úr dicsősége a gyülekezet sátorában Izráel minden fiának... Azok a férfiak azért, akik rossz hírt terjesztettek a földről, meghaltak az Úr előtt csapás által. Csak Józsué, Nún fia, és Káleb, Jefunné fia maradtak életben ama férfiak közül, akik mentek a földet megkémlelni.”

Józsue eredeti neve *Hóseás* volt, melynek jelentése *üdvösség, szabadítás, megtartás*. A Mózes által neki adott név többet jelent ennél: az *Örökkévaló (Jahve)* megszabadít, üdvözít, azaz övé a szabadítás, a megtartás. Az emberfiává lett Isten Fia, Jézus is a *Jehosua* (Bibliánkban a *Józsue* átirással találkozunk, a név görögös formája a *Jézus*) nevet kapta Isten utasítására (Mt 1,21). Esetében ez a név nem hitvallás volt, nem az Istenben bizakodás kifejezése, hanem azonosítás: Ő az az Isten, aki megszabadít.

Józsue nem könnyű helyzetben képviselte bátran, következetesen a hitbeli álláspontot, Kálebbel együtt. Abszolút kisebbségben tették ezt a többi kiküldött kémmel és a dühöngő, lázongó tömeggel szemben.

„Az árulók elvégezték munkájukat. Ha csak ketten hoztak volna rossz hírt, a többi tíz pedig biztatta volna a népet, hogy foglalják el a földet az Úr nevében, akkor is a kettő tanácsát fogadták volna el a tizzel szemben, gonosz hitelenségük miatt. De csak ketten képviselték az igazságot, míg tízen álltak a lázadás oldalán. Az áruló kémek hangosan szidalmazták Kálebet és Józsuet, és felhangzott a kiáltás, hogy kövezzék meg őket... Örjöngő ordítással rohantak előre..., de Isten közbelépett, hogy megakadályozza gyilkos szándékukat. Jelenlétének dicsősége a fellobbanó tűz fényéhez hasonlóan töltötte be a szent sátrat. Mindenki megpillantotta az Úr jelét... senki sem mert tovább ellenkezni.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, 418–419. o.)

4 Hogyan történt Józsue elhívása és felszentelése a szolgálatra, hogy Mózes halála után a nép vezetője legyen?

4Móz 27,12–22 ■ „Mondta azután az Úr Mózesnek: Menj fel az Abarim hegyére, lásd meg a földet, amelyet Izráel fiaimnak adtam. Miután pedig megláttad azt, takarítottatsz te is

a népedhez... Szólt azért Mózes az Úrnak, mondván: Az Úr, minden test lelkének Istene, rendeljen férfiút a gyülekezet fölé... hogy ne legyen az Úr gyülekezete olyan, mint a juhok, amelyeknek nincs pásztoruk. Az Úr pedig mondta Mózesnek: Vedd melléd Józsuét, a Nún fiát, a férfiút, akiben lélek van, és tedd őrá a kezedet. Állítsd őt Eleázár pap elé és az egész gyülekezet elé, s adj neki parancsolatokat az ő szemük előtt. A te dicsőségedet közöld ővele, hogy hallgassa őt Izráel fiainak egész gyülekezete... Úgy cselekedett azért Mózes, amiképpen parancsolta neki az Úr.”

.....

.....

.....

Az idézett igeszakasz szerint Mózesnek az Abarim hegyére kellett felmennie, hogy ott haljon meg. 5Móz 3,27 szerint viszont a Piszga-hegy tetejére kellett felmennie. Az *Abarim* név többes számú kifejezés a héber szövegben, hegyláncra utal. Ennek a hegyvonulatnak az északi részét nevezték Piszga-hegynek.

Az a részlet, hogy „akiben lélek van”, így érthető: akiben Lélek (értsd Szentlélek) van. Józsué életében és szolgálatában eddig is megnyilatkozott a Szentlélek munkálkodása, de most a lelki vagy kegyelmi ajándék még nagyobb mértékét kapta meg, a megbízatással együtt, amibe ünnepélyesen beiktatták. A „dicsőségedet” részlet pedig úgy fordítható érthetőbben, hogy a te „tekintélyedet, megbecsülésedet” közöld ővele, ruházd át őrá.

Érthető, hogy Mózes aggódott, mi lesz a néppel halála után, amely rengeteg gyötrelmet okozott ugyan neki, viszont őszintén szerette őket, és kívánta, hogy Isten terve teljesüljön velük végül. Isten úgy rendelkezett, hogy Józsuét ünnepélyesen iktassák be Mózes utódául az összegyűjtött nép jelenlétében. Itt

találkozunk először a kézrátételnek azzal a jelentésével, hogy megbízatás átadását és az ezzel együtt járó áldást jelenti egyszerre. A megbízatással együtt Isten parancsolatait, útmutatásait is elismételte Mózes Józsuénak a nép előtt, és lelkére kötötte, hogy mindenkor ragaszkodjék azokhoz.

5 Milyen kijelentést tett még az Úr Józsué jövőbeni szolgálatáról? Milyen kegyelmi ajándékkal ruházta fel őt Isten, küldetése betöltésére?

5Móz 1,38; 3,21–28; 34,9 ■ „Józsué, a Nún fia, aki teelötted áll, ő megy be oda, azért biztasd őt... Menj fel a Pizsga tetejére, emeld fel szemeidet napnyugat felé, észak felé, dél felé és napkelet felé, és nézz szét szemeddel, mert nem mész át ezen a Jordánon. Józsuénak pedig parancsolj, bátorítsd és erősítsd őt, mert ő megy át a nép előtt, és ő teszi őket örököséivé annak a földnek, amelyet meglátsz... Józsué, a Nún fia pedig beteljesedett bölcsesség lelkével, mert Mózes tette rá kezeit, és hallgattak rá Izráel fiai...”

.....

.....

.....

Józsué könyve 12–17. fejezetében olvashatunk arról, hogy mennyire nem egyszerű feladat volt az, ami immár Józsuéra hárult, hogy a honfoglaláson túl felossza az ország területét a törzsek között. Igazságosságot, pártatlanságot, körültekintést, szilárd határozottságot kívánt ez a feladat.

Láthatjuk, hogy ha Isten megbízatást ad egy általa kiválasztott személynek, akkor az annak betöltéséhez szükséges lelki ajándékkal is felruházza őt.

6

Hogyan erősítette meg az Úr Józsué elhívását Mózes halála után?

Józs 1,1–17 ■ „Mózesnek, az Úr szolgájának halála után szólt az Úr Józsuénak, a Nún fiának, Mózes szolgájának, mondván: Mózes, az én szolgám meghalt, most azért kelj fel, menj át ezen a Jordánon, te és mind ez a nép arra a földre, amelyet én adok nekik, az Izráel fiainak!...

Légy bátor és erős, mert te teszed majd e népet annak a földnek örökösévé, amely felől megesküdtem az ő atyáiknak, hogy nekik adom azt. Csak légy bátor és igen erős, hogy vigyázz és mindent ama törvény szerint cselekedjél, amelyet Mózes, az én szolgám szabott elődbe, attól se jobbra, se balra ne hajolj, hogy jó szerencsés lehess mindenben, amiben jársz! El ne távozzék e törvény könyve a te szádtól, hanem gondolkodjál arról éjjel és nappal, hogy vigyázz és mindent úgy cselekedjél, amint írva van abban, mert akkor leszel jó szerencsés a te útjaidon, és akkor boldogulsz. Avagy nem parancsoltam-e meg neked: légy bátor és erős!? Ne félj és ne rettegj, mert veled lesz az Úr, a te Istened mindenben, amiben jársz...”

.....

.....

.....

„Mózes halott volt, de befolyása nem halt meg vele együtt. Most Józsué lett Izráel vezetője... Adottságai és érényei különösen értékesek voltak Izráel történetének ebben a korszakában. Bátor, határozott, kitartó, gyors, megvesztegethetetlen, a rábízottakról való gondoskodásban önző érdekektől mentes, és mindenekelőtt Istenbe vetett, élő hittel teljes – ilyen volt annak a férfinak a jelleme, akit Isten

kiválasztott, hogy Izráel seregeit az ígéret földjének elfoglalásában irányítsa. A pusztai tartózkodás idején segítőként tevékenykedett Mózes mellett, és nyugodt, kitartó hűséggel, a mások ingadozásakor tanúsított állhatatosságával, amellyel a veszélyek közepette is határozottan az igazság mellett állt, már akkor bizonyosságát adta annak, hogy méltó utóda lesz Mózesnek. Még azelőtt tehát, hogy Isten szava elhívta volna őt erre a szolgálatra. Józsué szorongással és önmaga iránti bizalmatlansággal tekintett az előtte álló feladatra. Isten biztatása azonban eloszlatta félelmét: »Ami-képpen vele voltam Mózes-szel, akképpen veled is veled leszszek...« Ehhez az ígérethez azonban ezt a parancsot is kapta: »Csak légy bátor és igen erős, hogy vigyázz, és mindent ama törvény szerint cselekedj, amelyet Mózes, az én szolgám szabott elődbe...« (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, 523–524. o.)

A Józsuének adott útmutatás és bátorítás minden időben érvényes, nekünk is szól. A nagy ígéretnek, hogy Isten velünk lesz és támogat mindenben, az a feltétele, hogy szüntelen szemünk előtt legyen Isten törvénye, és ne hajoljunk el attól se jobbra, se balra, kismértékben sem. „Akkor leszel jó szerencsés utadon és akkor boldogulsz...” – mondta Isten Józsuének, és ezt mondja nekünk is.

Az e heti adomány a szociális osztályt támogatja. – A közösség szociális osztálya a rászorulókat anyagi vagy természetbeni támogatásban részesíti, a szükségleteknek megfelelően és a lehetőségekhez mérten.

Jerikó elfoglalásának előkészítése

– Ráháb kijelentése és segítségnyújtása

– Átkelés a Jordánon

1 Miért küldött Józsué férfiakat Jerikó kikémlelésére? Milyen sikerrel jártak? Hitetlenségnek számított-e az ellenséget kikémlelni amellet, hogy az Úrban bizakodtak?

Józs 2,1-3 ■ „Józsué, a Nún fia, elküldött Sittimből titkon két férfiút kémekül, mondván: Menjetek el, tekintsétek meg azt a földet és Jerikót. Azok pedig elmentek, és bementek egy parázna asszony házába, akinek Ráháb volt a neve, és ott háltak... Akkor küldött Jerikó királya Ráhábhoz, mondván: Hozd ki a férfiakat, akik bementek hozzád, akik házádba mentek, mert azért jöttek, hogy kikémleljék az egész földet.”

Józs 2,24 ■ „[Visszatérve a kémek] mondták Józsuénak: Bizony kezünkbe adta az Úr azt az egész földet; meg is olvadt már a föld minden lakosa miattunk.”

.....

.....

.....

A kémkedéssel szerzett információk a védelmi vagy hadi stratégiák tervezését segítik abból a célból, hogy minél kisebb erő-

feszítéssel és minél kevesebb emberáldozattal járjon egy esetleges háborús esemény. Felmerül a kérdés, hogy mi szükség van kémkedésre olyankor, amikor az Úr hadakozik a népért, nem pedig hadvezéri bölcsesség vagy katonai erő vezet győzelemre? Vajon Józsué nem hitetlenségből cselekedett, amikor kémeket küldött Jerikóba? Hiszen röviddel megérkezésük után ki is tudódott az otl létük, keresni kezdték őket. Mindössze Ráháb irgalmasságán és bátorságán múlt az életük.

Gedeon történetéből értjük meg, hogy az ellenség kikémlelése más célokat is szolgálhat (Bír 7,9–15). Amikor az Úr egy embert az erejét és hitét meghaladó feladatra hív el, mint Gedeont vagy Józsuét, előtte kegyelemmel lehajol szolgáljához, hogy megerősítse. Gedeonnak és Józsuénak is az adott végső meggyőződést és erőt a cselekvéshez, amikor eljutottak az ellenség táborába, és ott megtudták, hogy ellenségük lélekben már legyőzött a héberek Istenétől való félelem által. Ezzel a tapasztalattal teljesedett ki hitük, amely így már meg tudta mozgatni Isten hatalmas karját. Kezdetől fogva nem emberi erőben bíztak, de a cselekvéshez az ő hitüknek is fel kellett nőnie, és ebben játszott szerepet a kémek jelentése.

„A valaha kigondolt legtökéletesebb terv is hibásnak bizonyul, ha nem vesszük igénybe Isten hatalmát és bölcsességét. A legkevesebbet ígérő módszer sikeres lesz, ha Isten rendelte el, s alázattal, hűséggel hajtjuk végre. Az Isten iránti bizalom és engedelmesség a kereszténynek éppúgy lényeges a lelki harcban, mint Gedeonnak vagy Józsuénak a kánaánitákkal vívott háborúban. Isten a hatalma kinyilatkoztatásaival arra akarta rávezetni az izraelitákat, hogy higgyenek benne és mindig bizalommal keressék a segítségét. Éppúgy kész népe erőfeszítéseivel most is együtt munkálkodni, és nagy dolgokat véghezvinni gyenge eszközei által. Az egész menny arra vár, hogy hatalmát és bölcsességét igényeljük.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, Az első bírák c. feje.)

2 Miért nem szolgáltatta ki Ráháb a két kémet? Nem volt ez „árulás” saját népe ellen? Miért tettek kivételt a zsidók Ráhábbal és családjával? Mi lett végül Ráháb sorsa?

Józs 2,9–14 ■ „Mondta a férfiaknak: Tudom, hogy az Úr nektek adta ezt a földet, megszállt minket a félelem miattatok, e föld minden lakosa megolvadt előttetek. Mert hallottuk, hogy megszáritotta az Úr a Veres-tenger vizét előttetek, amikor kijöttetek Egyiptomból, és hogy mit cselekedtetek az emoreusok két királyával, akik túl voltak a Jordánon, Szíhonnal és Óggal, akiket megöltetek. És amint hallottuk, megolvadt a szívünk, és nem támadt többé bátorság senkiben miattatok. Bizony az Úr, a ti Istenetek az Isten fenn az égben és alant a földön! Most azért esküdjetek meg, kérlek, nekem az Úrra, hogy amint én irgalmasságot cselekedtem veletek, ti is irgalmasságot cselekesztek majd az én atyám házával, és igaz jelt adtok nekem, hogy életben hagyjátok az én atyámat és anyámat, férfi és nőtestvéreimet, és mindent, ami az övék, hogy megmentitek lelkünket a haláltól. Mondták neki a férfiak: Ha meg nem jelentitek ezt a mi dolgunkat, a mi lelkünket érje a halál, ha nem cselekszünk irgalmasságot és igazságot veled, amikor az Úr nekünk adja ezt a földet.”

Vö. Mt 1,5–6 ■ „Sálmón nemzette Boázt Ráhábtól, Boáz nemzette Obedet Ruthtól, Obed nemzette Isait, Isai nemzette Dávid királyt...”

.....

.....

.....

Ha Ráháb történetét az egyénnek a közösséghez, nemzethez való viszonyulása oldaláról nézzük, akkor úgy tűnhet, Ráháb el-

árulta saját népét, és „alkut” kötött a zsidó kémekkel. Ma is hazaárulásnak számít a kémkedés vagy kémekkel való együttműködés. Ugyanakkor viszont nem szabad elfelejtenünk, hogy amikor Ráháb elbújtatta a kémeket, azzal a saját életét kockáztatta, azaz éppen hogy nem a könnyebb utat választotta. Emberileg neki is egyszerűbb lett volna a város lakosságához hasonlóan Jerikó erős falaiban bízni. De Ráháb rájött valamire. Amikor hallotta a zsidók történetét, a csodákat, amelyeket az Úr tett értük, felismerte bennük a mindeneket teremtő Istent, és vágy ébredt szívében, hogy ezzel az Istennel neki is kapcsolata legyen. Erről bizonyosságot is tett a kémeknek: „Bizony az Úr, a ti Istenetek az Isten fenn az égben és alant a földön!” Ráháb nem számításból, hanem hitből hozta meg a döntést, hogy élete kockáztatásával megmenti a kémeket, és egyúttal csatlakozik Isten népéhez. „Hit által nem veszett el Ráháb, a parázna nő az engedetlenekkel együtt, befogadván a kémeket békességgel.” (Zsid 11,31)

Ráháb tapasztalata nem egyedülálló. Ma sem ritka, hogy valakinek kockázattal, illetve veszteséggel jár az élő Isten választása. A közösség, a nemzet, a kulturális környezet, amelyhez legtöbbször közös vallás is tartozik, fontos a legtöbb ember számára. Ha valaki ezektől elszakad, azt a közösség, akár a családja is, hajlamos megítélni, kiközösíteni, tettét egyfajta árulásnak tekinteni. Isten ismeri ezeket az eseteket, és mindenkinek gondoskodik „veres zsinórról”, amelyet ablakára köthet.

Hogy Isten mennyire irgalmas az Őt félők iránt, arról tanúskodik a parázna Ráháb története. Nem csak menedéket talált a zsidó nép között, de egyenes ági felmenője lett Dávidnak és magának a Megváltónak is.

„Izráel előrenyomuló serege azt tapasztalta, hogy azoknak a csodálatos dolgoknak a híre, amelyeket Isten a héberekkkel cselekedett, megelőzte őket. A pogányok közül egyesek felismerték, hogy Ő az egyedül igaz Isten. A pogány asszony így tett bizonyosságot a gonosz Jerikóban: »Bizony,

a ti Istenetek, az Úr az Isten fönn a mennyben és lenn a földön.« (Józs 2,11) Amit az Örökkévalóról így megtudott, szabadulását jelentette. »Hit által nem vezett el az engedetlenekkel együtt Ráháb...« (Zsid 11,31) Nem ő az egyedüli, akinek megtérése tanúsította Isten irgalmát azokkal a bálványimádókkal szemben, akik elismerik Őt. Az ország belsőjében sok ember hagyott fel pogányságával; egyesültek Izráellel, osztozva a szövetség áldásaiban.» (Ellen G. White: *Próféták és királyok*, A pogányok reménysége c. fejezet.)

3 Miért nem számított bűnnek, hogy Ráháb elferdítette az igazságot Jerikó előjáróinak? Látunk-e más példát a Bibliában arra, hogy valaki szándékosan nem mond igazat, Istentől mégis dicsérete van? Látunk-e példát ennek ellenkezőjére?

Józs 2,3–6 ■ „Akkor küldött Jérikó királya Ráhábhoz, mondván: Hozd ki a férfiakat, akik bementek hozzád, akik házadba mentek, mert azért jöttek, hogy kikémleljék az egész földet. Az asszony pedig fogta a két férfiút, elrejtette őket, és mondta: Úgy van! Bejöttek hozzám a férfiak, de azt sem tudom, honnan valók voltak. És kimentek e férfiak kapuzáráskor a sötétben, nem tudom, hová mentek. Siessetek gyorsan utánuk, mert utolérhetitek őket. Pedig ő felhágatta őket a házhéjára, és elbujtatta őket a szaras len közé, amely neki a házhéjára volt kirakva.”

2Móz 1,18–20 ■ „Hívatta annak okáért Egyiptom királya a bábákat, és mondta nekik: Miért műveltétek azt, hogy életben hagyátok a gyermekeket? A bábák pedig mondták a fáraónak: Mert a héber asszonyok nem olyanok, mint az egyiptomiak, mert azok életerősek, mielőtt a baba hozzájuk eljutna, már szülnek. Annakokáért jól tett Isten a bábákkal, a nép pedig sokasodott és igen elhatalmazott.”

1Sám 22,8–19 ■ „[Mondta Saul:] Senki sincs, aki tudósítana engem, hogy fiam szövetséget kötött Isai fiával?... Akkor felelt az edomita Doég, aki Saul szolgálói közt állt: Én láttam, hogy Isai fia Nóbba ment az Akhitób fiához, Akhimélek paphoz... A király pedig mondta: Meg kell halnod, Akhimélek, neked és a te atyád egész háza[népének]! És mondta a király a poroszlóknak, akik mellette álltak: Vegyétek körül és öljétek le az Úr papjait, mert az ő kezük is Dávid mellett volt, mert tudták, hogy ő menekül, és mégsem mondták meg nekem. A király szolgálói azonban nem akarták kezüket felemelni, hogy az Úr papjaira rohanjanak. Akkor mondta a király Doégnak: Fordulj [nekik] te, és rohanj a papokra. És ellenük fordult az edomita Doég, és ő rohant a papokra. Azon a napon nyolcvanöt embert ölt meg, akik gylcs efódot viseltek.”

.....

.....

.....

Sokakat meglep az, hogy a Bibliában találunk példát „kegyes hazugságokra”. Ilyenek Ráháb vagy az egyiptomi bábák esetei, akik életet mentettek, de azon az áron, hogy hamis tanúságot kellett tenniük. Isten nem csak nem kifogásolta ezt, de egyenesen megjutalmazta őket. Doég esete viszont az ellentéte az előzőeknek. Igazat mondott Saulnak, és engedelmeskedett a király parancsának, és ezzel élete legszörnyűbb árulását és gyilkosságok sokaságát követte el.

Ezekből az esetekből megérthetjük, hogy amikor valakiben Isten Lelke munkálkodik, akkor az indítékai a szeretet, az élet védelme és az istenfélelem lesz. A IX. parancsolat tiltja a hamis tanúbizonyságot (2Móz 20,16), ebben azonban megvan nevezve a tilalom tárgya: „felebarátod ellen”. Ami azt jelenti, hogy a

hamis tanúbizonyság attól hamis, hogy a felebarát kárára történik. Ennélfogva előfordulhat, hogy valami tényszerűen nem igaz, mégis igazság. De lehet valami tényszerűen igaz, törvénytelen, mégis hazugság. Amikor Jézust szombatrontással vádolták, mert gyógyított, így foglalta össze az erre vonatkozó Isteni elvet: „Szabad-e szombaton jót tenni, vagy rosszat tenni, az életet megtartani, vagy elveszteni?” (Lk 6,9) Ezt is mondta: „Ne ítéletek a látszat után, hanem igaz ítélettel ítéletek!” (Jn 7,24)

A Bibliában és az életben is találkozunk olyan helyzetekkel, amikor nincs jó megoldás, csak rossz vagy még rosszabb, de a döntést nem halogathatjuk. Nincs idő tanácskozni vagy precedenst keresni az Igében. Jézust is provokálták olyan kérdésekkel, melyekre bárhogyan is válaszolt volna, vádat lehetett volna ezekre építeni (pl. Jn 8,4–5; Mt 22,17). Ő Isteni bölcsességgel hárította el ezeket. Mi is kerülhetünk hasonló helyzetbe. Ez a bölcsesség nekünk is rendelkezésünkre áll. Ilyen esetekre is igaz az ígéret, hogy aki Istenben bíz, annak a Szentlélek fogja eszébe juttatni a helyes válaszokat a kritikus pillanatokban (Lk 21,14–15).

4 Hogyan kezdődött a Jordánon való átkelés? Miért tett Isten a vörös-tengeri átkeléshez hasonló csodát, amikor bevezette népét az ígéret földjére? Mért volt szükség Józsué felmagasztalására a nép előtt?

Józs 1,1–2 ■ „Történt Mózesnek, az Úr szolgájának halála után, szólt az Úr Józsuénak, a Nún fiának, Mózes szolgájának, mondván: Mózes, az én szolgám meghalt, most azért kelj fel, menj át ezen a Jordánon, te és mind ez a nép arra a földre, amelyet én adok nekik, az Izráel fiainak.”

Józs 3,1–3 ■ „Felkelt azért Józsué jó reggel, és elindultak Sitimből, és eljutottak a Jordánhoz, ő és Izráel fiai mindnyájan, és megháltak ott, mielőtt átmentek volna. Tör-

tént pedig három nap múlva, hogy átmentek a vezérek a táboron, és parancsoltak a népnek, mondván: Mihelyt meglátjátok az Úrnak, a ti Isteneteknek frigyládáját és a Lévi [nemzetségeből való] papokat, akik hordozzák azt, ti is induljatok meg a helyetekről, és menjetek utána.”

Józs 3,7–11 ■ „Az Úr pedig mondta Józsuénak: E napon kezelek téged felmagasztalni az egész Izráel szemei előtt, hadd tudják meg, hogy veled leszek, ahogyan Mózzsal is vele voltam. Te azért parancsolj a papoknak, akik a frigyládát hordozzák, mondván: Amikor bementek a Jordán vizének szélébe, álljatok meg a Jordánban. Ekkor mondta Józsué Izráel fiainak: Járuljatok ide, és halljátok meg az Úrnak, a ti Isteneteknek szavait! Mondta Józsué: Ebből tudjátok meg, hogy az élő Isten van köztetek, és hogy kétség nélkül elűzi előletek a kananeust, a khitteust, a khiveust, a perizeust, a gírgazeust, az emoreust és a jebuzeust: Íme az egész föld Urának frigyládája előttetek megy át a Jordánon!”

.....

.....

.....

„Az izraeliták még mindig a Jordán keleti partján tábo-roztak, amely Kánaán elfoglalásának első akadályá volt. Az Úr első parancsa így szólt Józsuénak: »...kelj fel, és menj át ezen a Jordánon te és mind ez a nép arra a földre, amelyet én adok nekik« (Józs 1,2) Utasítást nem kaptak az utat illetően, hogy merre haladjanak, de Józsué tudta: ha Isten valamit parancsol, a véghezvitelhez utat is készít a nép számára. És ebben a hitében a rettenthetetlen vezető azonnal elkezdte az előkészületeket az továbbvonulásra.” (Ellen G. White: *Pát-riárkák és próféták*, Átkelés a Jordánon c. fej.)

Sittimből átkeltek a Jordán keleti partjára, ahol három napig táboroztak. Ez az idő szükséges volt arra, hogy lelkileg felkészüljenek az előttük álló feladatra. A Jordán ebben az évszakban éppen áradt, a szokásos gázlók nem voltak járhatók. Mindenki tisztában volt azzal, hogy csodának kell történnie az átkeléshez.

Ahogy az Egyiptomból való kivonulás emberi képességeket meghaladó feladat volt a nép számára, úgy a kánaáni bevonulás és az ott váró harcok még inkább félelemmel és aggodalommal töltötték el a népet. Egyedüli reménységük az Úr volt, de ahogyan a korábbi időszakban, most is szükséges volt hitüket időről időre megerősíteniük Istennek. A Jordán kettéválásának csodája Isten ajándéka volt ebből a célból. Józsué hangsúlyozta is nekik, hogy ebből tudják meg, hogy Kánaán népét Isten fogja kiűzni előlük az ígéret földjéről.

De nem csak a hitüknek kellett erőre kapnia. Még hatása alatt voltak szeretett vezetőjük, Mózes halálának, akit akkor tanultak meg igazán értékelni, amikor elveszítették. Józsué korábbi cselekedeteivel már bizonyította, hogy méltó utóda lesz Mózesnek és ezt Isten is megerősítette, ő mégis aggodalommal vette át a hatalmas megbízatást az Úr kezéből. Bizalmatlan volt magával szemben, és talán a nép sem tudott még úgy tekinteni rá, mint Mózesre. Istennek azonban erre is volt gondolja. Lehajolt szolgáljához, és megnyugtatta, megerősítette őt. Korábban már személyesen bátorította (Józs 1,5–9), de a Jordánon való átkelés csodájával emelte Őt valóban méltó helyre a nép szeme előtt is. Különleges megnyilvánulása ez Isten kegyelmének és minden részletre kiterjedő figyelmességének, amelyet a magunk életében is gyakran felfedezhetünk, amikor erőnket meghaladó próba vár ránk.

„Ez Isten folyamatos jelenlétének és védelmének biztosítéka volt Izráel számára, és bizonyíték, hogy Józsué által éppúgy fog cselekedni érettük, mint Mózes által. Szükséges volt ez a biztosíték szívük megerősítésére, amint elindul-

nak az ország meghódítására, e hatalmas feladatra, mely negyven évvel ezelőtt az atyák hitét megingatta. Józsuéhoz így szólt az Úr, még mielőtt átkeltek volna: »E napon kezdlek téged felmagasztalni az egész Izráel szemei előtt, hogy megtudják, hogy amiképpen vele voltam Mózeszel, teveled is veled leszek.« (Józs 3,7) Az eredmény megfelelt az ígérletnek. »Azon a napon felmagasztalta az Úr Józsuét az egész Izráel szemei előtt, és félték őt, amint félték Mózeszt, élete minden napjaiban.« (Józs 4,14)” (Ellen G. White: *Patriárkák és próféták*, Átkelés a Jordán c. fej.)

5 Miért kellett a népnek a frigyládát követnie, ugyanakkor távolságot tartania attól? Miért kellett a ládát hordozó papoknak belegázolni a vízbe, mielőtt a folyó kettévált volna? Miért álltak meg a papok a Jordán közepén, amíg a nép áthaladt?

Józs 3,3–6 ■ „Parancsoltak a népnek, mondván: Mihelyt meglátjátok az Úrnak, a ti Isteneteknek frigyládáját és a Lévi [nemzetségéből való] papokat, akik hordozzák azt, ti is induljatok meg a ti helyetekről, és menjetek utána. Csakhogy legyen köztetek és a között mintegy kétezer singnyi távolság; közel ne menjetek ahhoz, hogy megismerhessétek az utat, amelyen mennetek kell, mert nem jártatok ezen az úton soha ezelőtt. Józsué pedig mondta a népnek: Tisztítsátok meg magatokat, mert holnap az Úr csodákat cselekszik köztetek. A papoknak is szólt Józsué, mondván: Vegyétek fel a frigyládát, és menjetek át a nép előtt. Felvették azért a frigyládát, és mentek a nép előtt.”

Józs 3,15–17 ■ „Amint a láda hordozói a Jordánhoz jutottak, és a ládahordozó papok bemártották lábukat a víz szélébe (a Jordán pedig az egész aratási idő alatt telve volt minden partja felett), megállt a víz, amely felülről folyt alá, és

állt egy rakásban, nagy messzire Ádám városánál, amely Carthan mellett volt, a puszta tengere, a Sós-tenger felé aláfoló pedig egészen elfutott, és átment a nép Jérikó előtt. A papok pedig, az Úr frigyládájának hordozói, ott álltak a szárazon a Jordán közepében bátorsággal, és egész Izráel szárazon ment át, mindaddig, míg az egész nép teljesen átment a Jordánon.”

.....

.....

.....

Az átkelésnek pontos szabályai voltak. Először a népnek meg kellett tisztítania magát. Önvizsgálatot és bűnbánatot tartottak. Az elmúlt negyven év alatt, valamint Mózeszel szerzett tapasztalataikból megtanulták azt a szabályt, hogy ha bűneikben maradnak, nem számíthatnak az Úr áldásaira.

A menetoszlop elején a ládát vivő papok indultak el. Őket követte a nép mintegy egy kilométer távolságból, amit különleges magyarázattal indokolt Józsue: „hogyan megismerhessétek az utat, amelyen mennetek kell, mert nem jártatok ezen az úton soha ezelőtt”. Az utasításnak jelképes jelentése van a mindenkori hívő ember számára. A hit útja mindenben eltér a korábbi világi úttól. Új, ismeretlen terület, mindenkinek személyesen kell végigjárnia és az ezzel kapcsolatos tapasztalatokat megszerzenie.

A papok odaértek a vízhez, de a Jordán zavartalanul folyt tovább. Amikor viszont belegázoltak a vízbe, megtörtént a csoda. A felülről érkező víz megállt, a többi lefutott, és kiszáradt előttük a meder. A zsidó néphez foghatóan a hívő ember is tapasztalhat a Jordán kettéválásához hasonló csodát. Ha Isten szól, hogy induljunk el egy cél irányába, akkor nincs helye habozásnak. Folyhat előttünk a Jordán, vagy még nagyobb akadály,

Isten meg fogja nyitni az utat, ha nem is előre, hanem csak a kellő pillanatban. Előfordul, hogy hitben kell előre menni, bele kell gázolni a vízbe ahhoz, hogy megtörténjen a csoda.

„Isteni parancsra a papok a meder közepébe mentek, és ott megálltak, míg a nép leszállt a mederbe és átment a túlsó partra. Így vésődött egész Izráel tudatába az a tény, hogy a Jordán vizét visszatartó hatalom ugyanaz, mint amely negyven évvel ezelőtt atyáink előtt a Vörös-tengert nyitotta meg.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, Átkelés a Jordánon c. fej.)

6 Mi történt az átkelés után? Miért hoztak ki a Jordánból tizenkét követ a nép által választott férfiak? Miért állították fel a köveket Gilgálnál? Hány követ állítottak emlékül?

Józs 4,18–19 ■ „Történt, hogy amint a papok, az Úr frigyládájának hordozói feljöttek a Jordán közepéből, és érintették a papok talpai a szárazt, visszatért a Jordán vize az ő helyére, és folyt, mint azelőtt, minden partja felett. A nép pedig az első hónap tizedik napján jött fel a Jordánból, és tábort ütött Gilgálban, Jerikó keleti határán.”

Józs 4,1–9 ■ „Amikor pedig az egész nép teljesen átment a Jordánon, szólt az Úr Józsuénak, mondván: Vegyetek magatokhoz a népből tizenkét férfiút, egy-egy férfiút egy-egy nemzetségből. Parancsoljátok nekik, mondván: Vegyetek fel innét, a Jordán közepéből, arról a helyről, ahol bátorsággal állnak a papok lábai, tizenkét követ, vigyétek át azokat magatokkal, és tegyétek le a szálláson, ahol megháltok ez éjszaka... Hogy legyen ez jelül köztetek. Ha kérdezik majd ezután a ti fiaitok, mondván: Mire valók nektek ezek a kövek? Mondjátok meg nekik, hogy kétfelé

vált a Jordán vize az Úr frigyládája előtt, amikor átment a Jordánon, kettévált a Jordán vize, és ezek a kövek emlékeztetőül lesznek Izráel fiainak mindörökre... Tizenkét követ állított fel Józsué a Jordán közepén is, azon a helyen, ahol álltak a frigyládát vivő papok lábai, ott is vannak mind e mai napig.”

Józs 4,20 ■ „Azt a tizenkét követ is, amelyeket a Jordánból hoztak fel, Gilgálban állította fel Józsué.”

.....

.....

.....

Amint a népet követő papok a ládával kiértek a szárazra, a Jordán vize azonnal visszatért a medrébe, és tovább folyt, mint azelőtt. Ennek a mozzanatnak is üzenete van számunkra. Sokan elismerik, hogy ezt a világot Isten tartja fenn, és Ő gondoskodik arról, hogy élhető legyen. De azt kevesebben tudják, hogy mindez annak a népnek a kedvéért teszi, amely vele kötötte össze az életét és féli az Ő nevét. De amikor ennek a népnek az útja véget ér és „szárazra” érnek, akkor megszűnik Isten oltalma ezen a Földön. Lehet, hogy most még sokan nyugodt életet élnek Istentől távol, de a Jordán áradása egyszer mindenkit utolér. Milyen jó lesz akkor azok között lenni, akik a „szárazra átértek”!

A népnek volt még egy feladata az átkelés során. Az esemény emlékére tizenkét követ kellett kihozniuk a meder közepéből arról a helyről, ahol a papok álltak a frigyládjával. Azután ezeket fel kellett állítaniuk az első táborhelyükön, Gilgálban. Isten tudta, hogy az emberi emlékezet milyen gyorsan kopik. A legnagyobb csodákat is képesek vagyunk elfelejteni egy idő után. A zsidó nép egyiptomi kivonulása és Kánaán elfoglalása olyan esemény volt, amelyet Isten örök időkre szeretett volna a nép emlékezetébe vésni.

Nem csak Gilgálban, de a folyómeder közepén is felállítottak tizenkét követ. Így összesen huszonnégyszáz követ állítottak fel, valószínűleg ezek még most is az eredeti helyükön vannak.

A kettényílt Jordán híre és emléke még egy célt szolgált: a kánaáni népek számára is jelentősége volt.

„Az isteni hatalom eme cselekedete Izráel érdekében azt a célt szolgálta, hogy az őket környező nemzetek félelmét növelve előkészítse a könnyebb és teljesebb győzelem útját. Amikor az emoreusok és a kánaániták királyai meghallották, hogy Isten megállította a Jordán vizét Izráel előtt, szívük megolvadt. Az izraeliták már a midiániták öt királyát, továbbá Szihont, az emoreusok hatalmas királyát és Ógot, Básán királyát legyőzték. Most a megáradt és sebes Jordánon való átkelés rémületbe ejtett minden környező nemzetet. Mindez a kánaánitáknak és az izraelitáknak, de magának Józsuénak is félreérthetetlen jelét adta annak, hogy az élő Isten, a menny és föld Királya népe között van, és népét sem el nem hagyja, sem attól el nem marad.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, Átkelés a Jordánon c. fej.)

Előkészületek a honfoglalás megkezdéséhez – Mennyei követ megjelenése Józsuénak

1 Hogyan tekintettek az emoreuseok és a kánaániták a zsidó népre, miután száraz lábbal átkeltek a Jordánon?

Józs 5,1 ■ „Amint meghallották az emoreusok királyai mind, akik a Jordánon túl laktak napnyugat felé, és a kananeusok királyai is mind, akik a tenger mellett laktak, hogy kiszárította az Úr Jordán vizét Izráel fiai előtt, amíg ájtjötünk, megolvadt a szívük, és nem volt többé bátorság bennük Izráel fiai miatt.”

Vö. Józs 2,9–11

.....

.....

.....

Azért olvashatunk többes számban az emoreusok és a kananeusok királyairól, mert kisebb vagy nagyobbacska városállamokba szerveződve éltek az itteni lakosok.

Az a hír, hogy az izraeliták száraz lábbal keltek át a Jordánon is, a vörös-tengeri átkelés után, ismét Isten hatalmas erejét és mindenhatóságát bizonyította a kánaáni népek számára. Ahogy a fenti igeversek is tanúsítják, nem volt kétséges e népek számá-

ra, hogy Isten ereje és hatalma van a zsidó néppel. A leírás szerint, „szívük megolvadt”, illetve „bátorságuk nem volt többé”. Vajon mit fejezett ez ki részükről? Hasonló felismerésre jutottak, mint Ráháb, a parázna asszony, aki így vélekedett: „Bizony az Úr, a ti Istenetek az Isten fenn az égben és alant a földön!”

„A pogány nemzetek ócsárolták Istent és népét, mert Izráel nem volt képes bevenni Kánaánt mindjárt Egyiptom elhagyása után úgy, ahogy várható volt. Ellenségeik ujjongtak, hogy a héberek oly sokáig vándoroltak a pusztában, és gúnyolódva állapították meg, hogy a héberek Istene nem tudja bevinni őket az ígéret földjére. Az Úr most megmutatta hatalmát és kegyelmét, megnyitotta népe előtt a Jordánt, és ellenségei nem szidalmazhatták többé őket.” (Ellen G. White: *Patriárkák és próféták*, Átkelés a Jordánon c. fejj.)

„Isten félelmetes hatalmának elismerése olyan hatással volt rájuk, hogy ledöbbsen és elgyengültek a félelemtől, de az nem indította elméiket az orvosság keresésére. Szívük megolvadt, mivel a tanácstól és az erőtől megfosztva megmoccanni sem mertek, de a makacsságot illetően ugyanolyan keményszívűek maradtak, mint amilyenek korábban voltak. Máshol már láttuk, hogy a félelemtől sújtott hitetlenek miképpen nem szűnnek meg küzdeni Istennel, s még amikor elbuknak, akkor is hevesen támadják a mennyet.” (Kálvin János: *Magyarázat Józsué könyvéhez*, részlet)

2 Miért adott Isten utasítást Józsuénak az egész nép körülmetélésére? Mit fejezett ki ez a jelképes szertartás?

Józs 5,2–9 ■ „Ez időben mondta az Úr Józsuénak: Csinálj magadnak kőkéseket, és másodszor is metéld körül Izráel fiait. És csinált Józsué magának kőkéseket, és körülmetélte Izráel fiait a körülmetéletlenség halmán. Az ok

pedig, amiért körülmetélte őket Józsué, ez: mindaz a nép, amely kijött Egyiptomból, a férfiak, a hadakozó emberek, mindnyájan meghaltak a pusztában...

Mert körül volt ugyan metélve mindaz a nép, amely kijött [Egyiptomból], de azt a népet, amely a pusztában született, útközben, amíg jöttek Egyiptomból, nem metélték körül, mert negyven esztendeig jártak Izráel fiai a pusztában, mialatt elemésztetett a hadakozó férfiak egész serege, akik Egyiptomból jöttek ki, mivelhogy nem hallgattak az Úr szavára. Akiknek megesküdött az Úr, hogy nem láttatja meg velük a földet, amely felől megesküdött... atyáinknak, hogy nekünk adja azt a tejjel és mézzel folyó földet. Fiaikat állította azért helyükbe...

Miután pedig mind az egész nép körülmetéltetett, veszteg maradtak helyükön a táborban, míg meggyógyultak. Mondta az Úr Józsuének: Ma fordítottam el rólatok Egyiptom gyalázatát, ezért hívják e hely nevét Gilgálnak* mind a mai napig.”

Vö. 1Móz 17,7–11 ■ „Megállapítom az én szövetségemet énközöttem és teközötted, és utánad a te magod között annak nemzedékei szerint örök szövetségül, hogy legyenek teneked Istened, és a te magodnak teutánad. Adom neked és a te magodnak utánad a te bujdosásod földjét, Kánaán egész földjét örök birtokul, és Istenük leszek nekik... Ez pedig az én szövetségem, amelyet meg kell tartanotok énközöttem és tiköztetek, és a teutánad való magod között: minden férfi körülmetéltessék nálatok. Metéljétek körül a ti férfitestetek bőrének elejét, az lesz az énközöttem és tiköztetek való szövetség jele.”

Vö. Rm 2,28–29 ■ „Nem az a zsidó, aki külsőképpen az, sem nem az a körülmetélés, ami a testen külsőképpen van:

* A Gilgál név jelentése: elgörgetés, elfordítás.

hanem az a zsidó, aki belsőképpen az; és a szívnek lélekben, nem betű szerint való körülmetélése az igazi körülmetélkedés.”

.....

.....

.....

.....

A körülmetélkedést mint a szövetség jelét Ábrahámnak adta Isten először. Annak jelül kellett ezt megtartania a páttriárkának és utódainak, hogy Isten szolgálatára szentelik magukat, és ekként elkülönülnek a bálványimádóktól, Isten pedig különleges védelemmel és áldásokkal veszi körül őket. Ezzel az izráeliták kifejezték Isten törvényei iránti elkötelezettségüket, hogy nem kötnek házasságot a pogányokkal, és nem vesznek részt vallási szertartásaikban, mert ezzel elveszítenék az Isten ígéreteiből fakadó lelki és fizikai áldásokat. A lelki-fizikai oltalom bizonyosságára Kánaán elfoglalása idején kiváltképpen szükségük volt az izraelitáknak.

„A kádesi lázadás óta a körülmetélés szertartásának felüggesztése állandó bizonyosság volt Izráelnek, hogy Istennel való szövetségüket – amelynek ez elrendelt jegye volt – megtörték... De most vége szakadt az elvettetés éveinek. Isten újra népévé fogadta Izráelt, és a szövetség jegyét visszaállították. Mindenkit körülmetéltek, aki a pusztában született. Így szólt az Úr Józsuéhoz: »Ma fordítottam el rólatok Egyiptom gyalázatát.« (Józs 5,9) És erre való utalással táborozásuk helyét Gilgálnak, elfordításnak nevezték el.” (Ellen G. White: *Páttriárkák és próféták*, Átkelés a Jordánon c. fej.)

3 Milyen korábbi fontos szertartást kellett megtartaniuk a zsidóknak Gilgálban?

Józs 5,10 ■ „Gilgálban táboroztak Izráel fiai, és elkészítették a páskát a hónap tizennegyedik napján este, Jerikó mezején.”

.....

.....

A páskaünnep Egyiptomból való szabadulásukra és a Vörös-tengeren való csodálatos átkelésre emlékeztette őket. Csupán negyven évvel ezelőtt történt ez, de a pusztai vándorlás idején a nép erről már nagyrészt megfeledkezett, nem gyakorolták, illetve elhomályosult előttük ennek a szertartásnak lelki jelentősége.

„A nagy szabadulás emlékére Izráel népek évenként ünnepet kellett szentelnie minden jövődő nemzetség idején. »Legyen ez a nap nektek emlékezetül – mondta az Úr –, ünnepnek szenteljétek azt az Úrnak nemzetségről nemzetségre, örök rendtartás szerint ünnepeljétek azt.« (2Móz 12,14) Amikor megtartják majd ezt az ünnepet az eljövődő években, akkor ismételten el kell mondaniuk gyermekeiknek a nagy szabadulás történetét úgy, ahogy Mózes megparancsolta nekik. Ezt mondjátok: »Páskaáldozat ez az Úrnak, aki elment Izráel fiainak házai mellett Egyiptomban, amikor megverte az egyiptomiakat, a mi házainkat pedig megoltalmazta.« (2Móz 12,27)

A páskának egyrészt emlékeztető, másrészt előremutató jelképes ünnepnek kellett lennie. Nemcsak az Egyiptomból való szabadulásra kellett emlékeztetnie, hanem arra a nagy szabadításra is előre kellett mutatnia, amelyet Krisztus visz majd véghez azzal, hogy kiszabadítja népét a bűn kötelékeiből. Az áldozati bárány ábrázolta »Isten

Bárányát«, akiben van a mi üdvösségünk egyedüli remény-sége. Az apostol mondja: »a mi húsvéti bárányunk, a Krisztus, megáldoztatott értünk« (1Kor 5,7). Nem volt elegendő levágni a páskabárányt, a vérét az ajtófélfára is kellett hinteniük. Éppen így, Krisztus vére érdemeit el kell fogadnia az embernek. Nem elég hinnünk, hogy Jézus Krisztus meghalt az egész világért, hanem azt is hinnünk kell, hogy személy szerint értünk is meghalt. Az engesztelő áldozatot úgy kell elfogadnunk, mint amelyet Krisztus személyesen értünk hozott.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, A páska ünnepe c. fej.)

Ez tehát nemcsak az Egyiptomból való szabadulásra emlékeztető ünnep volt, hanem az ártatlan bárány vérének az ajtófélfára hintése, Isten „ama Bárányát” (Jn 1,29) jelképezte, aki bűneinkért hozott önkéntes golgotai áldozatával meg akar bennünket menteni a haláltól. Ekként tehát a páska, a bűnbocsánat, a megtisztulás és az Isten értünk való kimondhatatlan szeretetére emlékeztető ünnep is volt. Különösképpen szüksége volt a zsidó népnek erre az emlékeztető ünnepre, hogy a gonoszságban megkeményedett kánaánita népek elleni küzdelmükben Isten velük lehessen, és hadakozhasson értük, amennyiben engedelmeskednek Őneki.

4 Mit fejezett ki a kovásztalan kenyerek és a pörkölt gabona fogyasztása a zsidó nép számára? Milyen változás következett be az ünnep másnapjától fogva?

Józs 5,11–12 ■ „Ettek a föld terméséből a páska másodnapján kovásztalan kenyeret és pörkölt gabonát... Másnapról kezdve, hogy ettek a föld terméséből, megszűnt a manna, és nem volt többé mannájuk Izráel fiainak, hanem Kánaán földjének gyümölcséből ettek.”

„A páska törvény hangsúlyozta azt az utasítást, amit a zsidók szigorúan be is tartottak, hogy az ünnep ideje alatt egy csipetnyi kovász se legyen a házukban. A bűn kovászát nekünk is el kell távolítani magunkból, ha el akarjuk nyerni életünket és táplálékunkat Krisztustól. Pál így ír erről a korinthusi gyülekezetnek: »Tisztítsátok el azért a régi kovászt, hogy legyetek új tésztává, aminthogy kovász nélkül valók vagytok, mert hiszen a mi húsvéti bárányunk, Krisztus, megáldoztatott értünk. Azért ne régi kovással ünnepeljünk, sem rosszság és gonoszság kovászával, hanem tisztaság és igazság kovásztalanságában.« (1Kor 5,7–8)» (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, A páska ünnepe c. fej.)

A pörkölt gabona fogyasztása pedig azt fejezte ki, hogy „új házukban” immár a föld terméséből élhetnek, nincs szükségük a mannára, amit Isten naponta hullatott nekik negyven éven át a pusztában. Egyfajta biztosíték volt ez számukra, hogy végre megérkeztek az ígért földjére, amit majd ezután kell még birtokba venniük.

5 Ki jelent meg Józsué előtt Jerikó határában? Miért volt erre szüksége Józsuénak? Mit jelentetett, hogy a különös idegen egy karddal a kezében jelent meg neki?

Józs 5,13–15 ■ „Történt pedig, amikor Józsué Jérikónál volt, felemelte szemeit, és látta, hogy egy férfiú áll előtte, meztelen karddal a kezében. Hozzá ment Józsué, és mondta

neki: Közülünk való vagy-e te, vagy ellenségeink közül? Ő pedig mondta: Nem, én az Úr seregének fejedelme vagyok, és most jöttem. Leborult akkor Józsué a földre arccal, meghajtotta magát, és mondta neki: Mit szól az én Uram az ő szolgájának? Mondta az Úr seregének fejedelme Józsuénak: Oldd le a te saruidat lábadról, mert szent a hely, amelyen állsz! És úgy cselekedett Józsué.”

.....

.....

.....

„A héberek behatoltak Kánaánba, de még nem hódították meg. Hosszú, nehéz küzdelmet kellett még vívniuk, hogy az országot birtokukba vehessék. Hatalmas népek lakták, akik készen álltak, hogy ellenálljanak. A különböző törzseket a közös veszélytől való félelem kapcsolta össze. Lovaik és vas harci szekereik, helyismeretük és harci gyakorlatuk nagy előnyt nyújtott nekik. Az országot erősítmények, »nagy és az éig megerősített városok« őrizték (5Móz 9,1). Az izraeliták nem remélhettek sikert a maguk ereje által a küszöbön álló harcban.

Az egyik legerősebb vár, Jerikó, a nagy és gazdag város a közelükben, gilgáli táboruk előtt feküdt. A termékeny síkság határán lévő, a trópusok termékeiben bővelkedő, a tömör lőrések mögötti büszke város palotáival és templomaival a fényűzés és a bűn lakhelye volt – kihívást jelentett Izráel Istene ellen. Jerikót a bálványimádás egyik központjaként a holdistennőnek, Astarótnak szentelték. Itt összpontosult mindaz, ami a kánaániták vallásában a leggonoszabb és leglealjasítóbb volt. Izráel népe, amelynek a baál-peóri bűn félelmetes következménye még frissen élt emlékezetében, csak irtózáttal és utálattal nézhetett e pogány városra.

Józsue látta, hogy Jerikó legyőzése az első lépés Kánaán elfoglalásához. Mindenekelőtt az isteni vezetés biztosítékát kereste, és ez megadatott neki. Amikor visszavonult a táborból elmélkedni és imádkozni, kérve, hogy Izráel Istene a népe előtt járjon, egy sudár természetű, parancsoló tekintetű harcost látott maga előtt állni, kivont karddal a kezében. Józsue felszólítására – »Közlünk való vagy-e te, vagy az ellenségeink közül?« – a válasz ez volt: »Nem, én az Úr seregének fejedelme vagyok, most jöttem.« Ugyanaz a parancs, melyet Mózes kapott a Hóreben, nyilatkoztatta ki a titokzatos idegen igazi kilétét. Krisztus volt az a fenséges lény, aki Izráel vezére előtt állt! Szent félelemmel borult arcra Józsue, imádkozott, és utána hallotta a biztatást.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, Jerikó bevétele c. fej.)

6 Milyen bátorító üzenetet hozott a Seregek Ura Józsue-nak?

Józs 6,2 ■ „Mondta az Úr Józsue-nak: Lásd! Kezedbe adtam Jerikót és királyát a sereg vitézeivel együtt.”

.....

.....

.....

Isten már többször bemutatkozott választott népe számára. A legnevezetesebb, amikor Mózesnek megjelent Isten küldötteként, Isten Fiának személyében az égő csipkebokornál: „VAGYOK, AKI VAGYOK... Így szólj Izráel fiaihoz: A VAGYOK küldött engem hozzátok. És ismét mondta Isten Mózesnek: Így szólj Izráel fiaihoz: Az Úr, a ti atyáitok Istene, Ábrahám Istene, Izsák Istene és Jákób Istene küldött engem hozzátok. Ez az én

nevem mindörökké, és ez az én emlékezetem nemzetségről nemzetségre.” (2Móz 3,14–15)

Isten mindig a *Vagyok* a nyomorúság és szükség idején: éppen azzá válik, amire népének a legnagyobb szüksége van. Amikor Izráel az amálekíták fölötti győzelem emlékére oltárt épített, elnevezték a hely nevét *Jahve-Nisszinek*, amely azt jelenti: „az Úr az én hadijelvényem” (2Móz 17,15). Ábrahám élete legnagyobb tapasztalata után is oltárt épített, melyet így nevezett el: *Jahve-Jireh*, azaz „én Vagyok a Gondviselés” (1Móz 22,14). Márában pedig Isten így mutatkozott be népének: *Jahve-Rafa*, „én Vagyok a te gyógyítód” (2Móz 15,26).

Józsué számára a *Vagyok* most úgy jelenik meg karddal a kezében, mint a *Seregek Ura*, aki „kezébe adja” Izráelnek Jerikót, legyőzi ellenségét és beteljesíti ígéretét, hogy a hatalmas túlerő ellenére nekik adja a „tejjel és mézzel folyó” földet. Az 5. tanulmányban foglalkozunk részletesen azzal, hogy Isten (Krisztus) hogyan adhatta a zsidó nép kezébe Jerikót fegyverek, hadieszközök használata nélkül.

A népirtás kérdése Izráel honfoglalása során

1 Milyen utasítást adott Isten Mózes által Izráelnek az elfoglalandó föld lakosait illetően? Miért okozhat ez megütközést Isten erkölcsi jellemét, igazságosságát illetően?

5Móz 20,16–17 ■ „E népek városaiban, amelyeket örökségül ad neked az Úr, a te Istened, ne hagyj élni csak egy lelket is! Mindenestől veszítsd el őket, a khitteust, az emoreust, a kananeust, a perizeust, a khivveust és a jebuzeust, amint megparancsolta neked az Úr, a te Istened!”

Vö. 1Móz 18,25 ■ „Távol legyen tőled, hogy ilyen dolgot cselekedj, hogy megöld az igazat a gonosszal együtt, hogy úgy járjon az igaz, mint a gonosz. Az egész föld Bírāja ne szolgáltassa vajon igazságot?”

.....

.....

.....

Sok Biblia-olvasó, hívő és nem hívő ember megütközött azon, hogy milyen utasítást adott Isten a honfoglaláskor Izráelnek. Ezért ez a kérdés alapos tisztázást igényel. Mindennél fontosabb ugyanis, hogy kétely árnyéka nélküli, abszolút bizalmunk legyen Isten változhatatlanul igazságos és irgalmas jellemében.

Kérdés egyrészt, hogy van-e Istennél kollektív bűnösség, vagyis lehet-e olyan helyzet, amikor egy nép vagy népcsoport minden

egyes tagjára vonatkozik a halálos ítélet? Kérdés továbbá, hogy ha ilyen ítéletet hoz Isten, miért nem természeti katasztrófával semmisíti meg az adott embercsoportot, mint például a vízözön idején, vagy Sodoma és Gomora elpusztításakor? Isten a Tízparancsolat iránti engedelmességet kívánt Izráeltől a velük való szövetséggkötéskor, amelynek a VI. parancsolata így szól: „Ne ölj!” Hogyan hozható összhangba ezzel a honfoglaláskor számukra adott utasítás bizonyos népek, népcsoportok kiirtásáról?

2 Mivel indokolta Isten a súlyos ítéletet? Milyen „utálatosságokra” utalt Izráelhez intézett óvásában?

5Móz 20,18 ■ „Azért, hogy meg ne tanítsanak titeket az ő mindenféle utálatosságaik szerint cselekedni, amelyeket cselekszenek az ő isteneiknek, és hogy ne vétkezzetek az Úr ellen, a ti Istenetek ellen.”

3Móz 18,3–24 ■ „Ne cselekedjetez úgy, amint Egyiptom földjén cselekszenek, ahol laktatok, úgy se cselekedjetez, amint Kánaán földjén cselekszenek, ahová beviszlek titeket... Felebarátod feleségéhez ne add magad közöszülésre, hogy azzal magadat megfertőztesd. A te magzatodból ne adj, hogy odaáldozzák a Moloknak... Férfival ne hálj úgy, amint asszonnyal hálnak, utálatosság az! Semmiféle barommal se közöszülj, hogy azzal magadat megfertőztesd! Asszony se álljon barom elé, hogy meghágja őt, fertelmesség az. Egyikkel se fertőztessétek meg magatokat ezek közül, mert mindezekkel ama pogányok fertőztették meg magukat, akiket kiűzők előletek.”

5Móz 18,14 ■ „Azok a nemzetek, akiket te elűzől, igézőkre és jövőendőmondókra hallgattak...”

A szóban forgó népek megdöbbenően mélyre süllyedtek erkölcsileg. Évszázadokkal ítéletük végrehajtása előtt már attól félt Ábrahám Kánaánban, hogy megölik őt szép arcú feleségéért. Erkölcsi süllyedésük összefüggött pogány vallásosságukkal, amely a démoni világgal is kapcsolatot létesített. A Molok nevű istenség kultusza például azzal járt együtt, hogy gyermekeket tűzáldozatul ajánlották fel neki. Pál apostol levelében olvashatjuk: „amit a pogányok áldoznak, ördögöknek áldozzák” (1Kor 10,20).

„Amilyen mértékben eltorzul az ember Istenről alkotott fogalma, olyan mértékben aljasodik le erkölcsileg.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, A Tízparancsolat c. fej.)

Mi, emberek nagyon hatunk egymásra. Isten úgy beszél a szóban forgó népcsoportokról, hogy „fertőzötté vált miattuk a föld”, mintegy „kiokádta őket már a föld is” (lásd 3Móz 18,20; 3Móz 20,22). De mindenekelőtt egymást fertőzték meg életfelfogásukkal és gyakorlatukkal. Isten tudta, hogy az ilyen környezetben születő és felnövő gyermekek olyan örökséget hoznak magukkal és olyan példákat látnak, hogy menthetetlenül követik azt ők is, a Szentlélek jóra készítenései számára pedig mintegy megközelíthetetlenül válnak. Jézus például ezt a kijelentést tette a korabeli zsidó nép meghatározó többségéről: „Mégkövéredett e nép szíve, fülükkel nehezen hallottak, szemüket behunyták, hogy valami módon ne lássanak szemükkel, ne halljanak fülükkel, ne értsenek szívükkel, és meg ne térjenek, meg ne gyógyítsam őket.” (Mt 13,15)

Nehéz felfognunk, hogy népek, népcsoportok olyan szintre süllyedhetnek, amikor ugyanaz érvényes rájuk vonatkozóan, nagyokra és kicsikre egyaránt, hogy „nincs bennük igazság” szemernyi sem (vö. Jn 8,44). Átalakultak Sátán képmására.

Izráel bálványimádó és az ezzel járó erkölcstelenséget követő népek tengerével volt körülvéve. Ezenfelül egyiptomi szolgasá-

guk idején Isten-ismeretük, hitük gyengült, és sok mindennel fertőződtek meg ők is. Nemcsak fizikailag kellett kivezetni őket Egyiptomból, hanem vallásilag, erkölcsileg, életvitelüket tekintve is. Isten velük hajtatta végre azoknak a népeknek és népcsoportoknak a megsemmisítését, amelyeknek a kegyelemideje lejárt, hogy elrettentse, visszatartsa őket bálványimádásuk és erkölcsük követésétől.

Ne feledkezzünk el arról, hogy Isten ószövetségi népe, Izráel távolról sem volt újjászületett, megtért nép egészében, hanem testi leszármazás alapján számláltattak Isten népe közé. Mennyit tévelygett a többség, milyen sokszor követték a pogányok útját, a szigorú eszközök ellenére is, amelyekkel Isten nevelte és óvni akarta őket! (Olvashatunk a Bibliában például arról, hogy „férfigaráznák házai” voltak az Úr háza mellett – 2Kir 23,7; Júda királya, Manassé „varázslásokat, szemfényvesztéseket üzött, ördögösöket és jövendőmondókat szerzett” – 2Krón 33,6.)

Izráel tudta, hogy Isten igazságos ítéletét kell végrehajtaniuk a megjelölt népek megsemmisítésével, ők csupán eszközei ennek, és ez semmit sem változtat a „Ne ölj!” parancsolat érvényén egymás közötti kapcsolataikban, illetve ember és ember bármilyen viszonylatában.

3 Milyen szakkifejezéssel jelöli a Szentírás az elhatalmasodott, visszafordíthatatlanná vált erkölcsi elfajulást?

Ezt a megállapítást tette Isten a vízözön előtt a föld akkori lakosaira vonatkozóan:

1Móz 6,5–12 ■ „Látta az Úr, hogy megsokasult az ember gonoszága a földön, hogy szíve gondolatának minden alkotása szüntelen csak gonosz. A föld pedig romlott volt Isten előtt, megtelt a föld erőszakoskodással. Tekintett azért Isten a földre, mert íme megromlott, mert minden test megromtotta útját a földön.”

Ábrahám Sodomáért való közbenjárásakor hangzott el Isten részéről a következő kijelentés:

1Móz 18,26 ■ „Mivelhogy Sodomának és Gomorának kiáltása megszokasodott, az ő bűnük felettébb megszokasodott...”

Így jellemezte Jézus nagy prófétikus beszédében a végidő emberiségét:

Mt 24,12 ■ „Mivelhogy a gonoszság megszokasodik, a szeretet sokakban meghidegül.”

A következőket mondta Isten Jeruzsálem és Júda lakosai állapotáról a rájuk bocsátott babiloni támadás előtt, amelyben nagyon sokan elpusztultak:

Jer 6,28–30 ■ „Mindnyájan igen vakmerők, rágalmazva járnak, réz és vas ők, mindnyájan elvetemültek. Megégett a fúvó a tüztől, elfogyott az ón, hiába olvaszt az olvasztó, mert gonoszok, meg nem tisztíthatók. Megvetett ezüstnek hívjátok őket, mert az Úr megvetette őket!”

.....

.....

.....

Úgy tűnik, hogy amikor bizonyos pontot elér a bűn elburjánzása egy népesség körében, akkor hirtelen felgyorsulva kezd szaporodni és mélyülni a gonoszság. Ez mintegy törvényszerűségnek tekinthető. A Szentírás az alábbi szakkifejezéseket használja erre az állapotra: „megszokasodik a bűn”, „betelik a gonoszság”. Ilyenkor Isten kénytelen ítélettel közbeavatkozni az élet, az igazság védelmében, hogy elhárítsa a megváltási terv megvalósulásának akadályozását. Mindenekelőtt Isten számára fájdalmas, amikor ezt kell tennie. Így fejezi ki ezt: „Akiket én fel-

építettem, elrontom, akiket én beplántáltam, kiszaggatom.” (Jer 45,4) Hogy Isten lényétől mennyire idegen a háború, az efféle ítélet-végrehajtás, megmutatkozik például abban is, hogy ilyen indoklással térítette el Dávidot templomépítési szándékától: „Ne te építs házat az én nevemnek, mert hadakozó ember vagy, és sok vért is ontottál...” (1Krón 28,3)

Bármilyen súlyos, bármilyen rettenetesen hangzik egy teljes népességre vonatkozóan kimondott megsemmisítő ítélet, az elfajult gonoszságot látva mégis úgy hat ez, mint a szennyet elmosó, tiszta víz. Ámós próféta könyvében olvasható: „Folyjon az ítélet, mint a víz, az igazság, mint a bővizű patak!” (Ámós 5,24)

4 Milyen esetek tanúskodnak arról, hogy Isten csak akkor mond ki egyetemleges ítéletet egy népcsoport felett, amikor „gonoszságuk betelik”, gyógyíthatatlanná válik? Fáradozik-e értük egészen az utolsó percig akkor is, ha előre tudja a végső fejleményt?

1Móz 15,13–16 ■ „A te magod jövevény lesz a földön, amely nem az övé..., nyomorgatják őket négyszáz esztendeig... Csak a negyedik nemzedék tér meg ide, mert az emoreusok gonoszsága még nem telt be.”

2Móz 17,14–16 ■ „Mondta az Úr Mózesnek: Írd meg ezt emlékeztül könyvbe, és add tudtára Józsuénak, hogy minde-
nestől eltörlöm Amálek emlékezetét az ég alatt... Megesküdött az Úr, hogy harca lesz az Úrnak Amálek ellen nemzetségről nemzetségre.”

Vö. 1Sám 15,3 ■ „[Mondta Isten Saulnak:] Most azért menj el, és verd meg Amáleket, pusztítsátok el mindenestől...”

Isten odaítélte Ábrahám utódainak Kánaán földjét, mert előre látta, hogy az ott lakók eljutnak a visszafordíthatatlan megkegyelemenyedés pontjára. Hagyott azonban nekik még több száz év kegyelemidőt, és odaküldte közéjük Ábrahámot. Ott élt ő és fia, Izsák, és unokája, Jákób is. Vándoroltak az ország egész területén, mindenütt oltárt építettek az Úrnak. De nem csupán az egyetlen, teremő Istent tisztelő vallásuk vált ismertté a terület lakosai előtt, hanem istenfőő, erkölcsileg magasabb rendű életvitelük is. Ábrahámra például ilyen tisztelettel tekintettek Kánaán lakosai: 1Móz 23,2–6.

„Az amálekíták* voltak az elsők, akik megtámadták Izráelt (a gyengéket, időseket kezdték öldökölni a pusztában vándorló izraeliták menetének végén: 5Móz 25,17–18). Ezért a bűnért, valamint Isten megvetéséért és lealacsonyító bálványimádásukért már Mózes által ítéletet hirdetett felettük az Úr... Az ítélet végrehajtását azonban négyszáz évig halasztotta, de az amálekíták nem hagyták el bűneiket. Az Úr tudta, hogy ez a gonosz nép, ha teheti, eltörli Isten népét és imádatát a föld színéről...

Kegyelmes Istenünk számára szokatlan a büntetés (Ésa 28,21). »Élek én – ezt mondja az Úr Isten –, hogy nem gyönyörködöm a hitetlen halálában, hanem hogy a hitetlen megtérjen.« (Ezék 33,11) »Az Úr irgalmas és kegyelmes Isten, késedelmes a haragra, nagy irgalmasságú és igazságú, megbocsát hamisságot, vétket és bűnt, de nem hagyja büntetlenül.« (2Móz 34,6–7)** Miközben az Úr nem gyönyör-

* Az amálekíták Ézsau unokájának a leszármazottai voltak, volt fogalmuk az egyetlen igaz Istenről és imádata módjáról (1Móz 32,12).

** A Károlyi-fordítású Bibliákban dőlt betűvel szedett a *bűnöst* szó, ami azt jelzi, hogy az eredeti héber szövegben nem található. Így tehát arról van szó, hogy „a hamisságot, vétket és bűnt” nem hagyja Isten büntetlenül, miközben a bűnös kegyelmet nyerhet a Megváltó helyettes áldozata által.

ködik a bosszúállásban, törvénye áthágói felett ítéletet tart. Kénytelen ezt tenni, hogy megmentse a föld lakóit a romlástól és pusztulástól. Azért, hogy némelyeket megmentsen, el kell vennie az életet azoktól, akik megkeményedtek bűneikben. »Hosszútűrő az Úr és nagyhatalmú, de nem hagy büntetlenül.« (Náhum 1,31) Igazságosan védi meg majd lábbal tiport törvényének tekintélyét. Éppen az igazságszolgáltatástól való idegenkedés ténye tanúskodik az ítéletet kihívó bűnök és az áthágókra váró büntetés súlyosságáról.» (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, Saul elvettetik c. fejj.)

5 Miképpen látjuk, hogy Isten – még a végletesen megromlott embercsoportok esetében is – megmenti azt a kevés embert, vagy akár csak egyet is, aki nem azonosul környezetével? Megkülönböztetett-e Isten Kánaán elfoglalásakor is egyes népcsoportokat, amelyek még nem voltak a legmélyebb ponton, ezért nem vonatkozott rájuk a többségre kimondott ítélet?

1Móz 6,7–9 ■ „Mondta az Úr: Eltörlöm az embert, akit teremtettem, a föld színéről, az embert, a barmot, a csúszómászó állatokat, és az ég madarait... De Noé kegyelmet talált az Úr előtt. Noénak pedig ez a története: Igaz, tökéletes férfiú volt kortársai között. Istennel járt Noé...”

1Móz 18,20–32 ■ „...Ha talállok Sodomában, a városon belül ötven igazat, mind az egész helynek megkegyelmezek azokért... Nem vesztetem el, ha talállok ott negyvenet... Nem vesztetem el, ha talállok ott harmincat... Nem vesztetem el húszért... [Ábrahám utolsó kérdése ez volt:] Hátha találatnak ott tízen? És az Úr mondta: Nem vesztetem el tízért...”

1Móz 19,15–16 ■ „Ki van még itt hozzád tartozó? Vődet, fiaidat és leányaidat... vidd ki e helyből!... Mikor a hajnal feljött, sürgették az angyalok Lótot: Kelj fel, vedd feleségedet

és jelen levő két leányodat, hogy el ne vessz a város bűne miatt! Mikor pedig késedelmeskedett, megragadták a férfiak az ő kezét, felesége kezét és két leánya kezét – az Úrnak iránta való irgalmából – és kivítették őket...”

Józs 6,24–25 ■ „[Izráel honfoglalása kezdetén Jerikót] megégették tűzzel... A parázna Ráhábot azonban és az ő atyjának háznépét, és mindenét, amije volt, élni hagyta Józsué. Ott lakik Izráel között mind e mai napig, mert elrejtette a követeket, akiket küldött Józsué, hogy kikémleljék Jerikót.”

1Sám 15,6 ■ „Mondta Saul a kéneusonak: Menjetek, távozzatok el, menjetek ki az amálekíták közül, hogy velük együtt téged is el ne veszítselek, mert irgalmasságot cselekedtél Izráel fiaival, amikor feljöttek Egyiptomból. És eltávoztak a kéneusok az amálekíták közül.”

Ezék 9,4–6 ■ [Jeruzsálem babilóniaiak általi első elpusztításakor, i. e. 586-ban így utasította Isten az angyalát Ezékiel próféta látomásában:] „Menj át... Jeruzsálem közepén, és jegyezz egy jegyet a férfiak homlokára, akik sóhajtanak és nyögnek mindazokért az utálatosságokért, amelyeket cselekedtek annak közepében. [A pusztítókat szabadon engedő angyaloknak pedig ilyen utasítást adott:] Menjetek át a városon őutána, és vágjátok, ne kedvezzen a ti szemetek, ne szánakozzatok!... De azokhoz a férfiakhoz, akik a jel van, ne közelítsetek, és az én templomomon kezdjétek el!”

5Móz 2,4–9.37 ■ „Amikor általmentek a ti atyátokfiainak, Ézsau fiainak határán, akik Szeirben lakoznak, jóllehet félnek tőletek... igen vigyázzatok! Ne ingereljétek őket, mert nem adok az ő földjükből nektek egy talpalatnyit sem... Pénzen vásároljatok tőlük enniivalót, hogy egyetek, és vizet is pénzen vegyetek tőlük!... Ne hadakozz Moáb ellen, ne ingereld azt hadra, mert nem adok az ő földjéből neked semmi örökséget... Ammon fiainak földjéhez se közeledtél..., semmi olyanhoz, amelyektől eltiltott téged az Úr, a mi Istenünk.”

„Miközben Isten igazságot szolgáltatott, kegyelmet is gyakorolt. Az amálekítákat el kellett pusztítani, de a közöttük lakó keneusokat* megkímélték. Ezek az emberek bár nem voltak teljesen mentesek a bálványimádástól, Isten tisztelői voltak, és barátságosak Izráel iránt. Ebből a törzsből való volt Mózes sógora, Hobáb is, aki elkísérte az izraelitákat a pusztai vándorlásban, és helyismeretével értékes szolgáltatást tett.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, Saul elvettetik c. feje. – vö. 4Móz 10,29–33)

6 Van-e okunk bármilyen mértékű igazságtalanságot, irgalmatlanságot feltételezni Isten részéről?

1Móz 18,23–25 ■ „Avagy elvesztetted-e az igazat is a gonosszal egybe?... Avagy az egész föld bírása ne szolgáltatna igazságot?”
Jer sir 3,38 ■ „A Magasságos szájából nem jön ki gonosz és jó.”
Ap csel 10,35–36 ■ „Isten nem személyválogató, hanem minden nemzetből kedves előtte, aki őt féli és igazságot cselekszik.”

* A *keneus* név arám és arab nyelven *fémművest* jelent. Azon a vidéken, ahol eredetileg éltek, nagy rézkészlet volt a föld alatt. Feltételezhető, hogy az Ádám után ötödik nemzetsbeli Lámekh Tubálkain nevű fiától kezdve sajátították el bizonyos népcsoportok a fémmegmunkálás mesterségét (1Móz 4,22). A keneusok több csoportra oszlottak, egyesek végleg a bálványimádók közé elegyedtek (vö. 4Móz 24,21–22), összeolvadtak a midiánitákkal (akik eredetileg Ábrahám Keturahtól származó fiának a leszármazottai voltak), más csoportjuk viszont, amely csatlakozott a pusztában Izráelhez, Júda déli részén telepedett le, egy részük pedig északon (Bír 4,11).

1Tim 2,4 ■ „[Isten] azt akarja, hogy minden ember üdvözüljön és az igazság ismeretére eljusson.”

Rm 8,32 ■ „Aki az ő tulajdon fiának nem kedvezett, hanem őt mindnyájunkért odaadta, mi módon ne ajándékozna vele együtt mindent minékünk?”

.....

.....

.....

Nincs semmilyen kettősség Istenben, nem található semmiféle ellentmondás erkölcsi lényében. Mindhárom isteni személyre érvényes, hogy az igazság és a kegyelem teljessége jellemzi őket, mégpedig maradéktalanul. Továbbá Istennél nincs „változás vagy a változásnak árnyéka” (Jak 1,17 vö. Zsid 13,8; Mal 3,6). Isten fia emberré lett, eljött földünkre, és kijelentette: „aki engem látott, látta az Atyát” (Jn 14,9). János apostol, aki a szűk tanítványi csoport tagjaként három és fél éven át együtt lakott, együtt járt Jézussal, ezt a vallomást tette, tanítványtársai nevében is, Jézus erkölcsi jelleméről: „Láttuk az Ő dicsőségét, teljes volt kegyelemmel és igazsággal.” (Jn 1,14)

„A gonosszal szembeni ellenségeskedés mellett, amihez fogható csak egy szeplőtlenül tiszta lényben élhet, Krisztusban olyan szeretet nyilvánult meg a bűnös iránt, amely egyedül a végtelen Jóságtól eredhet.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, Ábrahám Kánaánban c. fejez.)

Nincs okunk aggódni, félni attól, hogy Isten valamikor is, vagy bármiben is igazságtalanságot követ el! Akkor sincs okunk erre, ha ezen a Földön azonnal vagy olykor nem értjük meg teljesen Isten végzéseit, azok okát, hátterét. Mindenkor tartsuk emlékezetünkben, hogy mit fognak mondani a megváltott emberek,

akik az ezeréves ítélet folyamán minden okot és körülményt megértenek Isten végzéseit, ítéleteit illetően: „Nagyok és csodálatosak a te dolgaid, mindenható Úr Isten, igazak és igazságosak a te ítéleteid, ó, szentek Királya!” (Jel 15,3)

Jerikó bevétele

1 Hogyan készültek fel az izraeliták érkezésére Jerikó és környéke lakói? Mivel erősítette, bátorította „az Úr seregének Fejedelme” Józsuét? Miért fogalmazott múlt időben az Úr egy jövőbeli eseményt illetően?

Józs 6,1-2 ■ „Jerikó pedig be- és elzárkózott Izráel fiai miatt, se ki nem jöhetett, se be nem mehetett senki. És mondta az Úr Józsuénak: Lásd, kezvedbe adtam Jerikót és királyát a sereg vitézeivel együtt.”

.....

.....

.....

A Jordánon átkelve Izráel népe belépett Kánaánba, és el kellett kezdenie annak birtokbavételét.

„Hatalmas nép lakta ezt a földet, s készen állt arra, hogy területének elfoglalását megakadályozza... Az izraeliták csak az övéknél nagyobb erőben bízva remélhették, hogy sikeresen vívhatják meg a közelgő harcot.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, 487. o.)

Hatalmas erőfölényük ellenére Jerikó lakói mégis féltek, mivel ők is tudtak a héberek Istenének népe érdekében tett hatalmas csodáiról.

Ahogy Józsué könyve 5. fejezetében olvassuk, Józsué teljes Istenre hagyatkozással könyörgött mennyei vezetésért, tudva, hogy a saját erejük teljességgel elégtelen ennek az akadálnak a leküzdéséhez. Imájára válaszul maga Jézus, az Úr seregének fedelme jelent meg Józsuének, és mielőtt elmondta volna, hogy mit tegyenek, ígéretet tett Józsuének. A győzelem ígéretét adta, múlt időben fogalmazva: „kezedbe adtam Jerikót”, ami kifejezte, hogy győzelmük bizonyos, Őnála eldöntött dolog. Ezzel az ígérettel erősítette és bátorította Józsuét.

2 Milyen előkészületet kellett tenniük Jerikó bevétele előtt? Mit gondolhattak Jerikó lakói, látva a város körül zajló eseménysorozatot?

Józs 6,6–9 ■ „Előhívta azért Józsué, a Nún fia, a papokat, és mondta nekik: Vegyétek fel a frigyládát, hét pap pedig vigyen hét kosszarvból való kürtöt az Úr ládája előtt. A népnek pedig mondta: Menjetek el, és kerüljétek meg a várost, a fegyveresek pedig menjenek az Úr ládája előtt. És úgy lett, amint mondta Józsué a népnek. A hét pap ugyanis, akik a kosszarvból való hét kürtöt vitték, az Úr előtt ment, és kürtölt a kürtökkel, az Úr frigyládája pedig utánuk ment. A fegyveresek a kürtölő papok előtt mentek, a köznép pedig követte a ládát, mentükben kürtölve a kürtökkel.”

„Józsué szemlét tartott Izráel seregei felett. Az isteni parancsnak engedelmeskedve nem volt szabad rohamozniuk. Csak járják körül a várost, Isten ládáját hordozva és kürtöket fújva. Elöl mentek a harcosok, válogatott férfiak csapata,

akiknek most nem saját ügyességükkel és vitézségükkel, hanem az Isten rendelkezései iránti engedelmességükkel kellett győzniük. Hét pap következett trombitával. Azután Isten ládája, isteni dicsfénytől övezve, amelyet a papok hordoztak, olyan ruhákban, melyek szent tisztüket hirdették. Őket Izráel serege követte, minden törzs a saját zászlaja alatt. Ilyen volt a menet, amely a halálra ítélt várost megkeverte. Nem hallatszott más hang, mint a hatalmas sereg lépéseinek zaja és a kürtök ünnepélyes zengése, amelyet a közeli halmok és Jerikó utcái visszhangoztak. A város megkerülése után a sereg csendben a sátraiba vonult, a szövetség ládját pedig visszavitték a helyére, a gyülekezet sátorába.

A város őrei ámulattal és aggodalommal figyelték a héberrek minden mozdulatát, és jelentették előljáróiknak. Semmit sem értettek a menetelés jelentőségéből, azonban amikor látták, hogy ez a hatalmas sereg tervszerűen, naponta megkerüli a várost a szent ládával és az azt kísérő papokkal, az esemény titokzatossága rettegéssel töltötte el a papok és a nép szívét egyaránt. Újra átvizsgálták erődítményeiket, megbizonyosodva, hogy azok a legerősebb támadásnak is sikeresen ellenállhatnak. Sokan csak nevettek a gondolaton, hogy egy ilyen különös felvonulás valamit is árthatna nekik. Mások megijedtek a menet láttán. Visszaemlékeztek, hogy a Vörös-tenger egyszer már kettévált ez előtt a nép előtt, és a Jordánon keresztül is út nyílt számukra. Nem tudták, milyen csodát tesz még Istenük.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, 488. o.)

3 Miért kellett hat napig körüljárni a falakat, amelyek csak a hetedik napon omlottak le? Miért kellett teljesen csendben maradniuk? Mire gondolhattak az izraeliták, miközben néma csendben jártak az erős falak körül? Hogyan zajlott az ütközet?

Józs 6,10–20 ■ „A népnek pedig parancsolt Józsué, mondván: Ne kiáltsatok, hangotokat se hallassátok, és szó se jöjjön ki szátokból addig a napig, amíg azt mondom nektek: Kiáltsatok, és akkor kiáltsatok. Körüljárták azért az Úr ládájával a várost, egyszer megkerülvén, azután visszatértek a táborba, és az éjszakát a táborban töltötték. A második napon is egyszer kerülték meg a várost, aztán visszatértek a táborba. Így cselekedtek hat napon át. A hetedik napon felkeltek, mihelyt a hajnal feljött, és megkerülték a várost a szokott módon, hétszer, csak ezen a napon kerülték meg a várost hétszer. És történt, hogy a hetedik forduláskor kürtöltek a papok a kürtökkel, Józsué pedig mondta a népnek: Kiáltsatok, mert nektek adta az Úr a várost! Kiáltott azért a nép, mihelyt kürtöltek a kürtökkel. Történt ugyanis, hogy amint meghallotta a nép a kürt szavát, kiáltott nagy kiáltással, és leszakadt a kőfal magától. Felment a nép a városba, ki-ki az előtte való helyen, és bevették a várost.”

.....

.....

.....

Elgondolkodtató, hogy miért nem mindjárt az első körüljárás alkalmával omlottak le a falak. Miért kellett hét napig várni erre? Az emberi természet nem szeret várakozni, azt szeretjük, ha azonnal vagy legalábbis hamar megoldódnak a nehézségek. Pedig azt olvassuk: „Jó az Úr azoknak, akik várják őt, a léleknek, amely keresi őt. Jó várni és megadással lenni az Úr szabadításáig.” (Jer sir 3,25–26) A várakozási időszak hatalmas eszköz Isten kezében a nevelésünk szempontjából. A nyomorúság, a várakozás idején tudjuk igazán buzgón keresni Istent, aki az Ő közelében tudja a szívünket formálni, hitre, kitartásra nevelni.

Vajon miért kellett csendben maradniuk a körüljárás közben, miért nem volt szabad egy szót sem szólniuk? Mire gondolhattak eközben? Józsué elmondta a népnek Jézus ígérését a győzelemre vonatkozóan, és ők a csöndes menetelés során ismételték magukban az ígérteket. Az Úr szólt szívükhöz ebben a csöndben, erősítette, bátorította őket. Nekünk is nagy javunkra válik a csend, akkor hallhatjuk igazán az Ő hangját.

„Éppen a felvonulási ceremónia naponkénti folytatása – a falak ledőlése előtt – adott alkalmat a hit növekedésére az izraeliták között. Emlékeztükbe kellett vésődnie, hogy erejük nem emberi bölcsességben vagy hatalomban rejlik, hanem egyedül üdvösségük Istenében. Hozzászoktak, hogy teljesen isteni vezérük hatalmára támaszkodjanak...

Hat napon át került Izráel serege a várost. Elérkezett a hetedik nap, és Józsué már pirkadatkor felsorakoztatta az Úr seregét. Most hétszer kellett megkerülniük Jerikót, és a kürtök megzendülésekor hangosan kellett kiáltaniuk, mert Isten kezükbe adta a várost.

A nagy sereg ünnepélyesen vonult a pusztulásra ítélt falak körül. A masszív építmények dacolni látszottak az emberi ostrommal. A falakon az őrszemek növekvő félelemmel látták, hogy amikor az első kör befejeződött, egy második, azután egy harmadik, negyedik, ötödik, hatodik következett. Mi lehet ezeknek a titokzatos hadmozdulatoknak a célja? Milyen hatalmas esemény közeledik? Nem kellett sokáig várakozniuk. Mihelyt a hetedik kör befejeződött, a hosszú menet megállt. A kürtök, amelyek egy ideig hallgattak, most felharsantak, s még a föld is megrázkódott. A szilárd kőfalak, erős tornyaikkal és oromzatukkal meginogtak és alapjaikban remegtek, azután nagy robajjal a földre hullottak. Jerikó lakosai megbénultak a rémülettől, Izráel seregei pedig bevonultak és elfoglalták a várost.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, 493., 488., 491. o.)

4 Kik maradhattak csak életben az ostrom után?

Józs 6,21–25 ■ „Teljesen kipusztítottak mindent, ami csak volt a városban, a férfitől az asszonyig, a gyermektől az öregig, sőt az ökörig, juhig és a szamárig, fegyver élével. A parázna Ráhábot pedig és az ő atyja háznépét és minde-nét, amije volt, élni hagyta Józsué, és ott lakik az Izráel között mind e mai napig, mert elrejtette a követeket, akiket küldött Józsué, hogy kikémleljék Jerikót.”

Zsid 11,31 „Hit által nem vezett el Ráháb, a parázna nő, az engedetlenekkel együtt, mivel befogadta a kémeket békességgel.”

„Sokaknak úgy tűnik, ez a parancs [a város elpusztítása] ellenkezik a Szentírás más helyein hangsúlyozott szeretet és irgalmasság elvével – pedig Jerikóban valójában csak az történt, amit a végtelen bölcsesség és igazságosság követelt... A kánaániták a legromlottabb és legegyszerűbb pogányság követésére adták magukat, és szükséges volt az országot mindentől megtisztítani, ami megakadályozná Isten kegyelmes terveinek teljesedését. Kánaán lakóinak elég idejük volt a megtérésre. Hiszen negyven éve az Egyiptomra mért csapások és a Vörös-tenger megnyílása Izráel Istenének hatalmáról tanúskodtak... Jerikó lakói ismerték mindezeket az eseményeket, és sokan voltak, akik osztották Ráháb meggyőződését, de megtagadták, hogy engedelmeskedjenek az Örökkévalónak, Izráel Istenének, aki »Isten mind a földön, mind a mennyben«. Az özönvíz előtti emberekhez hasonlóan a kánaániták is csak azért éltek, hogy káromolják az eget és tisztátalanná tegyék a földet.

Mind a szeretet, mind az igazságosság úgy kívánta, hogy az Isten ellen lázadók, akik embertársaik ellenségei, minde-
nestől eltűnjenek a földről.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és pró-
féták*, 487., 492. o.)

5 Miért tervezte az Úr ilyen egyszerűre Jerikó bevétele-
t? Miért nem lehetett zsákmányolni a város kincseiből?

Zsolt 20,8–9 ■ „Ezek szekerekben, amazok lovakban bíznak,
mi pedig az Úr, a mi Istenünk nevééről emlékezünk meg.
Azok meghanyatlanak és elesnek, mi pedig felkelünk és
megállunk.”

Ésa 41,20 ■ „Hogy lássák, megtudják, eszükbe vegyék és meg-
értsek mindnyájan, hogy az Úr keze művelte ezt, Izráel
Szentje teremtette ezt!”

Józs 6,17–24 ■ „Legyen a város maga, és minden, ami benne
van, teljesen az Úrnak szentelve... Mindazáltal ti óvjátok
meg magatokat a teljesen Istennek szentelt dolgoktól,
hogy miután neki szentelitek, el ne vegyetek a teljesen
neki szentelt dolgokból, hogy Izráel táborát átkozottá ne
tegyétek, és bajba ne keverjétek azt. A várost pedig meg-
égették tűzzel, és mindazt, ami benne volt, csak az ezüs-
töt, aranyat és a réz- és vasedényeket rakták az Úr házá-
nak kincsei közé.”

.....

.....

Kánaán teljes elfoglalásáig nagyon sok harc várt még az izra-
elitákra. Az Úr azt akarta, hogy örökké emlékezzenek arra, hogy
nem a saját erejük által győznek. Harcuk irányítója Ő, a mennyei
seregek Fejedelme. Nála nélkül nincs győzelem, Ő adja az erőt,
tanácsot, mennyei vezetést. Ugyanakkor bátorítás, hogy nincs

olyan helyzet, amiben ne tudna segíteni és győzelmet adni, az Ő vezetése mellett nem lehet kudarc vagy vereség.

A hágárénusok elleni, évszázadokkal későbbi ütközetről a Biblia így tudósít: „Erős paizs- és fegyverhordozó férfiak, kézívesek és a hadakozásban jártasok, negyvennégyezer-hétszázhatvan harcra kész férfi hadakozott a hágárénusok ellen, és győzelmet arattak felettük. Kezükbe adattak a hágárénusok és mindazok, akik ezekkel voltak, mert **Istenhez kiáltottak harc közben, és ő meghallgatta őket, mert Őbenne bíztak.**” (1Krón 5,18–20)

„A menny fensége se angyalseregeivel, emberi segítség nélkül döntötte porba Jerikó falait. Izráel felfegyverzett harcosainak semmi okuk nem lehetett, hogy a maguk hőstetteivel dicsekedjenek. Minden Isten hatalma által történt... Jerikó elfoglalásánál a seregek hatalmas parancsnoka olyan egyszerűre tervezte a csatát, hogy egyetlen ember sem tulajdoníthatta magának a dicsőséget. Nem volt szabad emberi kéznek ledönteni a város falait, nehogy az ember magának tulajdonítsa a győzelmet.” (Ellen G. White: *„A Te Igéd igazság”,* 29. o.)

Az Úr mást is meg akart még tanítani népének. Pusztai vándorlásuk elején, amikor a tizenkét kémét kiküldték a föld megkémlelésére, tíz kém így nyilatkozott: „Elmentünk arra a földre, amelyre küldtél minket, és bizonyára tejjel és mézzel folyó az, és ez annak gyümölcse! Csakhogy erős az a nép, amely lakja azt a földet, és a városok erősítve vannak, és felette nagyok, sőt még Anák fiait is láttuk ott.” (4Móz 13,28–29)

„Ez volt a kevély város, melynek hatalmas erődítései rémületet keltettek a hitetlen kémekben. Jerikó bevételével Isten nyilvánvalóvá tette a hébereknek, hogy atyáik már negyven évvel azelőtt elfoglalhatták volna a várost, ha megbíztak volna Őbenne.” (Ellen G. White, *Review and Herald*, 1887. március 15.)

6 Mi a tanulság számunkra Jerikó bevételének történetéből?

Zsid 11,30–31 ■ „Hit által omlottak le Jerikó kőfalai, mikor hét napig körös-körül járták. Hit által nem veszett el Ráháb, a parázna nő az engedetlenekkel együtt, mivel befogadta a kémeket békességgel.”

.....

.....

.....

Isten minden ránk vonatkozó ígérete teljesedésének feltételei vannak. Ahogy látjuk Jerikó bevételénél is, az engedelmesség alapvető feltétele Isten ígéretei teljesülésének. És nemcsak az ún. „nagy” dolgokban, hanem mindabban, amire vonatkozóan útmutatást, törvényt ad nekünk.

„Isten feltételekhez köti ígéretei teljesítését. Az ima nem foglalhatja el a kötelességteljesítés helyét. »Ha engem szerettek, az én parancsolataimat megtartsátok« – mondja Krisztus... Aki az ígéretekre hivatkozva, de a feltételek teljesítése nélkül kér Istentől, megsérti az Örökkévalót. Krisztus nevének emlegetésével formál jogot az ígéretek teljesítésére, de cselekedeteivel nem bizonyítja, hogy szereti Krisztust és hisz benne.” (Ellen G. White: *Krisztus példázatai*, 143. o.)

„Ha csak részleges, fél szívből származó engedelmességet tanúsítunk Isten iránt, nekünk tett ígéreteit nem teljesíti be.” (Ellen G. White: *A nagy Orvos lányomán*, 227. o.)

Amiképpen Józsué kapott ígéretet az Úrtól, nekünk is rengeteg ígéret szól az Igében. Előttünk is rengeteg lerombolhatatlan-

nak tűnő kőfal van, fizikai és lelki értelemben egyaránt (leküzdhetetlen nehézségek, megoldhatatlan problémák, küzdelem bűneinkkel stb.) Hogy vagyunk mi az ígéretekkel? Hányszor csalódtunk emberi ígéletben, hányszor nem váltották be a nekünk tett ígéletet, és hányszor nem teljesítettük mi sem az ígéletünket, akár mert meggondoltuk magunkat vagy megfeledeztünk, vagy másképp alakultak a körülmények. Nem így van ez az Isten ígéréteivel. „Nem ember Isten, hogy hazudjék, és nem ember fia, hogy megváltozzék. Mond-e ő valamit, hogy meg ne tenné? Igér-e valamit, hogy azt ne teljesítené?” (4Móz 23,19) Az Ő ígéréteire mindig bizton számíthatunk, és győzelmünk kulcsa: hinni ígéréteiben.

„Sokan azt a hibát követik el, hogy a problémáikról kezdenek beszélni Istennek, mielőtt hivatkoznának ígéréteire. Ha imádság közben a nehézségeinkre összpontosítunk, akkor figyelmünk a gyengeségünkre terelődik, és ettől még erőtlenebbek leszünk. Ahhoz, hogy valódi segítséget kapjunk, Isten hatalmára és ígéréteire kell fordítanunk a figyelmünket.” (E. J. Waggoner: *Krisztus és az Ő igazsága*, 69–73. o.)

„Jákób kitartó hitével, Illés rendíthetetlen kitartásával mondhatjuk el kéréseinket az Atyának, igényelve mindazt, amit megígért. Trónja méltósága múlik szava teljesezésén.” (Ellen G. White: *Próféták és királyok*, 157. o.)

„Mivel ilyen ígérek birtokában vagyunk, senki ne kétkedjék, senki ne essék hitetlenségbe. Fogjuk szaván az Urat! Higgyünk neki!” (Ellen G. White: *Igehirdetések és beszédek*, II., 337. o.)

Mit is jelent „szaván fogni az Urat”? Teljes szívből bízni Őbenne, hivatkozni az ígéréteire, és igényelni azok teljesezését. Isten meg akar tanítani bennünket, hogy hittel, türelemmel várakozzunk Őrá. Fontos megértenünk, miért nem azonnal

hoz megoldást az Úr egyes kérdésekben, amelyekkel Őhöz fordulunk.

Jerikó falainak leomlása bátorítás mindannyiunk számára: a leküzdhetetlennek tűnő akadályok is eltűnnek a hit és engedelmesség útjából. Nem von ki a harcból, küzdenünk kell, de a győzelmet Ő adja – vezetőnk a mennyei seregek Fejedelme, aki még sohasem veszített csatát.

*Az e heti adomány a Sola Scriptura Teológiai Főiskolát támogatja.
– Hozzájárulás a közösség által fenntartott főiskola működési költségeihez.*

Vereség Ai városánál, Ákán bűne és büntetése – Az áldás és az átok kihirdetése Garizim és Ebál hegyén

1 Jerikó bevétele után melyik város ellen indult harcba Józsué serege? Mi volt a vereség oka?

Józs 7,1–5 ■ „Izráel fiai hűtlenül bántak a teljesen Istennek szentelt dolgokkal, mert Ákán... a Júda nemzetségéből elvett a teljesen Istennek szentelt dolgokból. Felgerjedd azért az Úr haragja Izráel fiai ellen.

Küldött... Józsué férfiakat Jerikóból, Aiba, amely Bethaven mellett van, Bétheltől napkelet felé, és szólt nekik: menjetek fel, kémleljétek ki azt a földet! Felmentek a férfiak és kikémlelték Ait.

Visszatértek Józsuéhoz, és mondták neki: Ne menjen fel az egész nép, mintegy két- vagy háromezer férfi menjen fel, és megverik Ait. Ne fáraszd oda az egész népet, hiszen kevesen vannak!

Felment azért oda a népből mintegy háromezer férfi, de elfutottak Ai férfiai elől. Megöltek közülük Ai férfiai mintegy harminchat férfit, és üldözték őket... Azért megoldadt a nép szíve, olyanná lett, mint a víz.”

„Az Isten által számukra kivívott fényes győzelem magabí-zókká tette az izraelitákat. Mivel Isten nekik ígérte Kánaán országát, erősnek érezték magukat. Nem ismerték fel, hogy egyedül Isten segítsége hozhat eredményt. Józsué maga is Isten tanácsának a kikérése nélkül készített tervet Ai bevétele-re. Izráel kezdte felmagasztalni saját erejét, és megvetéssel nézett ellenségeire. Könnyű győzelmet reméltek, s hárome-zer embert elegendőnek véltek a város elfoglalására. Harcba siettek annak bizonyossága nélkül, hogy Isten velük lesz... [De] az ellenség számától és alapos felkészültségétől meg-ijedve zúrzavarban menekültek a lejtőn lefelé. A kánaániták felbőszülve üldözték őket. A vereség elcsüggesztette az egész közösséget... Ez volt az első alkalom, amikor a kanaanitákkal való-ságos ütközetben találkoztak, és ha e kis város védelme-zői elől menekülniük kellett, mi lesz az eredménye az előttük álló nagyobb küzdelemnek? Józsué Isten nemtetszésének tartotta sikertelenségüket...” (Ellen G. White: *Pátriárkák és prófé-ták*, Jerikó bevétele c. fej.)

Jerikó bevételeének módja egyértelművé tette, hogy Isten cse-lekedett. A győzelem feltétele az volt, hogy a nép maradéktala-nul engedelmeskedjen minden tőle jövő utasításnak. Ebben az esetben viszont nem kérték ki Isten tanácsát, bíztak a saját fel-készültségükben és a hadsereg erejében, olyannyira, hogy elég-ségesnek tartottak egy kisebb létszámú sereget indítani a város elfoglalására. Van-e számunkra is tanulsága ennek a vereségnek? Ha sikerül az Úr segítségével győzni egy kísértés felett, nem fenyeget-e bennünket is az a veszély, hogy legközelebb elmu-lasztjuk segítségül hívni Őt, és magunkban bízva elbukunk a harcban? Az Ige tanácsa minden időben érvényes: „Bizodalmad legyen az Úrban teljes elmédből, a magad értelmére pedig ne támaszkodjál!” (Péld 3,5)

Vereségük másik okára is rámutat az Ige, ez pedig Ákán bűne volt. Többesszámban szólt az Úr a vétkezőkről, mivel Ákán csa-

ládtagjai is a törvénszegés részesei voltak. Ők is közreműködtek ugyanis az eltulajdonított értéktárgyak elrejtésében, és úgyszintén annak eltitkolásában is.

2 Milyen hatással volt egy ember engedetlensége az egész népre? Hogyan történt a tábor megtisztítása ettől a bűntől?

Józs 7,6–13 ■ „Józsué pedig megszaggatta a ruháit, és földre borult, arccal az Úr ládája előtt, egészen estig, ő és Izráel vénei, és port hintettek a fejükre. És mondta Józsué: Ó, Uram Istenem! Miért is hoztad át ezt a népet a Jordánon, ha az emoreus kezébe adsz minket, hogy elveszítsen? Bárcsak maradtunk volna túl a Jordánon! Ó, Uram, mit mondjak, miután meghátrált Izráel az ő ellenségei előtt! Ha meghallják a kananeusok és e föld összes lakói, ellenünk fordulnak, és kiirtják nevünket e földről. Mit cselekszel akkor a te nagy nevedért?

Mondta az Úr Józsuénak: Kelj fel, miért is borulsz te arca? Vétkezett Izráel, átalhágták szövetségemet is, amelyet rendeltem nekik, mert elvettek a teljesen nekem szentelt dolgokból is, loptak is, hazudtak is, edényeik közé is dugdostak. Ezért nem tudtak megállni Izráel fiai az ellenségeik előtt... Nem leszek többé veletek, ha ki nem vesztitek magatok közül azt a nekem szentelt dolgot. Kelj fel, tisztítsd meg a népet, és mondd: Tisztítsátok meg magatokat holnapra, mert ezt mondta az Úr, Izráel Istene: Istennek szentelt dolog van közötted, Izráel! Nem állhatsz meg ellenségeid előtt, míg el nem távolítjátok közületek az Istennek szentelt dolgot!”

„Józsue igaz buzgalmat tanúsított Isten ügye, neve iránt. Kérésébe mégis kételkedés és hitetlenség elegyedett. Az a gondolat, hogy Isten azért hozta át népét a Jordánon, hogy ellenségei hatalmába adja őket, Izráel vezetőjéhez méltatlan és bűnös volt... Könyörületes Istenünk mégsem büntette meg szolgáját emiatt az eltévelyedése miatt. Elfogadta Józsue megalázkodását és imáját, de szelíden megróttá őt hitetlenségéért, majd feltárta előtte vereségük okát...

Emlékezzünk arra, hogyan hangzott az Úr utasítása Jerikó bevétele előtt: »Övjátok meg magatokat a teljesen Istennek szentelt dolgoktól, hogy miután neki szentelitek, el ne vegyetek a teljesen neki szentelt dolgokból, hogy Izráel táborát átkozottá ne tegyétek és bajba ne keverjétek. Hanem minden ezüst-, arany-, réz- és vasedény az Úrnak van szentelve, az Úr kincsei közé jusson.« (Józs 6,18–19)

Azáltal, hogy az Úr az imént felsoroltakon kívül minden mást megégetésre, elpusztításra ítélt, kifejezte a bálványimádás utálatosságát, késztetést adott a népnek arra, hogy mindentől irtózzanak, ami bálványimádással kapcsolatos. Az Úr azért parancsolta meg a pogányságra emlékeztető tárgyak elpusztítását, hogy eltávolítsa népétől ezt a kísértést...” (Ellen G. White: *The Signs of the Times*, 1881. április 21.)

„Sorsot kellett vetni a vétkező felderítésére. A bűnösre nem mutattak rá közvetlenül. A gyülekezetet egy időre bizonytalanságban hagyták, hogy a nép felelősséget érezzen a köztük lévő bűnért, valamint szívük vizsgálatára és Isten előtti megalázkodásra legyenek készítve.

Kora reggel Józsue felsorakoztatta Izráel seregeit törzsek szerint, és elkezdődött az ünnepélyes szertartás. A vizsgálat lépésről lépésre haladt. A kör egyre szorosabbra zárult. Először a nemzetséget, azután a családot, a háznépet [különítette el a sorsvetés], végül Ákánt, Kármfi fiát, a Júda nemzetségből mutatta ki Isten ujja Izráel megrontójaként...

Józsué ünnepélyesen kérte Ákánt, ismerje be az igazságot: »Fiam, adj dicsőséget, kérlek, az Úrnak, Izráel Istenének! Tégy vallást neki, add tudtomra, kérlek, mit cselekedtél, és el ne titkold!« (Józs 7,10) [Ákán ekkor] vallomást tett bűnéről: »Bizony én vétkeztem az Úr ellen, Izráel Istene ellen... Láttam ugyanis a zsákmány közt egy jó babiloni köntöst, kétszáz siklus ezüstöt és egy aranyvesszőt, amelynek súlya ötven siklus volt. Megkívántam ezeket, elvettem őket, és íme elrejtve vannak a földben, sátram közepében.« (Józs 7,20–21) Azonnal embereket küldtek, és »íme, elrejtve volt az az ő sátrában... Kivitték azért azokat a sátor közepéből, vitték Józsuéhoz és Izráel minden fiához, és lerakták azokat az Úr előtt.« (Józs 7,22–23)

Ákán beismerte bűnét, de csak akkor, amikor már túl késő volt... Látta Izráel seregeit megveretve csüggedten visszatérni Aitól, mégsem lépett elő, hogy bűnét beismerje. Látta Józsué és Izráel véneit olyan fájdalomban a földre borulni, amely sokkal nagyobb volt, semhogy szavakkal kifejezhető lenne. Ha akkor bűnvallomást tesz, az némi bűnbánatról tanúskodott volna, de még mindig hallgatott. Hallotta a kiáltványt, hogy nagy bűnt követtek el, sőt hallotta annak pontosan megjelölt jellegét, de ajkai le voltak pecsételve. Azután jött az ünnepélyes vizsgálat. Milyen rémülettel remeghetett meg lelke, amikor rámutattak törzsére, nemzetségére, majd házanépére! De ő még mindig nem tett vallomást, míg Isten ujja végül rá nem mutatott. Csak amikor bűnét már nem titkolhatta tovább, akkor engedett az igazságnak. Milyen gyakran történnek ehhez hasonló bűnvallomások! Pedig mekkora különbség bevallani a tényeket, miután azokat bebizonyították, vagy pedig megvallani azokat a bűnöket, amelyekről csak mi tudunk és Isten! Ákán még ekkor sem tett volna vallomást, ha nem reméli, hogy ezáltal bűne következményeit elfordíthatja. De késői bűnvallomása már csak azt szolgálta, hogy kimu-

tassa büntetése igazságosságát. Nem volt ez igazi bűnbánat, sem összeroppanás, nem volt elméjének megváltozása, sem a gonosztól való irtózás.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, Jerikó bevétele c. fej.)

Nagyon súlyosnak tűnik a büntetés (agyonkövezés), de gondoljunk az első keresztény gyülekezetben előforduló hasonló esetre, amikor Ananiás és Safira fizetett az életével hazugságukért. Péter apostol akkor ezt mondta Anániásnak: „Nem embereknek hazudtál, hanem Istennek.” (Apcsel 5,4) Ezek az esetek figyelmeztetésül adattak számunkra is, hogy bár nincs azonnali következménye a bűnöknek, mindazonáltal tudnunk kell, hogy „a bűn zsoldja a halál” (Rm 6,23), ami legkésőbb a végítélet nyomán utoléri a bűneit őszintén meg nem bánó minden bűnöst.

„Ákán története arra tanít, hogy egyetlen ember bűne miatt Isten helyteleníti népe magatartását, míg meg nem keresik és meg nem büntetik a bűnöst. A bűn megront. Egy fertőzött ember ezeket fertőzhet meg... A nép őrizői, akik felelős helyet töltenek be, hűtlenek megbízatásukhoz, ha nem keresik meg és nem intik meg hűségesen a bűnt. A legkomolyabb kötelezettség hárul rájuk, hogy Isten Szavát félelem vagy részrehajlás nélkül képviseljék, néven nevezve a bűnt.” (Ellen G. White: *The Signs of the Times*, 1881. augusztus 21.)

3 Hogyan történt mindezek után Ai városának elfoglalása? Mi volt ezúttal az Úr tanácsa?

Józs 8,1–2 ■ „Mondta az Úr Józsuénak: Ne félj és ne rettegj! Vedd magadhoz mind a fegyverfogható népet, kelj fel és menj fel Aiba, meglásd: kezedbe adom Ai királyát és a népét, városát és földjét... Vess lest a városnak annak háta mögött!”

Amikor másodszor indultak harcba Ai városa ellen, pontosan követték Isten tanácsát, tanultak az előző vereségből. Már nem becsülték le az ellenség erejét, és nem bíztak a saját haderejükben, tudták, hogy szükségük van útmutatásra.

Izráel népének győztes csatáit azért is örököltette meg az Ige, hogy megértsük: a sátáni túlerővel és ravaszsággal szemben csak úgy vehetjük fel a harcot, ha megszívleljük Isten tanácsait, ha nem bízunk saját képességeinkben vagy tapasztalatainkban, hanem együttműködünk Ővele mindenben.

„Isten munkálkodik, és az ember is: az embernek kell ellenállnia a kísértésnek, de az erőt ehhez Istentől nyeri. Így egészíti ki egymást egyrészt a végtelen bölcsesség, részvét és erő, másrészt a gyengeség, bűn és teljes tehetetlenség.” (Ellen G. White: *Az apostolok története*, Rómából írt levelek c. fej.)

A 4. tanulmányban részletesen volt szó arról, miért kellett az ott lakó népeket kiirtani a honfoglalás során. E város lakói közül sem maradhatott életben senki. Nem találtak egy Ráhábhoz hasonló lelkületű embert sem. Bizonyára látta Isten, hogy nincs remény a megváltozásukra, „betelt a gonoszságuk” mértéke (vö. 1Móz 15,16).

4 Mi volt Józsué első cselekedete a győzelem után?

Józs 8,30–31 ■ „Oltárt épített Józsué az Úrnak, Izráel Istenének Ebál hegyén, miképpen megparancsolta Mózes, az Úr szolgálja Izráel fiainak, amint meg van írva Mózes törvényének könyvében [2Móz 20,25]: Oltárt ép kövekből építs, melyeket vas nem érintett! És vittek arra egészen égőáldozatot az Úrnak, és áldoztak hálaáldozatokat.”

.....

.....

Az oltárépítés, a hálaadó áldozat bemutatása azt tudatosította az egész népben, hogy egyedül Istennek köszönhetik mind Jerikó, mind Ai elfoglalását.

Mi volt az oka a rendelkezésnek, hogy faragatlan kövekből építsenek oltárt? Emlékezzünk a II. parancsolatra: „Ne csinálj magadnak faragott képet...!” (2Móz 20,4) A pogányok pompázatos templomokat, szentélyeket és oltárokat készítettek faragott kövekből, továbbá bálványszobraikat is mestermunkával készítették, feldíszítették. Izráel istentiszteletének élesen különböznie kellett mindettől. Ember nem adhat Istennek semmit, csakis az őszinte hála kifejezésének van értéke a Teremtő előtt.

5 Hogyan erősítette meg Józsué Izráel népe előtt Isten törvényének kívánalmait? Miért volt szükséges, hogy a törvény betöltésének vagy áthágásának következményeit megismerje, megértse a nép?

Józs 8,32–35 ■ „Felírta ott a kövekre [Józsué] Mózes törvényének mását... Az egész Izráel pedig, a vének, a vezérek és bírák ott álltak kétfelől a láda mellett, a lévita papok előtt, akik az Úr frigyládáját hordozták, mind a jövevény, mind a bennszülött, fele a Garizim hegye felé, fele pedig Ebál hegye felé, amint megparancsolta Mózes, az Úr szolgája... Azután pedig felolvasta [Józsué] a törvény minden igéjét, az áldást és az átkot... Nem volt egy ige sem azok közül, amelyeket Mózes parancsolt, amelyet fel nem olvasott volna Józsué az Izráelnek egész gyülekezete előtt, még az asszonyok, gyermekek, jövevények előtt is, akik közöttük voltak.”

„Izráel a Sínainál az Úr szájából kapta a törvényt, és annak Isten ujjával írt szent szabályait ott őrizték a frigyládjában. De most újra leíratott, hogy mindenki személyesen olvashassa. Mindenki láthatta a szövetség feltételeit, melyek által Kánaánt birtokukban tarthatták. A szövetség feltételeinek elfogadását mindenkinek ki kellett fejeznie... A törvényt nemcsak felírták az emlékkőre, hanem Józsué felolvasta az egész Izráel hallatára. Csak néhány héttel azelőtt adta át Mózes a népnek ötödik könyvét, most Józsué újra felolvasta a törvényt.

Hat törzs... a Garizim hegyén állt fel, hat pedig az Ebál hegyén helyezkedett el. A papok a szövetség ládjával a közbeeső völgyben foglaltak helyet. A kürtjel csendet hirdetett. Józsué mély csendben, a frigyláda mellett állva felolvasta az áldásokat, amelyek az Isten törvénye iránti engedelmesség következményei. A Garizim hegyén álló minden törzs áment mondott rá. Azután az átkokat olvasta fel, amelyhez az Ebál hegyén álló törzsek hasonlóképpen adták egyetértésüket. Ezer és ezer hang egy ember hangjaként egyesült az ünnepélyes válaszbán. Ezt követte Isten törvényének felolvasása, a Mózesnek adott szabályokkal és rendeletekkel együtt.

A törvény felolvasását nemcsak a férfiak, hanem a nők és gyermekek is hallgatták, mert fontos volt, hogy ők is ismerjék és cselekedjék. Kötelességeiket Isten így fogalmazta meg: »Vegyétek azért szívetekre és lelketekre e szavaimat, kössétek azokat jegyül kezetekre, homlokkötőként legyenek a szemetek között, és tanítsátok meg azokra fiaitokat... hogy megkoskodjanak napjaitok és fiaitok napjai azon a földön, amely felől megesküdött az Úr atyáitoknak, hogy nekik adja mindaddig, amíg az ég a föld felett lesz.« (5Móz 11,18–19.21)

(Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták, Áldás és átok* c. fejt.)

Jelképes beszéd volt, hogy Isten ezeknek az ígéknek a kezekre és homlokkötőkre írásáról rendelkezett. Azt kötötte lelkükre ezzel a szemléletes megfogalmazással, hogy állandóan a szemük előtt legyenek a sorsdöntő ígék. (Sajnos a babiloni fogság után az először pozitívan indult reformáció elfajult: a külsőségekre, a formális dolgokra helyeződött át a hangsúly. Az ortodox módon vallásos zsidó emberek szó szerint értelmezik a szóban forgó rendelkezést mind a mai napig.) Az áldások és átkok felolvasásakor a nép nem csupán passzív hallgatóként volt jelen. Megértésük és egyetértésük jeleként hangos ámennel válaszoltak minden egyes kijelentésre.

6 Milyen szándéka valósult volna meg Istennek, ha népe hűségesen megtartja rendeléseit és törvényeit? Milyen ígéret hangzott el – az engedelmesség és az engedtlenség következményeinek világos kihirdetése mellett – Isten irgalmasságáról azok iránt, akik őszintén megbánják törvényszegésüket?

5Móz 28,1–2 ■ „Ha szorgalmasan hallgatsz az Úr, a te Istened szavára, megtartod és teljesíted minden parancsolatát, amelyeket én parancsolok ma neked, akkor e föld minden népénél feljebbvalóvá tesz téged az Úr, a te Istened. És rád szállnak mind ez áldások, és beteljesednek rajtad, ha hallgatsz az Úr, a te Istened szavára.”

5Móz 30,1–6 ■ „Ha majd elkövetkeznek rád mindezek – az áldás és az átok, amelyeket elődbe adtam –, és szívedre veszed azt ama nemzetek között, akik közé elűzött téged az Úr, a te Istened, és megtérsz az Úrhoz, a te Istenedhez, hallgatsz az ő szavára... teljes szívedből és teljes lelkedből, akkor visszahozza az Úr, a te Istened foglyaidat, és könyörül rajtad... És körülmetéli az Úr, a te Istened a szívedet, és a te magodnak szívét, hogy szeresd az Urat, a te Istenedet teljes szívedből és teljes lelkedből, hogy élj.”

Isten a nemzetek példaképévé akarta tenni Izráelt, be akarta mutatni, hogy mennyivel magasabb színvonalon, mennyivel boldogabban él az a nép, amely egyedül Őt tiszteli, szereti, és megtartja törvényeit.

„Sátán mindig munkában van, és igyekszik elfordítani azt, amit Isten mondott, elvakítani az elmét és elhomályosítani az értelmet, hogy ezáltal az embert bűnre vigye. Az Úr nyílt követelményei oly egyszerűek, hogy senkinek sem kell tévelyegnie. Isten állandóan keresi, hogy az embert védelme alá vonja, hogy Sátán ne gyakorolhassa gonosz, megtevesztő hatalmát. Az Úr leereszkedett, hogy saját szavaival szóljon hozzájuk és saját kezével írja az élő igét. És ezen áldott igét élettel áthatva és igazságtól ragyogva tökéletes vezetőként adta át az embernek. Mivel Sátán arra törekszik, hogy a figyelmet elvonja és a hajlandóságot elfordítsa az Úr ígéreteitől és követelményeitől, ezért annál nagyobb szorgalomra van szükség, hogy azokat az emlékezetben megerősítsék és a szívbe bevéssék.

A Biblia minden fejezete, minden verse és minden szava Isten üzenete az emberhez. Kössük szabályait jegyül kezünkre és homlokunkra! Ha tanulmányozzuk és követjük e szabályokat, akkor Isten úgy vezeti mai népét, mint hajdan Izráelt – nappal felhő-, éjjel tűzoszlop által.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, Áldás és átok c. fej.)

*Az e heti adomány a médiaosztályt
és az internetes műsorszórás működését támogatja.*

Szövetségkötés a gibeonitákkal – Öt emoreus király legyőzése – Józsué kérésére megáll a Nap

1 Hogyan hatott a környező népekre Izráel újabb győzelmének híre? Milyen módon akarták elkerülni a harcot a gibeoniták?

Józs 9,1–9 ■ „Történt pedig, hogy amikor ezt meghallották mindazok a királyok, akik a Jordánon túl a hegyeken és síkon és a nagy tenger egész partja mentén voltak, a Libánon ellenében, a khitteus, az emoreus, a kananeus, a perizeus, a khivveus és a jebuzeus egybegyülekeztek, hogy megvívjanak Józsuéval és Izráellel egy akarattal.

De meghallották Gibeon lakosai is, amit Józsué Jerikóval és Aival cselekedett, és ravaszul cselekedtek. Elmentek ugyanis és követségnek adták ki magukat. Szereztek szamaraikra ócska zsákokat, és ócska megrepedezett, összekötözött boros tömlőket, továbbá ócska, megfoltozott sarukat lábukra, meg ócska ruhákat magukra. Útravaló kenyerük is mind száraz és penészes volt. Így mentek el Józsuéhez a táborba Gilgálba, és mondták neki, valamint Izráel férfainak: Messze földről jöttünk, most azért kössetek frigyet mivelünk!

Izráel férfiai pedig mondták a khivveusnak: Hátha közöttem laksz te, hogyan kössek frigyet teveled? Azok pedig mondták Józsuénak: Szolgáid vagyunk mi! És mondta

nekik Józsué: Kik vagytok, és honnan jöttetek? Mondták neki: Igen messze földről jöttök a te szolgálaid, az Úrnak, a te Istenednek nevéért, mert hallottuk az ő hírét és mindazt, amit Egyiptomban cselekedett.”

.....

.....

.....

.....

A kánaáni népek szövetségre léptek egymással a közös ellenség, Izráel ellen. A gibeoniták azonban a békésebb utat választották: nyíltan nem kívántak ugyan behódolni, mégis szerették volna, ha ez az akadályt nem ismerő nép megkíméli városaikat. Nem Ráháb példáját követték, aki nyíltan megvallotta hitét, hanem csaláshoz folyamodtak. Azt akarták elhitetni Izráel népe vezetőivel, hogy ők nem kánaáni lakosok, hanem távoli vidékről jöttek.

Nem csupán a rongyos ruhák és a penészes kenyér bizonyítékára támaszkodtak, hanem Istenre is hivatkoztak. Úgy mondták, hogy azért jöttek el messze földről, mert hallották az Úr hatalmának hírét. A hamisság minden megnyilvánulása tisztátalan dolog, de a legvisszatetszőbb az Isten nevével bizonyított hazugság.

„A gibeoniták jobban jártak volna, ha őszinték Izráel népével szemben. Mert míg az Örökkévaló előtti meghódolásuk életben maradásukat biztosította, csalásuk csak szégyent és szolgaságot hozott rájuk.

Isten úgy rendelkezett, hogy mindazok, akik felhagynak a bálványimádással és Izráellel egyesülnek, osztoznak a szövetség áldásaiban is. A »közötted lakozó jöve-

vény» kifejezés vonatkozott rájuk, és ez a csoport kevés különbséggel ugyanazokat az áldásokat és előnyöket élvezte, mint Izráel. Isten ez irányú rendelkezése így hangzott: »Ha jövevény tartózkodik nálad, a ti földeteken, ne nyomorgassátok őt. Olyan legyen nektek a jövevény, aki nálatok tartózkodik, mintha közületek való volna, és szeresd azt, mint magadat.« (3Móz 19,33–34) A páskaünnepel és az áldozat megtartásával kapcsolatban is ez volt a parancs: »Nektek és a köztetek lakozó jövevénynek egy rendtartásokat legyen... Az Úr előtt olyan legyen a jövevény, mint ti.« (4Móz 15,15)

E feltételekkel elfogadhatták volna a gibeonitákat, de ők csaláshoz folyamodtak. Nem volt könnyű a megaláztatás a »királyi város« ama polgárai számára, akiknek férfiai »mind vitézek« voltak. Nem volt könnyű, hogy századokra favágókká és vízhordókká legyenek. Rászedés céljából magukra öltötték a szegénység ruháit, s ezt mint az örök szolgaság jegyét, viselniük kellett. Szolgai állapotuk minden nemzedéken át bizonyította, hogy a csalást utálja az Úr.» (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, Szövetség a gibeonitákkal c. fej.)

2 Hol követtek el hibát a nép vezetői ebben az esetben is? Miért nem vették észre a csalást? Milyen tanulsága van számunkra ennek a történetnek?

Józs 9,14–15 ■ „Az Úr tanácsát nem kérték ki. Békességesen bánt velük Józsué, és frigyét kötött velük, hogy életben hagyja őket, a gyülekezet fejedelmei pedig megesküdtek nekik.”

.....

.....

Már másodszor fordult elő, hogy a maguk elgondolása szerint cselekedtek, és „az Úr tanácsát nem kérték ki”. A rendelkezés úgy szólt, hogy a kánaánita népeket ki kell irtaniuk, hogy meg ne fertőzzék őket is a bálványimádó szokásaikkal. Mivel a gibeonitákat nem ismerték, még ha igaz lett volna, amit mondtak távoli országukról, akkor is meg kellett volna kérdezniük Istent, mielőtt elfogadják ajánlatukat. Ez volt az Úr rendelkezése: „Vigyázz magadra, nehogy szövetséget köss annak a földnek a lakosaival, amelybe bemegy, hogy botránkozásra ne legyen közötted.” 2Móz 34,12

„A hébereket óva intette Isten, hogy Kánaán bálványimádóival szövetségre lépjenek, ezért a vezetőkben kétely támadt az idegenek igazmondását illetően. »Hátha közöttem laksz te« – mondták. Erre azonban a küldöttek így válaszoltak: »Szolgáid vagyunk mi!« De amikor Józsué nyíltan megkérdezte: »Kik vagytok, és honnan jöttetek?« – megismélték korábbi állításukat, és őszinteségük bizonyítékeként hozzáfűzték: »Ez a mi kenyerünk meleg volt, amikor eleségül elhoztuk a házainkból, hogy hozzátok jöjjünk: most íme száraz és penészes lett... e mi ruháink és saruink pedig megavultak az út igen hosszú volta miatt!« (Józs 9,7–13). Ezek az érvek hatottak. A héberek... így léptek szövetségre velük.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, Szövetség a gibeonitákkal c. fej.)

Tanulság számunkra is, hogy minden élethelyzetben, döntéseink előtt kérjük Isten útmutatását. Az ellenség csalással, meg tévesztéssel próbálkozik ma is, ezért szükségünk van mennyei vezetésre, tanácsokra, hogy leleplezhessük a hamisságot. Meg kell ismernünk az ellenség terveit, módszereit, hogy „megállhasunk az ördög minden ravaszságával szemben” (Eféz 6,11).

3 Mi lett a következménye ennek a csalásnak a gibeonitákra nézve?

Józs 9, 16–27 ■ „Harmadnap múlva azután, hogy frigyet kötöttek velük, meghallották [az izraeliták], hogy közel valók azok hozzájuk, sőt köztük laknak. Elindultak azért Izráel fiai, és eljutottak azoknak városaihoz harmadnapon. Városaik pedig voltak: Gibeon, Kefira, Beéróth és Kirjáth-Jeárim. De nem bántották őket Izráel fiai, mivelhogy megesküdtek nekik a gyülekezet főemberei az Úrra, Izráel Istenére.

Zúgolódott az egész gyülekezet a főemberek ellen. Mondták azért mind a főemberek az egész gyülekezetnek: Mi megesküdtünk nekik az Úrra, Izráel Istenére, most hát nem bánthatjuk őket... Ám éljenek, de legyenek favágóivá és vízhordozóivá az egész gyülekezetnek... Hívatva ugyanis őket Józsué, és szólt nekik, mondván: Miért csaltatok meg minket, ezt mondván: Igen messziről valók vagyunk mi tőletek, holott ti közöttünk laktok? Most azért átkozottak legyetek, és ne fogyjon ki közületek a szolga, a favágó és vízhordó az én Istenem házába.

Azok pedig feleltek Józsuénak, és mondták: Mivelhogy nyilván tudtukra esett a te szolgálidnak az, amit az Úr, a ti Istenetek parancsolt Mózesnek, az ő szolgájának, hogy nektek adja ezt az egész földet, és kiirtja előletek a föld minden lakosát: igen féltettük tőletek az életünket, ezért cselekedtük ezt a dolgot. És most íme a te kezedben vagyunk, amint cselekedni jónak és igaznak tetszik előtted, úgy cselekedj mivelünk!... Tette őket Józsué azon a napon favágókká és vízhordókká a gyülekezethez és az Úr oltárához mind e napig...”

.....

.....

„Nagy volt az izraeliták méltatlankodása, amikor megtudták, hogy rászedték őket. Bosszúságuk még növekedett, amikor három napi út után elérték a gibeoniták városait közel az ország központjához... »Zúgolódott az egész gyülekezet a főemberek ellen«, de ez utóbbiak vonakodtak a szövetség megtörésére, noha azt csalással szereztek meg [a gibeoniták]...

A gibeoniták kötelezték magukat bálványimádásuk feladására és Jahve imádásának elfogadására, és így életük megőrzése nem sértette meg az Úrnak a bálványimádó kánaániták kiirtására adott rendeletét.... Ha valakit a szó kötelez – nem a rossz cselekvésére –, szentnek kell azt venni. A nyereség, a bosszú vagy önérdek nem befolyásolhatja az eskü vagy fogadalom sérthetetlenségét. »...utálatosak az Úrnál a csalárd beszédek« (Péld 12,21). »Kicsoda megy fel az Úr hegyére? És kicsoda áll meg az ő szent helyén?... Aki kárára esküszik, és meg nem változtatja.« (Zsolt 24,3; 15,4).” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, Szövetség a gibeonitákkal c. fejj.)

4 Mire készültek az emoreus királyok, amikor hírért vették a gibeonitákkal kötött szövetségnek?

Józs 10,1–9 ■ „Amikor meghallotta Adonisédek, Jeruzsálem királya, hogy bevette Józsué Ait, és elpusztította azt, és hogy amint cselekedett Jerikóval és annak királyával, úgy cselekedett Aival és annak királyával, és hogy békességre léptek Gibeon lakói Izráellel, és közöttük vannak: igen megijedtek, mivel nagy város volt Gibeon, olyan, mint egy a királyi városok közül, sőt nagyobb volt Ainál, férfiai pedig mind vitézek voltak...

Összegyűltek azért, és felment az emoreusok öt királya: Jeruzsálem királya, Hebron királya, Jármut királya, Lákis

királya, Eglon királya, ők maguk és minden seregük, tábort ütöttek Gibeonnál, és hadakoztak ellene.

Küldtek azért Gibeon férfiai Józsuéhoz a táborba, Gilgálba, mondván: ...Jöjj fel hozzánk hamar, és ments meg minket, segíts rajtunk, mert mind felgyűltek ellenünk az emoreusok királyai, akik a hegyen lakoznak.

Felment azért Józsué Gilgálból, ő maga és az egész hadakozó nép vele... Mondta pedig az Úr Józsuénak: Ne félj tőlük, mert kezedbe adtam őket!... Rájuk tört Józsué nagy hirtelen, miután egész éjszaka ment Gilgálból.”

.....

.....

A kánaáni népek uralkodóit megrémítette az a hír, hogy a közülük való gibeoniták szövetségre léptek a hódítókkal, és emiatt árulónak tartották őket. Mindenekelőtt őket akarták megbüntetni, és a túlerejükben bízva, ellenük támadtak. Emberileg nem sok reményük maradt a gibeonitáknak. Éppen a harcot akarták elkerülni, nem voltak felkészülve egy ilyen aránytalan összecsapásra. Ezért új szövetségeseiket, az izraelitákat kérték, hogy legyenek segítségükre a védelemben. Józsué nem utasította vissza a kérést, hiszen már megegyeztek egymással, és ígéretet tettek a gibeonitáknak, hogy segítségükre lesznek. Az Úr is bátorította Józsuét, és támogatásáról biztosította őket.

„Józsué tehát azonnal felkelt, hogy Gibeon segítségére siessen. A legyőzött város lakói féltek, hogy csalásuk miatt elutasítja kérésüket, de mivel alávetették magukat Izraelnek és elfogadták Istenük imádatát, az izraeliták kötelességüknek tartották védelmezésüket. Ezúttal nem mulasztotta el kikérni Isten tanácsát. Az Úr pedig bátorította őt a vállalkozásra.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, Szövetség a gibeonitákkal c. fej.)

5 Miként adta egyértelmű bizonyítékát az Úr annak, hogy – ha kéri és elfogadják tanácsát – Ő együtt harcol népével, és győzelemre vezeti őket?

Józs 10,10–14 ■ „Megrettentette őket az Úr Izráel előtt, és megverte őket Gibeonnál nagy vereséggel... Amikor pedig futottak Izráel előtt a bethoroni lejtőn, az Úr nagy követ hullatott rájuk az égből egész Azekáig, és meghaltak. Többen voltak, akik a jégeső kövei miatt haltak meg, mint azok, akiket fegyverrel öltek meg Izráel fiai. Akkor szólt Józsué az Úrnak azon a napon, amelyen odavetette az Úr az emoreust Izráel fiai elé, ezt mondta Izráel szemei előtt: Állj meg, Nap, Gibeonban, és Hold az Ajalon völgyében! És megállt a Nap, vesztegelt a Hold is, amíg leverte a nép az ő ellenségeit... Megállt a Nap az ég közepén, nem sietett lenyugodni majdnem teljes egy napig. Nem volt olyan nap, mint ez sem annakelőtte, sem annakutána, hogy ember szavának engedett volna az Úr, mert az Úr hadakozott Izráélért.”

.....

.....

.....

A honfoglalás kezdetén Isten olyan nyilvánvaló módon támogatta népét, hogy nemcsak ők, hanem a környező népek is meggyőződhetek hatalmáról. Ebben az esetben két természeti jelenséggel is segítette Józsué seregét a győzelem elérésében. Amikor az ellenséges sereg megfutamodott, olyan jégeső érte utol őket, hogy „többen voltak, akik a jégeső kövei miatt haltak meg, mint azok, akiket fegyverrel öltek meg”. Mindazonáltal közeledett az este, amikor a sötétség leple alatt el tudtak volna menekülni a megmaradt harcosok, ekkor kérte azt Józsué, hogy álljon

meg a Nap, és le ne nyugodjon addig, amíg el nem érik a teljes győzelmet. Valóban csoda történt ekkor, mert az Úr meghallgatta Józsué imáját.

Sok tanulsága van ennek a küzdelemnek is számunkra, mert a mi harcunk „nem test és vér ellen” zajlik, hanem nálunk sokkal ravaszabb és hatalmasabb erőt kell legyőznünk, erre egyetlen ember sem képes egyedül. De Isten „minden fegyverét” felkínálja, tőlünk csupán azt a hitet és eltökéltséget, kitartó küzdelmet kéri, amit Józsué esetében is láthatunk. Akkor mi is tapasztalhatjuk Isten hatalmát, akár csodát is tesz győzelmünk érdekében.

„Isten Lelke ihlette Józsué imáját, hogy ismét bizonyítsa Izráel Istene hatalmát. Józsué kérése nem mutatta a nagy vezető elbizakodottságát. Elnyerte az ígéretet, hogy Isten bizonyosan legyőzi Izráel ellenségét, mégis éppoly komolyan igyekezett, mintha az eredmény egyedül Izráel seregétől függne. Józsué mindent megtett, amit csak ember tehet, s csak azután kiáltott hitben Isten segéd-méért.

A siker titka az isteni hatalom és az emberi igyekezet egyesülésében van. A legnagyobb eredményeket azok érik el, akik őszintén bíznak a Mindenható karjában. Az a férfi, aki azt parancsolta: »Állj meg Nap, Gibeonban, és Hold az Ajalon völgyében!«, ugyanaz volt, aki Gilgálban, a táborban órák hosszat arcra borulva könyörgött a porban. Az ima emberei a hatalom emberei.

E nagy csoda bizonyítja, hogy a teremtet világ a Teremtő ellenőrzése alatt áll. Sátán megkísérli elrejtetni az emberek szeme elől Isten működését a fizikai világban, hogy meg ne lássák a nagy VAGYOK fáradhatatlan munkálkodását. Ez a csoda feddés mindazoknak, akik a természetet a természet Istene fölé emelik.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, Szövetség a gibeonitákkal c. feje.)

6 Milyen sorsa lett az öt szövetséges királynak, miután megfutamodtak a harcterről, és elrejtőztek? Miért volt olyan súlyos a büntetésük?

Józs 10,16–27 ■ „Ez az öt király pedig elfutott, és elrejtőzött Makkedában, a barlangban. Megüzenték Józsuének: Megtaláltatott az öt király, elrejtőzve a makkedai barlangban. Mondta Józsué: Hengerítsetek nagy köveket a barlang szájához, és rendeljeteK mellé férfiakat, hogy őrizzék őket. Ti pedig meg ne álljatok, nyomuljatok ellenségeitek után...

Amikor pedig kihozták ezt az öt királyt Józsuéhoz, előhívatta Józsué Izráel minden férfiát, és mondta a hadakozó nép vezéreinek, akik vele mentek: Jöjjetek elő, tegyétek lábaitokat e királyok nyakára... És mondta nekik Józsué: Ne féljeteK, és meg ne rettenjeteK, legyeteK bátrak és erősek, mert ekképpen cselekszik az Úr minden ellenségeitekkel, akik ellen hadakoztok. Azután pedig... felakasztatta őket öt fára, és felakasztva maradtak a fákon mind estéig. Naplemente idején parancsolt Józsué, és levették őket a fákról, és behányták őket a barlangba, amelyben elbújtak, és nagy köveket raktak a barlang szája elé, mind e napig.”

Ezek a királyok voltak a harc elindítói, ők voltak felelősek a hadseregükért is, mégis megfutamodtak, amikor már reménytelennek látták a küzdelmet. Az ókorban különösen megvetették azokat, akik gyáván magukra hagyták a saját seregüket. Ez az öt király elrejtőzött, abban reménykedve, hogy így elkerülik az ál-

taluk háborúba vezényelt katonák sorsát, de a legmegalázóbb büntetést kellett elszenvedniük. A legyőzött ellenfelek leigázottságát sokszor úgy fejezték ki, hogy nyakukra tették a lábukat. A halálbüntetés végrehajtása után fára is akasztották a testüket, ezzel pedig különösen gonosz voltukat hangsúlyozták. „Mert átkozott Isten előtt, aki fán függ.” (5Móz 21,23 – Krisztus kereszthalálával kapcsolatban is utalt Pál apostol arra, hogy a legsúlyenteljesebb halállal kellett meghalnia, mint egy gonosztevőnek: Gal 3,13.) Ez a történet arra nézve is tanulság, hogy Isten mindig a vezetőket teszi felelőssé, akiknek a példája jó vagy rossz irányban nagy hatással van a népre. Isten népe között is sokszor előfordult, hogy előljárók bűnei miatt fordult el az Úrtól az egész Izráel (lásd pl. 2Krón 12,1; Mik 1,9–12).

További kananeus városállamok legyőzése

1 Milyen mondatok ismétlődnek Józsué beszámolójában a kánaánita városok bevétele kapcsán? Mit kívánt ezzel hangsúlyozni az Ige?

Józs 10,28–32 ■ „Makkedát is bevette Józsué ugyanazon a napon..., és egy lelket sem engedett menekülni azok közül, akik benne voltak... Átment azután Józsué és vele egész Izráel Makkedából Libnába, és hadakozott Libnával. Kezébe adta az Úr azt is Izráelnek... és egy lelket sem engedett menekülni... Libnából pedig átment Józsué és az egész Izráel Lákisba, és táborba szállt mellette, hadakozott el-lene. Kezébe adta az Úr Izráelnek Lákist, és bevette azt másodnapon..., egészen úgy, amint cselekedett Libnával.”

Vö. 5Móz 20,16–18 ■ „De e népek városaiban, melyeket örökségül ad neked az Úr, a te Istened, ne hagyj élni csak egy lelket sem, hanem mindenestől veszítsd el őket: a khit-teust, az emoreust, a kananeust, a perizeust, a khivveust és a jebuzeust, amint megparancsolta neked az Úr, a te Istened. Azért, hogy ne tanítsanak meg titeket az ő mindenféle utálatosságaik szerint cselekedni, amelyeket ők cselekszenek az isteneiknek, és hogy ne vétkezzetek az Úr ellen, a ti Istenetek ellen.”

.....

.....

Az *utálatosság* kifejezés az Ószövetségben, valamint Jelenések könyvében (17,5; 18,1–2,23) az ókori pogányságnak és a hamis vallásosságnak olyan kultuszaira utal, amelyek a démoni világgal létesítettek kapcsolatot (1Kor 10,20): kultikus paráznaság, a halottkultusz különböző formái, emberáldozatok stb.

Az igei beszámoló nem a hadi sikerek diadalittas felsorolása, nem a háborús győztesek önelégült dicsekvése, hanem az Isten szava iránti engedelmesség hangsúlyozása. Józsué és a vezetése alatt álló nép nem önkényesen járt el. Az itt leírtak nem a háborúkban oly gyakori „túlkapások”, a démonok által felerősített, elszabadult emberi indulatok gyümölcsei voltak, hanem a határozott isteni rendelkezés végrehajtásáról volt szó. Az izraeliták pontosan aszerint jártak el, „amint megparancsolta az Úr, Izráel Istene (Józs 10,40). Emlékezzünk mindarra, amit a 4. tanulmány feltárt Isten rendelkezésével kapcsolatban, miszerint az itt élő népcsoportokat teljesen meg kellett semmisíteni. Lásd még a következő kérdésre adott válaszban foglaltakat is.

2 Milyen hitbeli meggyőződés alapján hajtotta végre Józsué és az általa vezetett nép Isten súlyos ítéletét az örökségképpen nekik ígért föld lakóin?

1Móz 15,16 ■ „Csak a negyedik nemzedék tér meg ide, mert az emoreusok gonoszsága még nem telt be.”

1Krón 28,9 ■ „...az Úr minden szívbe belát, és minden gondolatot jól ért.”

Ezék 11,5 ■ „...ami lelketekben készül, én tudom.”

5Móz 31,21 ■ „Tudom az ő gondolatát, amely szerint cselekszik már most is, mielőtt bevinném arra a földre, amely felől megesküdtem.”

Az izraeliták sok olyasmit hallhattak hírből, később pedig személyesen is láthattak az általuk elpusztított városokban, amelyek igazolták számukra azt, hogy az itt lakók gonoszsága teljessé vált (1Móz 15,16), és valóban „megérték a pusztulásra”. Szembesülhettek az erkölcsi és vallási elfajulás mélységeivel (vö. 3Móz 18,3.20–24), láthatták például az oltárokat, amelyeken gyermekáldozatokat mutattak be.

Azt pedig hit által fogadhatták el és érthették meg, hogy olyan mélyre süllyedtek ezek a népek, olyan mértékben azonosultak a gonoszsággal, hogy az újabb generációk is atyáikat követték volna, mert már képtelenek voltak a megváltozásra. Isten, aki felszólította az izraelitákat, hogy hajtsák végre ítéletét, pontosan ismerte ezeknek az embereknek a lelkét, és azt is, ami abban „készül” (vö. 1Krón 28,9; Ezék 11,5; 5Móz 31,21). Isten igazságosságába vetett bizalom által érthették meg, hogy a kánaániták „az özönvíz előtti emberekhez hasonlóan csak azért éltek, hogy káromolják az eget, és tisztátalanná tegyék a földet. Mind a szeretet, mind az igazságosság úgy kívánta, hogy az Isten ellen lázadók, akik embertársaik ellenségei, gyökerestől kiirtassanak” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, Jerikó bevétele c. fej.).

3 Milyen különleges támogatásban részesültek az izraeliták a déli és az északi hadjárat során?

Józs 10,40–42 ■ „Megverte azért Józsué az egész földet, a hegységet és a déli vidéket, a síkságot és a lejtőket és mindazok királyait. Menekült sem hagyott... Megverte őket Józsué Kádes Barneától fogva egész Gázáig, a Gósennek is minden földjét, egész Gibeonig. Mindezeket a királyokat és azok földjét egy útban hódította meg Józsué, mivelhogy az Úr, Izrael Istene hadakozott Izraelért.”

Józs 11,1–8 ■ „Amikor pedig meghallotta [ezt] Jábin, Hásor királya, küldött Jobábhöz, Mádon királyához, Simron ki-

rályához, Aksáf királyához és azokhoz a királyokhoz, akik [laktak] észak felé a hegységben, és a pusztában Kinneróttól délre, a síkságon, Dór magaslatain a tenger felé. A kananeushoz napkelet és napnyugat felé, és az emoreushoz, a khittheushoz, a perizeushoz, a jebuzeushoz a hegyek közé, valamint a khivveushoz a Hermon alá, Mispának földére. Kijöttek ők és velük az egész táboruk, sok nép, olyan sok, mint a homok, amely a tenger partján van, és igen sok ló és szekér. Összegyűltek mindezek a királyok, megindultak, és táborba szálltak együttesen Mérom vizeinél, hogy hadakozzanak Izráel ellen.

Ekkor mondta az Úr Józsuénak: Ne félj tőlük, mert holnap ilyenkorra mindnyájukat átdöfötten vetem Izráel elé... Elment azért Józsué és vele az egész hadakozó nép azok ellen a Mérom vizeihez, és nagy hirtelen rájuk rohantak. Az Úr Izráel kezébe adta őket..., annyira, hogy senki sem maradt közülük életben.”

Vö. Józs 23,3 ■ „Magatok is láttatok mindent, amit az Úr, a ti Istenetek mindeme népekkel cselekedett előttetek, mivelhogy maga az Úr, a ti Istenetek harcolt értetek.”

.....

.....

.....

A történelem során számos alkalommal használták a „szent háború” fogalmát, ezeknek azonban semmi közük nem volt Istenhez, mégis az Ő nevében követték el a legnagyobb gonoszságokat. Az izraeliták honfoglaló harcai azonban valóban „az Úr harcai” voltak (1Sám 25,28), „az égből harcoltak” az izraeliták oldalán (Bír 5,20). Az Úr adta a kezükbe a kánaánita városokat (Józs 10,30–32; 11,8); „az Úr, Izráel Istene hadakozott Izráelért” (Józs 10,42).

Józsue és Kaleb már a föld kikémlelése után így bátorították népüket: „A föld, amelyen átmentünk, hogy megkémleljük azt, igen-igen jó föld. Ha az Úrnak kedve telik bennünk, akkor bevisz minket arra a földre, és nekünk adja azt, mely tejjel és mézzel folyó föld. Csakhogy ne lázongjatok az Úr ellen, se ne féljeteK annak a földnek népétől, mert ők nekünk [csak olyanok, mint a] kenyér; eltávozott tőlük az ő oltalmuk, de az Úr velünk van, ne féljeteK tőlük!” (4Móz 14,7–9) Ez a hitük tökéletesen igazolódott a honfoglalás eseményeiben.

A harcok során szerzett tapasztalatok meggyőzhették az izraelitákat arról, hogy Isten az ő oldalukon van. Azt is tudhatták azonban, hogy csak addig számíthatnak erre a természetfeletti segítségre, amíg engedelmeskednek a Mózesnek adott, majd Józsue által is megismételt isteni rendelkezéseknek.

4 Miképp támasztják alá régészeti leletek is Józsue beszámolóját?

Józs 12,7–24 ■ „Ezek pedig ama földnek királyai, akiket legyőztek Józsue és az Izráel fiai: Jerikó királya..., Ai... királya, Jeruzsálem királya, Hebron királya, Jármut királya, Lákis királya, Eglon királya, Gézer királya, Debir királya, Géder királya, Hormáh királya, Arad királya, Libna királya, Adullám királya, Makkeda királya, Béthel királya, Tappuáh királya, Héfer királya, Afek királya, Lassáron királya, Mádon királya, Hásor királya, Simron Meron királya, Aksáf királya, Taanák királya, Megiddó királya, Kedes királya, a Kármelen levő Jokneám királya, A Dór magaslatán levő Dór királya, a Gilgál népeinek királya, Tircza királya – összesen harmincegy király.”

„IV. Amenhotep (Ehnaton) fáraó fővárosában, Tell el-Amarnában egy ékirásos királyi levéltárat fedeztek fel 1887-ben. Számos agyagtáblára írt »levél« az i. e. 1400-as, i. e. 1300-as évek kánaáni városállamainak királyaitól származik, akik sürgős segítséget kértek az egyiptomi udvartól az országukat előzőnlő »'apiru«-kkal szemben. Sokan vitatták és vitatják ma is, hogy mit jelent az egyiptomi »'apiru«, vagy babiloni »habiru«/»hapiru« kifejezés. Mára az az általános nézet, hogy a szó maga egy társadalmi réteg megjelölésére szolgált. Egyiptomban leginkább a rabszolgákat, a jövevényeket, illetve a gyűlevész, fosztogató csoportokat értették alatta. A zsidók egyiptomi tartózkodásuk jó részében »'apiru« státuszban voltak. Elképzelhető, hogy ez a név népnévként is rájuk ragadt, így lettek »ibri«-k, azaz héberrek. Az »'apiru«, »habiru« kifejezés tehát általában nem etnikumot jelölt, azonban a héber népnév feltehetően ebből a szóból is levezethető. Ha ez a következtetés helyes és a honfoglalás bibliai dátumát is elfogadjuk, akkor az amarnai levelek Kánaán héberrek általi elfoglalásának közvetett bizonyosságai lehetnek. Arról tanúskodnak, hogy a kánaáni városok a benyomuló idegen törzsek ellen kétségbeesetten igyekeztek segítséget kérni az egyiptomi udvartól, ahonnan azonban érdemi támogatást és választ nem kaptak... Az amarnai levelek Józsué és Bírák könyveivel megegyezően arra mutatnak, hogy Kánaán »habiruk« általi meghódítása fokozatosan történt.” (Nagy Viktória: *Az ószövetségi Izrael története*, Sola Scriptura Teológiai Főiskola, Budapest, 2011, 105–106. o.)

„Sok kiváló tudós, aki alaposan megvizsgálta a bizonyítékokat, biztos abban, hogy az Amarna-levelezésben említett habiruk megfelelnek a Józsué hadseregében levő zsidóknak. Edward Meyer *Geschichte des Altertums* (1928) c. művében ezt mondja: »A héberrek vagy izraeliták alapvető egyezése az Amarna-levelek által említett habirukkal... nem kétséges.« Bizonyítékként arra hivatkozik, hogy azok a városok, melyeknek a kormányzói Egyiptommal leveleztek, az amarnai iratok szerint Megiddó, Askelón, Akkó, Gezer és Jeruzsálem, pontosan azok a városok,

amelyeket a zsidók később elfoglaltak. Másfelől, ahogyan F. Böhl a *Kanaanäer und Hebräer* (1911, 63. o.) c. könyvében rámutat, azok a városok, amelyek a zsidó előrenyomulás következtében már elestek, vagy Józsué hadseregének szövetségeseivé váltak, nem vettek részt a levelezésben – Jerikó, Beérseba, Bétel, Gibeon és Hebrón. A Jahvéval kötött szövetség megerősítésével kapcsolatban, mely Ebál és Gerizim hegyénél, Sikem közelében történt (vö. Józs 8,30–35), rendkívül lényeges adalék, hogy a jeruzsálemi Abdi-Hepa megvádolta a város vezetését azzal, hogy átálltak a habiruk oldalára: »Vagy mi is úgy tegyünk, mint Labaju, aki Sikem földjét átengedte a habiruknak?« Ha lett volna valamiféle félhivatalos megegyezés Józsué és a sikemiek között, akkor minden gond nélkül megtarthatták volna ezt a vallásos összejövetelt ennek a hatalmas városnak a közelében.” (Gleason L. Archer: *Az ószövetségi bevezetés vizsgálata*, KIA, Budapest, 2012, 301. o.)

5 Milyen – előre megjövendölt – következményei lettek annak, hogy Józsué halála után az egyes törzsek nem engedelmeskedtek a kánaánitákra vonatkozó isteni utasításnak?

4Móz 34,55–56 ■ „Ha pedig nem űzitek ki annak a földnek lakosait a ti színetek elől, akkor, akiket meghagytok közülük, szállakká lesznek a ti szemetekben, és tövisekké a ti oldalaitokban, ellenségeitek lesznek nektek a földön, amelyen lakotok. Akkor, amiképpen gondoltam, hogy azokkal cselekszem, úgy cselekszem majd veletek is.”

Józs 23,11–13 ■ „Azért igen vigyázzatok magatokra, hogy szerezsetek az Urat, a ti Isteneteket! Mert ha elfordulván elfordultok [tőle] és ragaszkodtok e népek maradákhhoz, amelyek itt maradtak közöttetek, sógorságot köttök velük és összeelegyedtek velük és ők veletek, bizonynyal megtudjátok majd, hogy az Úr, a ti Istenetek nem űzi ki

többé e népeket előletek, sőt inkább törre és hurokká lesznek nektek, oldalaitokban ostorrá, szemetekben pedig tövisekké, amíg kivesztek erről a jó földről, amelyet az Úr, a ti Istenetek adott nektek.”

Bír 1,28–33 ■ „Amikor Izráel megerősödött, adófizetőjévé tette a kananeust, de elűzni nem űzte el. Efraim sem űzte ki a kananeust, aki Gézerben lakott, hanem a kananeus ott lakott közöttük Gézerben. Zebulon sem űzte el sem Kitron lakosait, sem Nahalól lakóit, hanem közöttük lakozott a kananeus, és adófizetőikévé lettek. Áser sem űzte el sem Akkó, sem Sidon, sem Akhláb, sem Akzib, sem Helba, sem Afik, sem Rehob lakóit. Ott lakott Áser a kananeusok, a föld lakói között, mert nem űzte el őket. Nafthali sem űzte el sem Béth-Semes lakosait, sem Béth-Anath lakóit, hanem [ott] laktak a kananeusok, a föld lakói között, és Béth-Semes és Béth-Anath lakói adófizetőikévé lettek.”

.....

.....

.....

Úgy tűnt, hogy azzal, hogy megkímélik egyes csoportjait, úgy mond mindenki „jól jár”, ők életben maradtak, az izraeliták pedig anyagi hasznot húztak az adójukkal. Azonban „van olyan út, amely helyesnek látszik az ember előtt, de a vége a halálra menő út” (Péld 14,12). Amikor „Isten tanácsát megvetették magukra nézve” (Lk 7,30), nem gondoltak arra, hogy milyen súlyos következményei lesznek döntésüknek. A hamis vallások átvételével az izraeliták elveszítették Isten jóváhagyását, s így az evilági és az örök életüket is veszélyeztették. A megkímélt népek leszármazottai évszázadokon át ellenségeikévé lettek az izraelitáknak, s ők már kíméletlenül pusztították őket.

„Izrael későbbi történelme tökéletesen példázza a halálos veszélyt, ami Izraelre leselkedett, amíg engedték, hogy a kánaániták közöttük lakjanak. Mivel az ország romlott lakosai teljes mértékben odaszentelték magukat a politeizmus és a szexuális tisztátalanságok legerkölcstelenebb formáinak, mindenképpen ártalmas befolyással voltak és végzetesen megfertőzték Isten szövetséges népét. Újabb régészeti felfedezések a kánaánita hit durva és kegyetlen jellegzetességeire derítettek fényt, amit a rasz-samrai táblák irodalma is tükröz. Úgy tűnik, hogy az egész területen szívesen fogadták be saját vallásaikba a környező pogány népek által gyakorolt idegen kultuszokat. Éppen ezért találunk egy sor kötőjeles istenséget: Tesub-Hepa (a hurri viharisten és felesége), az egyiptomi Ozirisz-Ízisz kultusz, a mezopotámiai Samas (a napisten), Istár (a háború és a szerelem vérszomjas istennője) és Tammúz (termékenységiten). Számos helyen találtak kígyósztléket és Astóret-bálványokat szexuális szimbólumokkal együtt. A kánaáni vallás romboló befolyása, különösen a vallási prostitúció és a csecsemőáldozatok miatt (vö. 4Móz 25-ben Baal-Peór bálványimádását) Izraelben lehetetlen volt a valódi hitet és a tiszta istentiszteletet követni, kivéve, ha legalább a zsidók által elfoglalt vidékeken kiirtották a kánaánitákat. A bírák alatt az Izrael történelmére jellemző lelki hanyatlás és hitehagyás nagy része amiatt következett be, mert eltűrték a kánaánita lakosokat és tisztátalan vallásaikat az országban.” (Gleason L. Archer: *Az ószövetségi bevezetés vizsgálata*, i. m., 304–305. o.)

„Az izraeliták magasztos küldetésükkel mit sem törődve a jómodot és önző kívánságaik kielégítését választották, s közben elszalasztották a lehetőséget a föld elfoglalásának befejezésére, így sok nemzedéken át gyötörte őket a bálványimádó népek maradéka, akik – amint a próféta megjövendölte – »szálkák« voltak a szemükben, és »tövisek« az oldalukban (4Móz 33,55). Az izraeliták »elegyedtek a

pogányokkal, és eltanulták cselekedeteiket» (Zsolt 106,35). Összeházasodtak a kananeusokkal, és a bálványimádás ragályként terjedt az országban. »Tisztelték azok bálványait, és törre lettek azok reájuk. Feláldozták fiaikat és leányaikat az ördögöknek... és megfertőztetett a föld öldökléssel. Felgyúlt az Úr haragja népe ellen, és megutálta az ő örökségét.« (Zsolt 106,36–40)” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, Az első bírák c. fej.)

6 Milyen tanulságokat vonhatunk le Izráel történetének ebből a szakaszából?

1Kor 10,11 ■ „Mindezek pedig példaképpen estek rajtuk, megíratlak pedig a mi tanulságunkra, akikhez az idők vége érkezett.”

.....

.....

.....

A kánaániták történetének nagy tanulsága, hogy sajnós van olyan állapota az emberi léleknek, amely már nem gyógyítható, nem változtatható meg.

Ez kétségtelenül ma is érvényes. Ezért szólít fel az apostol arra, hogy „vigyázzatok, atyámfiai, hogy valaha ne legyen bármelyikőtöknek hitetlen, gonosz szíve, hogy az élő Istentől elszakadjon, hanem intsétek egymást minden napon, míg tart a ma, hogy egyikőtök se keményíttessék meg a bűn csalárdsága által. Mert részeseivé lettünk Krisztusnak, ha ugyan az elkezdett bizodalmat mindvégig erősen megtartjuk. E mondás szerint: Ma, ha az ő szavát halljátok, meg ne keményítsétek a szíveteket...” (Zsid 3,12–15)

Kánaán – akiről e terület a nevét kapta – az „igaz, tökéletes”, egy romlott, gonosz világban is „Istennel járó” Noé unokája volt (1Móz 6,9–10; 10,6), aki nagyon jól ismerhette az özönvíz isteni ítéletének történetét, sőt személyesen láthatta annak nyomait. Utódai mégis a legvisszataszítóbb bálványimádásba sülyedtek, míg Isten már nem tűrhette tovább romlottságukat. Ebben a világban senki sincs biztonságban, a Gonosz senkit sem tisztel, mindenkit támadni fog és le is győz, ha nem kapaszkodik állhatatosan Istenbe.

A korszak másik tanulsága az, hogy egyedül az Isten szava iránti engedelmesség jelent biztonságot ebben a világban. Minden körülmények között erre kell törekednünk akkor is, ha az „kimozdít bennünket a komfortzónánkból”, ha kellemetlenséggel jár, ha nem egyezik meg a saját elgondolásainkkal. Mert „akkor nem szégyenülnék meg, ha figyelnék minden parancsolatra” (Zsolt 119,6).

Az újszövetségi korszakban is, különösképpen a vég idején, amely – mint tapasztaljuk – egyre inkább Noé napjaihoz, az özönvíz előtti világ napjaihoz hasonló, Isten határozott elkülönülésre hív mindentől, ami tőle távol álló, romlott és fertőzött: „Ne legyetek hitetlenekkel felemás igában, mert mi szövetsége van az igazságnak és a hamisságnak, vagy mi közössége a világosságnak a sötétséggel? És mi egyessége Krisztusnak Beliállal, vagy mi köze hívőnek hitetlenhez? Vagy mi egyessége Isten templomának bálványokkal? Mert ti az élő Isten temploma vagytok... Annakokáért menjetek ki közülük, és szakadjatok el, azt mondja az Úr, és tisztátalant ne illessetek, és én magamhoz fogadlak titeket. Leszek nektek atyátok, ti lesztek fiaim és leányaim – azt mondja a mindenható Úr.” (2Kor 6,14–18)

Az ország felosztása, a törzsek örökségének kijelölése – I.

1 Miért kellett felosztani az ígéret földjét még a honfoglalás befejezése előtt?

Józs 13,1–7 ■ „Amikor Józsué megvénült és igen megidősödött, mondta az Úr neki: Te megvénültél, igen megidősödöttél, pedig még igen sok föld maradt elfoglalni való... A hegység minden lakosát..., a sidoniakat mind, magam űzöm ki őket Izráel fiai elől, csak sorsold ki Izráelnek örökségül, amint megparancsoltam neked. Most azért oszd el ezt a földet örökségül kilenc nemzetségnek, és a Manassé nemzetség felének.”

.....

.....

Két oka volt annak, hogy ebben az időben kérte Isten Józsué-tól az ország felosztását. Egyrészt ez a feladat számára volt kijelölve, mindenképpen neki kellett elvégezni, még halála előtt. Másrészt nem lett volna célszerű, ha továbbra is Józsué vezeti a harcokat, mert az egyes törzseknek kellett azt önállóan befejezni a kiosztzott területeken, hogy hitükben, bátorságukban és Istenhez való hűségükben megerősödjenek.

„Bár a kánaániták hatalma megtört, nem fosztották meg őket teljesen birtokaiktól... Józsuénak azonban nem volt

szabad folytatni a harcot, mert mielőtt az Izráel feletti parancsnokságot letenné, egy másik feladat végrehajtása várt a nagy vezetőre: az egész Földet, a már meghódított részeket csakúgy, mint a még ellenséges kézen lévőket, fel kellett osztania Izráel törzsei között. Az egyes törzsek kötelessége volt, hogy saját örökségüket tisztítsák meg az ellenségtől. Ha a nép hűségesebbnek bizonyul Isten iránt, Ő ki fogja úzni előlük ellenségeiket, sőt még nagyobb területet is ígért nekik, ha megőrzik szövetségüket Istennel.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, Kánaán felosztása c. fejezet.)

Két fontos tanulságot is levonhatunk ebből a történetből. Egyrészt Józsuénak is el kellett tudni hordozni azt, hogy nem az ő feladata befejezni a honfoglalással járó harcokat. Sokszor nehéz elfogadni, ha elkezdünk egy munkát, és be kell látni, hogy a folytatás és befejezés már nem általunk fog megvalósulni. Másrészt tanulságos ez az eset a nép szempontjából is, mert szükséges, hogy vezető nélkül is ki tudjanak állni egy-egy próbát, miután megkapták a megfelelő felkészítést hozzá.

2 Milyen alapon történt a felosztás? Kik vettek részt benne?

Józs 14,1–5 ■ „Ezek pedig azok [a területek], amelyeket örökségül vettek el Izráel fiai Kánaán földjén, melyeket örökségül adtak nekik Eleázár, a pap, Józsué, a Nún fia és az atyai fejedelmek, akik Izráel fiainak nemzetségei felett voltak, sorsvetés által való örökségül..., a kilenc nemzetségnek és a félnemzetségnek... Amint megparancsolta az Úr Mózesnek, úgy cselekedtek Izráel fiai, úgy osztották fel a földet.”

Vö. 4Móz 26,53–56 ■ „Ezeknek osztassék el az a föld örökségül, az ő nevük száma szerint. A nagyobb számúnak adj

nagyobb örökséget, a kisebb számúnak pedig tedd kisebbé az ő örökségét, mindegyiknek az ő száma szerint adatassék az ő öröksége. De sorssal osztassék el a föld, az ő atyjuk törzseinek nevei szerint örököljenek...”

.....

.....

.....

A felosztás a Mózes által adott utasítások szerint történt, Józsuének a végrehajtás jutott feladatul, s ő hűségesen ragaszkodott a sok évvel korábban kapott irányelvekhez. Nem engedett a kísértésnek, de a kéréseknek sem, hogy részrehajló legyen a saját törzse vagy más nemzetségek irányába.

Az igazságosság érdekében sorsolással kellett felosztani a földet. Így elkerülhető volt a törzsek közötti elégedetlenség. Azonban – ahogy a későbbiekben látjuk majd – még így is fordultak Józsuéhez panasszal.

„Az ország felosztását Józsuének Eleázár főpappal és Izráel törzseinek vezetőivel kellett végrehajtania, sorsvetéssel határozva meg a törzsek lakhelyét. Mózes állapította meg az ország határait, amelynek alapján fel kellett osztani a területet a törzsek között Kánaán elfoglalása után.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, Kánaán felosztása c. fej.)

3 Mely kilenc törzs kapta a belső területeket?

Józs 14,2–4 ■ „Sorsvetés által való örökséget... [kapott] a kilenc nemzetség és a fél nemzetség, mert két nemzetségnek és fél nemzetségnek a Jordánon túl adott Mózes

örökséget, a lévítáknak pedig nem adott örökséget közöttük. Mert a József fiai két nemzetség voltak: Manassé és Efraim.”

.....

.....

.....

A kilenc törzs nincs külön felsorolva Józsué könyvében, viszont egyértelműen kikövetkeztethetjük, hogy melyek ezek, ha a jelenlegi területi felosztásból kimaradt, nevesített törzseket kivesszük a listából. Ennek alapján a Jordántól nyugatra eső területeket a következő törzsek között kellett elosztani: **Simeon, Júda, Zebulon, Isakhár, Dán, Áser, Naftali, Efraim, Manassé nemzetségének fele, illetve Benjámín.**

Az országhatárokat Mózes jelölte ki, de mivel a térképészet még nem volt elég fejlett, ezt a nép vezetőinek kellett pontosan meghatározni. A tizenkét terület úgy jött létre, hogy József két fia, Efraim és Manassé törzsi szintre emelkedett, Lévi törzse pedig nem kapott külön területet. Manassé törzsének fele pedig már korábban megkapta a saját területét, itt ezért már csak a másik fél törzsről van szó.

„A teljes elosztást nyilvánvalóan a Gondviselés szabályozta, hogy megfeleljen Jákób és Mózes ihletett jövődöléseinek az egyes törzsek földjeinek elosztásáról (1Móz 49. és 5Móz 33.). Júdának szőlőskertekben és legelőkben bővelkedő terület jutott, Zebulonnak tengerpartok, Isakhárnak a hegyvonulatok közötti gazdag síkság jutott, Ásernek olajban, búzában és fémekben bővelkedő terület, és így tovább...” (SDA Bible Commentary, 1978, 2. köt., Józsué könyve, 75. o.)

Emlékezzünk arra, hogy egyes törzsek területét már Jákób is megjövendölte fiaira mondott áldásában: „Zebulon a tenger partjáig lakozik, azaz a hajók kikötőjéig” (1Móz 49,13–15).

4 Miért maradt ki a felosztásból Rúben, Gád és Manassé törzsének fele?

Józs 13,8–32 ■ „Rúben és Gád nemzetségek elvették örökségüket, amelyet adott nekik Mózes, túl a Jordánon, napkelet felé, amiképpen adta nekik Mózes, az Úr szolgája... A Manassé nemzetség felének is adott Mózes örökséget. És lett Manassé fiainak félágáé, az ő családjaik szerint... Ezek azok, amiket örökségül adott Mózes a Moáb mezőségén, a Jordánon túl, Jerikótól napkelet felé.”

Vö. 4Móz 32. fej.

.....

.....

.....

Rúben és Gád törzse állattartással, főként szarvasmarhatenyésztéssel foglalkozott. Még Jerikó elfoglalása előtt történt, hogy Mózeshez fordultak azzal a kéréssel, hogy a Jordántól keletre eső területen maradhassanak, mert az éppen megfelelő lenne az állataik tartására. Mózes először nem üdvözölte kérésüket, mert úgy gondolta, ezzel megint csak gyengítenék a nép abba vetett hitét, hogy nekik adja az Úr az ígéret földjét, ezenkívül pedig csökkentenék a haderőt is, ha nem vesznek részt Kánaán bevételeiben. Emlékeztette őket a Kádes-Barneánál történtekekre, attól tartva, hogy hitetlenségből akarnak letelepedni az ígéret földjén kívül. Ők viszont megígérték, hogy ennek ellenére részt vennének harcokban, testvéreikkel együtt, és csak utána térnének vissza a Jordán keleti partjára.

Így Mózes elfogadta kérésüket, de feltételt állított, és megparancsolta Eleázárnak és Józsuénak, hogy kövessék figyelemmel a honfoglaláskor, betartják-e ígéretüket. Ha igen, akkor véglegesen övék lehet a kért terület, ha nem, akkor nekik is Kánaán

területén kell helyet kapniuk (ez pedig kevésbé lenne előnyös számukra az állattartás szempontjából). Ahogy a jelenlegi történetből is láthatjuk, végül hűségesek voltak ígéretükhöz.

„A pásztorkodó népnek Gileád és Básán dús erdői, a nyájak és csordák számára tágas legelőket kínáló széles fennsíkjai olyan vonzerőt jelentettek, amelyek Kánaánban sem voltak fellelhetők, és mivel a két és fél törzs itt kívánt letel-pedni, kötelezték magukat, hogy harcosaik elkísérik testvéreiket a Jordánon túlra, együtt küzdve velük, amíg ők is el nem foglalják örökségüket. Kötelezettségüknek hűségesen eleget is tettek. Amikor a tíz és fél törzs átkelt a Jordánon, »átmentek a Rúben fiai, a Gád fiai és Manassé fél nemzetsége is felfegyverkezve... mintegy negyvenezernyi fegyveres vitéz... az Úr előtt a harcra, Jerikó sík mezejére« (Józs 4,12–13). Évekig küzdöttek hősieken testvéreik oldalán. Most eljött az idő, hogy visszatérjenek saját földjükre. Mivel osztoztak testvéreikkel a harcban, a zsákmányt is megosztották, és hazatértek »nagy gazdagsággal, és igen sok barommal, ezüsttel, arannyal, rézzel, vassal, és igen sok ruhával«, amit meg kellett osztaniuk az otthon maradtakkal is.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, Kánaán felosztása c. fejezet.)

„Amennyire megfigyelhető, Manassé nem kérte hivatalosan ezt az örökséget a Jordántól keletre, ahogyan Rúben és Gád tette (4Móz 32,1–2). Valószínűleg úgy gondolták, hogy helyénvaló őket a másik két törzzsel egyesíteni Manassé törzsének nagy népessége miatt (4Móz 26,34). Az is valószínű, hogy sok szarvasmarhájuk volt, akárcsak a másik két törzsnek. Manassé fiai jó harcosok voltak, és talán Mózes úgy érezte, jó lenne, ha külső őrsgékként a Jordántól keletre helyezkednének el, különösen Mákir és Jáir családjai (lásd 5Móz 3,14–15).” (SDA Bible Commentary, i. m., 73. o.)

5 Miért nem kapott Lévi törzse területeket? Miként gondoskodott mégis róluk Isten?

Józs 13,14–33 ■ „Csak Lévi nemzetségének nem adott Mózes örökséget, az Úrnak, Izráel Istenének tüzes áldozatai az ő öröksége, amint szólt neki... Az Úr, Izráel Istene az ő örökségük...”

4Móz 35,67 ■ „A városok közül pedig, amelyeket a lévítáknak adtok, hat legyen menedékváros, amelyeket azért adjatok, hogy oda szaladjon a gyilkos, és azokon kívül adjatok negyvenkét várost. Mind a városok, amelyeket adnotok kell a lévítáknak, negyvennyolc város, azoknak legelőivel egyben.”

Vö. **Józs 21,41–42**

4Móz 18,21 ■ „A Lévi fiainak örökségül adtam minden tizedet Izráelben.”

.....

.....

.....

„Jákób fiai közül Lévi volt az egyik legkegyetlenebb és legbosszúállóbb, a sikemiták álnok meggyilkolásában [lásd 1Móz 34. fej.], ő volt az egyik a két legbűnösebb közül. Lévi jellemvonásai visszatükröződtek utódaiban, ezért Isten így határozott felőlük: »eloszlatom őket Jákobban, és elszélesítem Izráelben« (1Móz 49,7). Bűnbánatunk később reformációt hozott, és mivel hűségeseek voltak a többi törzsek hitehagyása közepette, az átok átalakult a legnagyobb tisztelet jelévé.” (Ellen G. White: *Nevelés*, 148. o.)

Láthatjuk itt is, hogy Jákób fiaira mondott áldásban foglalt jövőndölés teljesedett, Lévi fiai valóban eloszlottak a városok-

ban, de nem kaptak külön területet. Amikor a nép aranyborjút állított a Sínai-hegy alatt, egyedül Lévi fiai nem vettek részt a bálványimádásban (lásd 2Móz 32,26–29). Isten ezért megkülönböztetett bánásmódban részesítette őket. Sötét múltjuk nem kötelezte őket bűnös életre, hanem a megtérés által megtörték a rossz örökséget, így beteljesedett rajtuk a Tízparancsolat II. parancsolatában foglalt ígéret: „irgalmasságot cselekszem ezerízig azokkal, akik engem szeretnek és az én parancsolataimat megtartják” (2Móz 20,6). Az Úr megjutalmazta hűségüket azzal, hogy rendkívüli megtiszteltetést kaptak: a szenthely szolgálatát bízta rájuk. Bár földet nem örököltek, országszerte kaptak városokat (összesen negyvennyolcat), amelyekben lakhattak, illetve hozzájuk tartozó legelőket az állataik tartására, a nép pedig a jövedelme tizedéből tartotta el őket, ahogy rendelkezett Isten Mózes által.

6 Hogyan jutott különleges örökség Kálebnek?

Józs 14,6–15 ■ „Hozzá mentek pedig Józsuéhoz Júda fiai Gíálba, és mondta neki a kenizeus Káleb, Jefunné fia: Te tudod azt a dolgot, amelyet beszélt az Úr Mózesnek, Isten emberének énfelőlem és tefelőled Kádes-Barneában... Megesküdött Mózes azon a napon, mondván: Bizony a föld, amelyet megtapodott a te lábad, tiéd lesz örökségül és a te fiaidé mindörökké, mivelhogy tökéletesen követted az Urat, az én Istenemet. Most pedig, íme megtartott engem az Úr életben, amint szólt, most negyvenöt esztendeje, amióta szólt az Úr e dologról Mózesnek, ami alatt Izráel a pusztában bolyongott, és most íme, nyolcvanöt esztendő vagyok! Még ma is olyan erős vagyok, amilyen azon a napon voltam, amikor elküldött engem Mózes. Amilyen akkor volt az én erőm, most is

olyan az én erőm a harcoláshoz és járásra-kelésre. Most azért add nekem ezt a hegyet, amelyről szólt az Úr azon a napon, mert magad is hallottad azon a napon, hogy Anákok vannak ott és nagy, erősített városok, hátha velem lesz az Úr, és kiűzöm őket, amint megmondta az Úr.

Megáldotta őt Józsué, és odaadta Hebront Kálebnek, a Jefunné fiának örökségül. Azért lett Hebron a kenizeus Kálebé, Jefunné fiaé, örökségül mind e mai napig, amiért tökéletesen követte az Urat, Izráel Istenét. Hebron neve pedig annakelőtte Kirjáth-Arba volt, aki a legnagyobb ember volt az Anákok között. A föld pedig megnyugodott a harctól.”

.....

.....

.....

Első olvasásra úgy tűnhet, mintha Káleb külön területet ígért volna magának jutalmul hitéért és hűségéért. Azonban ha alaposabban megfigyeljük, nem Káleb volt a kezdeményező, hanem Júda törzsének vezetői. Káleb pedig két okból fogadta el a szószólóul való felkérést. Egyrészt azért, mert határozott ígéretet kapott Mózesről, hogy megkapja Anák fiainak területét, amiért nem riadt vissza tőlük, hanem erős hittel bízott benne, hogy az Úr nekik adja a tejjel és mézzel folyó földet. Tehát nem pozícióját és jó cselekedeteit felhasználva akart jogtalan előnyhöz jutni, hanem csupán emlékeztette Józsuét Mózes ígéretére, hiszen éppen vele együtt állt ki a többi kémme szemben amellett, hogy övék lesz az ígéret földje. Másrészt pedig kifejezett vágya volt, hogy példát adjon a népnek bátorságból és Istenbe vetett bizalomból, hogy hittel szembe lehet szállni a rettegett óriásokkal, és ki lehet űzni őket onnan.

„Káleb kérését azonnal teljesítették. Senkire sem bízhattak volna nagyobb biztonsággal ennek a hatalmas erődítménynek a meghódítását... Káleb hite ugyanolyan volt, mint akkor, amikor bizonyágtevésével ellentmondott a kémek gonosz jelentésének. Hitt Isten ígéretében, amely szerint Kánaánt Izráelnek adja, és ebben a hitében tökéletesen követte az Urat. Ő is elszenvedte a hosszú pusztai vándorlást, osztozva népével a csalódásokban és a bűn terhének hordozásában, de nem panaszkodott, hanem dicsőítette Isten irgalmát, hogy megtartotta őt a pusztában, amikor atyjafiai elhullottak. A pusztai vándorlás veszedelmei, bajai és csapásai közepette, és Káanán elérése óta eltelt háborús esztendőkből az Úr megtartotta őt, és nem fogatkozott meg ereje. Nem a már elfoglalt területekből kért örökséget, hanem azt a helyet, amelynek a hatalma hajdan megingatta Izráel hitét. Nem dicsőiségvágy készítette Kálebet erre kérésre. A derék idős harcos olyan példát kívánt adni a népnek, amely Istent dicsőíti, és bátorítja a törzseket, hogy teljesen foglalják el az országot, amelyet atyáik bevehetetlennek tartottak...

Egyik várost a másik után foglalták el, és Hásort, a szövetség városát, székhelyét felégették. A háború még néhány éven át folytatódott, amikor véget ért, Józsué volt Kánaán ura. »A Föld pedig megnyugodott a harctól.«” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, Kánaán felosztása c. fejezet.)

Az ország felosztása, a törzsek örökségének kijelölése – II.

1 Hogyan győzött Káleb az óriások felett? Miként adott ez bátorságot másoknak is?

Józs 15,13–17 ■ „Kálebnek, a Jefunné fiának pedig a Júda fiai között adott részt, az Úrnak Józsuéhoz való szavai szerint, Kirjáth-Arbának, Anák atyjának városát, azaz Hebront. És kiűzte onnan Káleb Anáknak három fiát: Sésait, Ahimánt és Talmait... És felment innét Debir lakói ellen, Debirnek neve pedig azelőtt Kirjáth-Széfer volt. És mondta Káleb: Aki megveri Kirjáth-Széfert és elfoglalja azt, neki adom Akszát, az én leányomat feleségül. Elfoglalta pedig azt Othniél, Kénáznak, a Káleb testvérének fia, és neki adta Akszát, az ő leányát feleségül.”

Izráel népe negyven évig vándorolt a pusztában, Anák faitól és más erős népektől való félelme, illetve kicsinyhitűsége miatt. Végül Káleb nemzetsége egymaga üzte ki őket a földjükről. A hit valóban csodákra képes. A bonyolultnak látszó dolgok egy pillanat alatt megoldódhatnak hit által. A félelmetesnek tűnő harcról szóló beszámolóknak mindössze egy igeverset szentel a Biblia, olyan gyorsan végbement. Akikben ott volt a hit csírája, azok Káleb példájából valóban erőt tudtak meríteni. Az ifjú Othniel

(a későbbi bíró) felbuzdult Káleb hitén, és felhívására elfoglalta Debirt, ajándékként pedig feleségül kapta Káleb lányát.

„Káleb elnyerte az országot, amely után szíve negyven éven át sóvárgott, és Istenben bízva »kiüzte onnan Anák három fiát«. Birtokot szerzett családjának, de nem telepedett le, hogy élvezze örökségét, hanem tovább hódított nemzete javára és Isten dicsőségére. A gyávák és lázongók elhullottak a pusztában, de az igaz hírhozók ehettek Eskól szőlőjéből. Kinek-kinek az ő hite szerint adatott. A hitetlenek látták félelmeik teljesedését. Isten ígéretei ellenére azt állították, hogy lehetetlen Kánaánt örökségül nyerni, és az nem is lett az övék. De akik nem tulajdonítottak túlzott jelentőségét a nehézségeknek, bemehettek a jó földre. Ezek a kiváló emberek »hit által országokat győztek le... megmenekedtek a kard életől, felerősödtek a betegségből, erősek lettek a háborúban, megszalasztották az idegenek táborát« (Zsid 11,33–34). »Az a győzelem, amely legyőzte a világot, a mi hitünk.« (1Jn 5,4)” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, Kánaán felosztása c. fej.)

„Kálebekre van szükség, igaz és hithű férfiakra. Sokan közönyös életet élnek: akkor pihennek, amikor minden erejükkel tevékenykedniük kellene.” (Ellen G. White: *Bizonyságtételek*, 5. köt., 134. o.)

2 Miben nyilvánult meg a pozitív példák ellenére Izráel fiainak hitetlensége és gyávasága?

Józs 15,63 ■ „De a jebuzeusokat, Jeruzsálem lakóit, Júda fiai nem bírták kiüzni, azért laknak ott a jebuzeusok Júda fiaival együtt Jeruzsálemben, mind e mai napig.” (Dávid valósította meg sokkal később Jeruzsálem elfoglalását a jebuzeusoktól, és országa fővárosává tette: **2Sám 5. fej.**)

Józs 16,10 ■ „De nem űzték ki a kananeust, aki Gézerben lakott, azért ott lakik a kananeus az Efraim között mind e napig, és lett robotos szolgává.”

Józs 17,12–13 ■ „Nem bírták elfoglalni Manassé fiai... a városokat, és sikerült a kananeusnak ott maradni azon a földön. De mihelyt megerősödtek Izráel fiai, robot alá vetették a kananeust, teljességgel azonban nem űzték ki.”

.....

.....

Miként fordulhatott elő, hogy nem tudtak elfoglalni bizonyos városokat, miközben sok ígéretet kaptak, hogy az Úr nekik adja, sőt, Ő űzi ki előlük a föld lakóit? A válasz hasonló, mint Jézus tanítványai esetében, amikor nem tudták meggyógyítani a hozzájuk vitt holdkóros fiút (lásd Mt 17,14–21). A tanítványok korábban már gyógyítottak, ahogy Izráel fiai is sok győzelmet arattak hit által. Később azonban újra eluralkodott rajtuk a hitetlenség. Hiába kaptak sok felkészítést, szereztek sok tapasztalatot, hiába járt előttük Káleb jó példával, Istenbe vetett bizalmuk alábbhagyott. Mire túl voltak a legkeményebb harcokon, kevésbé támaszkodtak az isteni tanácsra. Mi is gyakran lehetünk így.

Amikor már fizikailag elég erősek voltak az ellenség legyőzéséhez, akkor is a könnyebb, jövedelmezőbbnek tűnő utat választották, szolgává, adófizetővé tették a kánaánitákat. Nem tanultak a gibeonitákkal elkövetett hibájukból sem, pedig itt nem volt szó becsapásról, tudatosan választották ezt az utat. Később tapasztalhatták, hogyan váltak „törré” számukra ezek a népek.

Átgondolást segítő kérdések: A mi hitünk nem hagy-e alább a nagy megpróbáltatások, sőt győzelmek után? Nem feledkezünk-e el Isten tanácsának kikéréséről a szerintünk nem nagy horderejű kérdésekben? Nem választjuk-e mi is gyakran a könnyebb utat, a határozott isteni óvás ellenére?

3 Milyen kéréssel fordult Józsuéhoz Efraim nemzetsége és Manassé fél törzse?

Józs 17,14–18 ■ „József fiai pedig szóltak Józsuénak, és mondták: Miért adtál nekem egy sors szerint való örökséget és egy osztályrészt, holott én sok nép vagyok, mivelhogy ez ideig megáldott engem az Úr?! Józsué pedig mondta nekik: Ha sok nép vagy te, menj fel az erdőre, és irts ott magadnak a perizeusoknak és refaimnak földjén, ha szoros neked az Efraim hegye. És mondták a József fiai: Nem elegendő nekünk ez a hegy, a kananeusoknak pedig, akik a völgyi síkon laknak, mindnek vasszeke-
rük van, mind azoknak, akik Béth-Seanban és mezővárosaiban vannak, mind azoknak, akik a Jezréel völgyében vannak. Szólt pedig Józsué a József házá-
nak, Efraimnak és Manassénak, mondván: Sok nép vagy te és nagy erőd van neked, nem lesz neked csak egy sors szerint való részed. Mert hegyed lesz neked. Ha erdő az, úgy irtsd ki azt, és annak szélei is a tieid lesznek, mert kiűzöd a kananeust, noha vasszeke-
re van neki, s noha erős az.”

Józsuénak jó ítélőképességre volt szüksége, hogy a beérkező kérelmeket bölcsen átlássa. Eddig egyedül Káleb kérését teljesítette, mivel az Mózes ígérete szerint jogos volt, és hitbeli bátorságról tanúskodott. Most József leszármazottai, akik a legnépesebb törzsek voltak, szintén egy jogosnak tűnő kérelemmel fordultak hozzá. Mivel áldás volt rajtuk, József fiai nagy néppé lettek, ebből kifolyólag nem elégedtek meg a sorsvetéssel, de létszamarányosan kiosztott területtel. Bár ők kapták az egyik leg-

nagyobb területet, még nagyobbat szerettek volna. Józsué azonban nem hagyta magát befolyásolni. Hamar átlátta, hogy nem a területük kicsi, hanem félnek az ott lakó népektől, így nem hajlandók birtokba venni az egész földet. A vasszekerekre való hivatkozás a kémek által Kádes-Barneánál elhintett hitetlenség hangulatát idézte. Ezért Józsué megfeddte hitetlenségüket, és kérte őket, hogy ne féljenek kiűzni az ott élő népeket, így birtokba vehetik az egész rájuk eső területet, ami már elegendő nekik. Kérte, hogy ne a láthatókra tekintsenek, hanem bízzanak Isten hatalmában.

„A földosztással kapcsolatos másik kérelem Kálebétől teljesen különböző lelkületről tanúskodott. Ezzel Efraim törzse és Manassé törzsének fele, József leszármazottai álltak elő. Nagy számukra hivatkozva kétszeres részt igényeltek. A nekik kijelölt osztályrész a leggazdagabb volt az országban, magában foglalva Sáron termékeny síkságát is. De a völgy fontos városai közül sok még a kánaániták kezén volt, és a törzsek visszarettentek tulajdonuk elfoglalásának veszélyeitől, ezért egy további részt kértek a már meghódított területből.

Efraim volt az egyik legnagyobb törzs Izráelben, ráadásul Józsué is efraimita volt, ezért a törzs tagjai úgy tekintettek magukra, mint akik kivételes bánásmódra jogosultak... De nem tudták eltántorítani vezetőjüket az igazságosságtól...

A felelet megmutatta a kérelem igazi okát. Hiányzott a hitük és bátorságuk a kánaániták kiűzéséhez... Izráel Istenének hatalma volt a nép záloga, és ha az efraimiták Kaleb bátorságával és hitével rendelkeznek, semmilyen ellenség sem áll meg előttük. Nyilvánvaló törekvésüket, hogy a fáradságot és a veszélyeket elkerüljék, Józsué keményen megfeddte.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, Kánaán felosztása c. fejezet.)

4 Hová került a szent sátor a honfoglalás után?

Józs 18,1 ■ „Izráel fiainak egész gyülekezete pedig összegyülekezett Silóban, és oda helyezték a gyülekezet sátorát, miután meghódolt előttük a föld.”

.....

.....

.....

Bár a pusztai vándorlás véget ért, továbbra is a szent sátor volt a vallási élet központja, továbbra is itt volt a frigyláda, csak itt lehetett bűnért való áldozatot bemutatni, a zarándok ünnepek alkalmával is itt gyűltek össze. Mindennek a központja lett innentől fogva Siló, egészen a jeruzsálemi templom felépítéséig.

A *Siló* név jelentése: *a pihenés helye*. Ez nagyon jól kifejezte, hogy ez volt az a hely, ahol már nem voltak harcok, így nyugodt körülmények között lehetett Istennel találkozni a szent sátornál. Most már semmi akadálya nem volt annak, hogy a szentélyt eddigi védett helyéről erre a központi helyre költöztessék.

„Eddig Gilgál volt a nemzet főhadiszállása és a szent sátor székhelye. Most azonban a sátrat is meghatározott és állandó helyére kellett szállítani. Siló egy kisváros volt Efraim örökségében, közel az ország középpontjához, minden törzs számára könnyen elérhető helyen. Itt az ország egy részét már teljesen meghódították, úgyhogy az imádkozókat senki sem zavarhatta meg. »Izráel fiainak egész gyülekezete pedig összegyülekezett Silóban, és odahelyezték a gyülekezet sátorát, miután meghódolt előttük a föld.« A törzsek, amelyek még ott táboroztak, követték a szent sátrat, amikor Gilgálból elvitték, és Siló mellett ütötték fel

sátrukat, majd továbbköltöztek birtokaikra. A frigyláda háromszáz évig maradt Silóban, azután Éli házának bűne miatt a filiszteusok kezébe került, és Silót lerombolták. A ládát soha nem vitték vissza a szent sátorba, hanem a szentélyszolgálat végül a jeruzsálemi templomba tevődött át, és Siló feledésbe merült. Csak romok mutatták egykori helyét. Végzete a későbbiekben figyelmeztetésül szolgált Jeruzsálem számára.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, Kánaán felosztása c. fejj.)

5 Miért nem valósult meg Isten eredeti terve Izráel háta- rait illetően?

Józs 18,3 ■ „Mondta azért Józsué Izráel fiainak: Meddig vonakodtok még elmenni, hogy elfoglaljátok a földet, amelyet nektek adott az Úr, a ti atyáitok Istene?”

.....

.....

.....

A törzsek területeit a kor térképészeti ismereteihez képest nagyon pontosan kijelölték, Józsué könyvének leírása alapján rekonstrálhatjuk. Mégis Józsué azt vette észre, hogy a nép „vonakodik” elfoglalni a saját területét, noha már ki lett jelölve az. Ahogy már láttuk, a kijelölt területeken sok esetben megtartották a kánaánitákat, egyrészt azért, mert nem voltak képesek kiűzni őket, másrészt azért, mert nem is állt szándékukban. A többiek pedig „hátradőlve” várták a terület kiosztását, nem igyekeztek segítségül lenni ebben. Bizonyára mi is tapasztalhatunk már, hogy van, amikor az ember szkeptikus Isten ígérete beteljesülésével kapcsolatban, és bár nem szegül nyíltan ellene,

húzza az időt, nem igyekszik tenni is annak beteljesüléséért. Itt is ez az eset állt fenn. Ezért Józsuének határozottabban be kellett vonni a nemzetségek vezetőit a munkába. De mindezek ellenére sem valósult meg Isten eredeti terve Izráel határait illetően, mert a nép gyávasága és hitetlensége miatt nem kálebi lelkülettel fogott hozzá a területek birtokbavételéhez.

„Mivel az izraeliták sokáig nomád életmódot folytattak, vonakodtak változtatni. A kánaániták zsákmányából meggazdagodtak és bőségben éltek. Úgy tűnt, inkább a jelenlegi kényelemre és élvezetekre törekedtek, mint örökségük megszerzésére. A régi Babel építőihez hasonlóan ők is elégedettek voltak aktuális helyzetükkel, hogy együtt élhetnek. Látszólag nem akartak szétszóródni és elszakadni a jó társaságtól. Isten terve kezdettől fogva az volt, hogy az ember szétszóródjon a föld színén, ahelyett, hogy együtt csoportosulnának egy helyen. Amint az emberek elvesztették lelki látásukat, hajlamosak voltak összegyűlni, és inkább az emberi védelmet keresték, mintsem Isten oltalmában bízni.” (SDA Bible Commentary, 1978, 2. köt., Józsué könyve, 92. o.)

Átgondolást segítő kérdések: Nem vonakodunk-e néha mi is tenni Isten ígéreteinek beteljesüléséért? Gyorsak vagy restek vagyunk az engedelmisségre? Tudjuk-e hitünk bizonyítékává tenni szorgalmunkat?

6 Mi lett Józsué öröksége?

Józs 19,49–51 ■ „Amikor pedig elvégezték a föld örökbe vételét annak határai szerint, akkor adtak Izráel fiai örökséget Józsuének, a Nún fiának közöttük. Az Úr rendelése szerint adták neki azt a várost, amelyet kért: Timnath-Szeráhot az Efraim hegyén, és megépítette azt a várost,

és abban lakozott. Ezek azok az örökségek, amelyeket örökül adtak Eleázár, a pap és Józsué, a Nún fia és az atyák fejei Izráel fiai nemzetségeinek sors szerint, Silóban, az Úr előtt, a gyülekezet sátorának nyílásánál. Így végezték el a föld felosztását.”

.....

.....

.....

A *Timnath-Szeráh* név szó szerinti jelentése: *megmaradt rész*. Nagyon jól tükrözi ez Józsué szerénységét: nem a legjobb helyet választotta magának, hanem az utolsónak megmaradt területet, nem messze Silótól, a szent sátor helyétől.

„»Amikor pedig elvégezték a föld örökbevételét«, és minden törzsnek kijelölték a maga részét, Józsué is előadta igényét. Kálebhez hasonlóan neki is az örökség különleges ígérete adatott, mégsem kért magának tágas tartományt, hanem csak egyetlen várost... Városának a »Timnáth-Szeráh«, a »megmaradt rész« nevet adták – maradandó bizonyosságul a hódító nemes jellemének és önzetlen lelkületének, aki ahelyett, hogy első lett volna a hódítás zsákmányának osztásánál, addig várt, míg népe legkisebbje is megkapta részét.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, Kánaán felosztása c. fejezet)

*Az e heti adomány a Sola Scriptura Teológiai Főiskolát támogatja.
– Hozzájárulás a közösség által fenntartott főiskola működési költségeihez.*

A menedékvárosok és a lévíták öröksége

1 Milyen különleges isteni gondoskodásra utalt a menedékvárosok kijelölése?

Józs 20,1–6 ■ „Majd szólt az Úr Józsuénak, mondván: Szólj Izráel fiainak: Válasszatok magatoknak menekülésre való városokat, amelyekről szóltam nektek Mózes által, hogy oda szaladjon a gyilkos, aki megöl valakit tévedésből, nem szándékosan, és legyenek azok menedékül nekik a vérbosszuló elől. Aki pedig beszalad valamelyikbe e városok közül, álljon a város kapujába, és beszélje el az ő dolgait a város véneinek hallatára, és vegyék be őt maguk közé a városba, és adjanak neki helyet, hogy velük lakozzék. Ha pedig kergeti azt a vérbosszuló, ne adják ki a gyilkost annak kezébe, mert nem szándékosan ölte meg az ő felebarátját, és nem gyűlölte azt annak előtte. Lakozzék abban a városban mindaddig, amíg ítéletre állhat a gyülekezet elé, amíg meghal a főpap, aki abban az időben lesz, azután térjen vissza a gyilkos, és menjen haza az ő városába és az ő házába, abba a városba, amelyből elfutott.”

Vö. 2Móz 21,12–13 ■ „Aki úgy megver valakit, hogy meghal, ha lálal lakoljon. De ha nem leselkedett, hanem Isten ejtette kezébe, úgy helyet rendelek neked, ahova meneküljön.”

A menedékvárosok kijelölésének elrendelésében a szerető Isten megnyilatkozását láthatjuk, akinek minden ember fontos, és gondoskodik védelméről. A gyilkosság vádjában ártatlant megvédte ez a rendelkezés, az ország bármely pontján lehetővé téve, hogy menedéket találhasson.

„A léviták városaiból hatot, a Jordán mindkét oldalán három-három menedékvárosnak nyilvánítottak, ahol a nem szándékos emberölést elkövetők menedéket találhattak. Ilyen városok kijelölését Mózes rendelte el, »hogy oda szaladjon a gyilkos, aki véletlenül öl meg valakit... és ne haljon meg a gyilkos, míg ítéletre nem áll a gyülekezet elé« (4Móz 35,11–12). Ezt az irgalmas intézkedést a vérbosszú ősi szokásának gyakorlása tette szükségessé, amely szerint a gyilkos megbüntetése az elhunyt legközelebbi rokonára vagy örökösére hárult. Ha a bűnösség egyértelmű volt, nem volt szükség bírói vizsgálatra. A bosszúálló üldözhetette és megölhetette a gyilkost ott, ahol éppen rátalált. Az Úr nem látta jónak abban az időben megszüntetni ezt a szokást, hanem gondoskodott menedékhelyről azoknak, akik nem szándékosan oltanak ki emberéletet.”
(Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, Kánaán felosztása c. fej.)

„A főpap halála idejéig” meghatározás kijelölt egy határvonalat, ami után a menedékvárosba menekült emberrel szemben minden eljárás törvényesen hatályát veszttette, és ő visszatérhetett eredeti lakhelyére, ahol ezután már védelem alatt állt.

2 Milyen jelentősége volt a menedékvárosok elhelyezkedésének és az oda vezető utak rendben tartásának?

Józs 20,7–9 ■ „Kiválasztották Kedest Galileában a Nafthali hegyén, Sikemet az Efraim hegyén, és Kirjáth-Arbát, azaz Hebront a Júda hegyén. Túl a Jordánon pedig Jérikótól

napkelet felé kiválasztották Becert a pusztában, a sík földön Rúben nemzetségéből, Rámothot Gileádban, a Gád nemzetségéből, és Gólánt Básánban a Manassé nemzetségéből. Ezek voltak a meghatározott városok mind az Izráel fiainak, mind a jövevénynek, aki közöttük tartózkodott, hogy oda szaladjon mindenki, aki megöl valakit tévedésből, hogy meg ne haljon a vérbosszúló keze által, míg oda nem áll a gyülekezet elé.”

Vö. 5Móz 19,2–10 ■ „Válassz ki magadnak három várost a te földeden, amelyet az Úr, a te Istened ad neked, hogy örököljed azt. Készítsd el magadnak az utat, és oszd három részre a te országod határát, amelyet az Úr, a te Istened ad neked örökségül, azok arra valóak legyenek, hogy minden gyilkos oda meneküljön... Ha megtartod mind e parancsolatot, megtévén azt, amit én ma parancsolok neked – hogy szeresd az Urat, a te Istenedet, és járj az ő útjain minden időben –, akkor e háromhoz szerezz még három várost, hogy ártatlan vér ne ontassék ki a te földeden, amelyet az Úr, a te Istened ad neked örökségül, és hogy a vér ne legyen rajtad.”

„A menedékvárosok úgy helyezkedtek el, hogy fél napi utazással az ország minden részéből elérhetőek legyenek. Az odavezető utakat állandóan karbantartották, az út mentén végig jelzőtáblákat kellett felállítani, feltűnő, jól olvasható »menedék« felirattal, hogy a menekülőnek egy pillanatra se kelljen késlekednie. Zsidó, jövevény és idegen egyaránt igénybe vehette a menedékvárosokat. De a megfelelő hatóságoknak ki kellett vizsgálniuk a menekülő ügyét, és csak

akkor élhetett a város védelmében, ha ártatlannak találták. A bűnöst viszont kiszolgáltatták a vérbosszúnak. Akik jogsultak voltak a védelemre, azzal a feltétellel nyerhették el, ha a kijelölt menedék határain belül maradtak. Ha valaki ezen túl merészkedik, és a bosszúálló rátalál, életével kell fizetnie, mert az Úr gondoskodását semmibe vette. A főpap halála után azonban mindenki, aki védelmet keresett a menedékvárosokban, szabadon visszatérhetett birtokaira.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, Kánaán felosztása c. fejj.)

„Isten a rend és a tervezettség Istene. A hat város gyakorlatilag »lefedte« az újonnan elfoglalt területek egészét. Az utak karbantartása és a feliratok jól látható kihelyezése nélkül azonban ezek a menedékvárosok nem jelenthettek volna védelmet, hiszen a veszélyeztetett emberek nem jutottak volna el odáig, hogy éljenek ezzel a lehetőséggel. Az izraeliták részéről pontosságra, alaposra volt szükség ahhoz, hogy ezek a városok betöltsék rendeltetésüket.

Ma is szükség van a rendre, szervezetségre, átgondolt lépésekre ahhoz, hogy emberek segítségére legyünk, legyen szó akár evilági, akár örök érdekeikről. Ezért ma is minden kereszténynek kötelessége, hogy rendszerességre, alaposra és gyorsaságra szoktassa magát.” (Ellen G. White: *Krisztus példázatai*, A talentumok c. fejj.)

3 Hogyan valósult meg a menedékvárosok intézményében az ártatlanok védelme mellett a bűnösök megbüntetése is?

4Móz 35,30–33 ■ „Ha valaki megöl valakit, tanúk szavára gyilkolják meg a gyilkost, de egy tanú nem lehet elég senki ellen, hogy meghaljon. Az olyan gyilkos életéért pedig ne vegyetek el váltságot, aki halálra való gonosz, hanem

halállal lakoljon. Attól se vegyetek váltságot, aki az ő menedékvárosába szaladt, hogy visszamehessen és ott lakozzék a főpap haláláig. Ne fertőztessétek meg a földet, amelyben lesztek, mert a vér, az megfertőzteti a földet, és a földnek nem szerezhető engesztelés a vér miatt, amely kiontatott azon, csak annak vére által, aki kiontotta azt.”

5Móz 19,11–13 ■ „Ha lesz valaki, aki gyűlöli az ő felebarátját, és meglesi azt, és reá támad és úgy üti meg, hogy meghal, és bemenekül valamelyikbe e városok közül, akkor az ő városának vénei küldjenek [embereket], és vonják ki azt onnét, és adják azt a vérbosszúló rokon kezébe, hogy meghaljon. Ne nézz reá szánalommal, hanem tisztítsd ki az ártatlan vérontást Izráelből, hogy jól legyen dolgod.”

Vö. 2Móz 21,12–14 ■ „Aki úgy megver valakit, hogy meghal, halállal lakoljon... Ha pedig valaki szándékosan tör felebarátja ellen, hogy azt orvul megölje, oltáromtól is elvidd azt a halálra.”

.....

Az előre megfontolt szándékból gyilkosságot elkövető számára nemcsak a menedékváros, de még a szent sátor oltára sem jelenthetett biztonságot. Aki oda menekült, azzal azt fejezte ki, hogy közvetlenül Isten oltalmába helyezi magát (1Kir 1,50–53; 2,28–34). A menedékvárosok intézménye nem írta felül az „életét életet adj” elvet (2Móz 21,23). Ezt a polgári törvényt az élet védelme érdekében minden esetben érvényesítették. Ugyanakkor körülmények között, ilyen horderejű ügyben – amikor emberéletéről volt szó – legalább két tanú meghallgatása után hozhattak csak döntést.

„A gyilkossági tárgyaláson a vádlottat nem lehetett egyetlen tanú vallomása alapján elítélni, még akkor sem, ha a kö-

rülmények egyértelműen ellene szóltak. Az Úr parancsolta: »Ha valaki megöl valakit, tanúk szavára gyilkolják meg a gyilkost, de egy tanú nem lehet elég senki ellen, hogy meghaljon.« (4Móz 35,30) Krisztus volt az, aki ezeket a rendelkezéseket Mózesnek adta Izráel számára... A nagy Tanító megismételte: egyetlen ember bizonyágtételére senkit sem lehet felmenteni vagy elítélni. Egy ember meglátása vagy véleménye nem dönthet el vitatott kérdéseket. Ezekben a dolgokban kettőnek vagy még többnek kell társulni és együtt kell viselniük a felelősséget, hogy »két vagy három tanú vallomásával erősíttessék minden szó« (Mt 18,16)... A nemzet biztonsága és tisztasága megkívánta, hogy az emberölés bűnét keményen megbüntessék. Az emberi életet, amelyet egyedül Isten adhatott, szentnek kellett tekinteni.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, Kánaán felosztása c. fejezet)

4 Hogyan jelképezték a menedékvárosok a minden bűnös számára biztosított menedéket? Hogyan lehet ma az egyház Isten „erős vára és menedékvárosa”?

Zsolt 61,2-4 ■ „Hallgasd meg, oh, Isten, az én kiáltásomat; figyelmezz az én könyörgésemmre. E föld széléről kiáltok hozzád, mert szívem elepedt: Vigyél el engem a sziklára, ahova én nem jutok. Mert te vagy az én menedékem, és erős tornyom az ellenség ellen.”

1Pt 5,8 ■ „Józanok legyetek, vigyázzatok, mert a ti ellenségeitek, az ördög mint ordító oroszlán szerte jár, keresve, kit nyeljen el.”

Jn 8,44 ■ „Ő embergyilkos volt kezdettől fogva...”

„Az Isten ószövetségi népe számára rendelt menedékvárosok a Jézus Krisztusban található menedék jelképei voltak. Ugyanaz az irgalmas Megváltó, aki az ideiglenes menedékvárosokat rendelte, saját vére kiontásával az Isten törvényét áthágók számára biztos menedékről gondoskodott, ahová oltalomért menekülhetnek a második halál elől. Semmilyen hatalom sem ragadhatja ki kezéből azokat a lelkeket, akik Őhozzá mennek bocsánatért. »Nincs azért immár semmi kárhoztatásuk azoknak, akik Krisztus Jézusban vannak... Kicsoda az, aki kárhoztat? Krisztus az, aki meghalt, sőt aki fel is támadt, aki Isten jobbján van, aki esedezik is értünk...«, hogy »erős vigasztalásunk legyen minékünk, mint akik odamenekültünk, hogy megragadjuk az előttünk levő reménységet« (Rm 8,1.34; Zsid 6,18).

A menedékvárosba igyekvőnek nem volt szabad késlekednie. Családot és foglalkozást hátrahagyva azonnal indult, nem volt idő a szeretteitől való búcsúzkodásra. Az élete forgott kockán, és egyetlen célja volt: a menedékhely elérése. A fáradságot elfelejtette, nem törődött a nehézségekkel. Egy pillanatra sem merte lassítani lépseit, amíg a város kapuit el nem érte.

A bűnös ember ki van téve az örök halálnak, míg rejtekhelyet nem talál Krisztusban, és amint a menekült egy kis tétovázás vagy gondatlanság megfoszthatta az élet egyetlen esélyétől, úgy a késlekedés és közömbösség a lélek vesztét okozhatja. Sátán, a nagy ellenség Isten szent törvénye minden áthágójának a nyomában van, és az, aki nem érzi a veszélyt és nem keres komolyan védelmet az örök Menedékben, a Vesztő prédájául esik.

A fogoly, aki a menedékvárost bármikor is elhagyta, ki volt szolgáltatva a bosszúállónak. Így a nép megtanult ahhoz az úthoz igazodni, amelyet a végtelen Bölcsesség rendelt el biztonságuk érdekében. Éppen így nem elég, ha a bűnös csak hisz Krisztusban bűnének bocsánatára, szüksé-

ges, hogy hit és engedelmesség által Őbenne is maradjon. »Mert ha szándékosan és folyamatosan vétkezünk, az igazság megismerésére való eljutás után, akkor többé nincs bűnökért való áldozat, hanem az ítéletnek valami rettentő várása és a tűznek lángja, amely megemészti az ellenszegülőket.« (Zsid 10,26–27)” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, Kánaán felosztása c. fej.)

„Az egyház Isten erős vára és menedékvárosa, melyet fenntart ebben a hűtlen világban...” (Ellen G. White: *Az apostolok története*, Isten terve egyházával c. fej.)

5 Milyen szolgálatra választotta ki Isten a léviták egész nemzetségét, és hogyan gondoskodott róluk? Mit kaptak örökségbe a föld felosztása során?

4Móz 8,14–21 ■ „Válaszd külön a lévitákat Izráel fiai közül, hogy a léviták legyenek az enyéim... A lévitákat pedig minden elsőszülött helyett vettem magamnak Izráel fiai között. Odaadtam a lévitákat adományul Áronnak és az ő fiainak Izráel fiai közül, hogy Izráel fiainak tisztében járjanak a gyülekezet sátorában, és hogy engesztelést végezzenek Izráel fiaiért, és ne legyen Izráel fiai között csapás, ha a szenthelyhez közelednek Izráel fiai... Íme, a Lévi fiainak örökségül adtam minden tizedet Izráelben; az ő szolgálatukért való osztályrész ez, amellyel teljesítik a gyülekezet sátrának szolgálatát.”

Józs 13,33; 21,3–41 ■ „A Lévi nemzetségének pedig nem adott Mózes örökséget. Az Úr, Izráel Istene az ő örökségük, amint szólt nekik... Aadtak azért Izráel fiai a lévitáknak az ő örökségükből, az Úr rendelése szerint... városokat és azoknak legelőit... A léviták összes városai az Izráel fiainak birtoka között: negyvennyolc város azok legelőivel.”

Jákób, amikor halála előtt a Szentlélek ihletésével megjelentette fiainak, ami „rájuk következik a messze jövőben”, Lévi utódaira is tett utalást, amely különleges módon teljesedett be:

„Simeon és Lévi atyafiak, erőszak eszközei az ő fegyverük. Tanácsukban ne legyen részes lelkem, gyűlésükkel ne egyesüljön dicsőségem, mert haragjukban férfit öltek, s kedvük telve inát szegték az ökörnek. Átkozott haragjuk, mert erőszakos, és dühük, mivel kegyetlen, eloszlatom őket Jákóbban, és elszélesztem Izráelben.” (1Móz 49,1.5–7)

„Rúben után, életkoruk szerint Simeon és Lévi következtek. Együtt követték el a sikhemitákon azt a kegyetlenkedést, amelyért azután menekülniük kellett Sikkemből (1Móz 34. fej.), és ők voltak az értelmi szerzők József eladásában is. Számukra atyjuk a következőket jövendölte: »Eloszlatom őket Jákóbban, elszélesztem Izráelben.«

Izráel számbavételekor, mielőtt bevonultak Kánaánba, Simeon törzse volt a legkisebb. Mózes utolsó áldásában nem is említi Simeont. Az ígéret földjének felosztásakor csak a Júdának juttatott részben kapott egy kis sávot, és azok a családok, amelyek később mégis megerősödtek, Izráel határán kívül telepedtek le. Lévi sem kapott a negyvennyolc elszórt városon kívül több részt. Mivel azonban az Isten elleni lázadás idején a léviták az Úr oldalán álltak (2Móz 32,26), rájuk bízta a szentély szolgálatát, és így áldásra fordult az átok...

A szentély és tartozékai a lévitákra tartoztak, mind a vándorlás, mind a táborozás idején. Ha a tábor tovább indult, az ő kötelességük volt lebontani a szent sátrat, és az újabb táborozás helyére érve ismét felállítani. Más törzsből származónak halálbüntetés terhe mellett tilos volt közelebb jönnie.

A lévíták három osztálya (Lévi három fiának leszármazottai) mindegyikének megvolt a maga helye és feladata. A sátor előtt, ahhoz legközelebb volt Mózes és Áron sátra. Ezekről délre táboroztak a kéhátíták, akiknek a szövetség ládájáról és a többi berendezési tárgyról kellett gondoskodniuk, északon a méráriták, akiknek gondjaira a szentély oszlopait, talpait és deszkáit bízta. A szentély mögött voltak a gerzsomiták, akikre a függönyök és kárpitok bízottak...

A nép bevételeinek tizedét elkülönítették Isten nyilvános tiszteletének fenntartására. »A föld minden tizede, a föld vetéséből, a fa gyümölcséből az Úré, szentség az az Úrnak. Minden tizede a baromnak és juhnak... a tizedik az Úrnak legyen szentelve.« (3Móz 27,30.32) A tized és az adakozás rendszerének az volt a célja, hogy az emberek értelmébe bevésse a nagy igazságot: Isten a forrása a teremtményeire áradó minden áldásnak, és az ember hálája illeti meg Őt gondviselése ajándékaiért... A tizedet kizárólag a lévíták megélhetésére kellett fordítani, akiket a szentély szolgálatára különítettek el. De ez semmi esetre sem szabott határt a vallásos célt szolgáló adakozásoknak.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, József és bátyjai; A Sínai-hegytől Kádesig; A tized és az adakozások c. fej.)

6 Milyen ígéretek teljesedtek be az elfoglalt területek felosztásával?

Józs 21,43–45 ■ „Megadta az Úr Izráelnek mindazt a földet, amely felől megesküdött, hogy odaadja az ő atyáiknak. Birtokba vették, és lakoztak abban. Nyugodalmat is adott nekik az Úr mindenfelől, szintén úgy, amint megesküdött az ő atyáiknak. Senki nem állt meg ellenükben..., minden ellenségüket kezükbe adta az Úr. Nem esett el csak egy szó is mindama jó szóból, amelyet szólt az Úr Izráel házának. Mindaz betelt.”

Vö. 1Móz 12,7; 15,18–21 ■ „Megjelent az Úr Ábrámnak, és mondta neki: A te magodnak adom ezt a földet... E napon kötött az Úr szövetséget Ábrámmal, mondván: A te magodnak adom ezt a földet Egyiptom folyóvizétől fogva a nagy folyóig, az Eufrátesz folyóvizig. A keneusokat, keni-zeusokat és a kadmoneusokat, a hitteusokat, perizeusokat és a refeusokat, az emoreusokat, kananeusokat, gírgazeusokat, és a jebuzeusokat.”

1Móz 26,1–3 ■ „Éhség támadt pedig az országban, amaz első éhség után, mely Ábrahám idejében volt. Elment azért Izsák Abimélekhez, a filiszteusok királyához Gérárba, mert megjelent neki az Úr, és ezt mondta: Ne menj alá Egyiptomba! Lakj azon a földön, amelyet mondok neked. Tartózkodj ezen a földön, és én veled leszek és megáldalak téged, mert neked és a te magodnak adom mindezeket a földeket, hogy megerősítsem az esküvést, mellyel megesküdtem Ábrahámnak, a te atyádnak.”

1Móz 28,12–13 ■ „Álmod látott: Íme egy létra volt a földön felállítva, melynek teteje az eget érte, és íme Isten angyalai fel- és alájártak azon. Íme, az Úr állt azon, és szólt: Én [vagytok] az Úr, Ábrahámnak, a te atyádnak Istene, és Izsák Istene, ezt a földet, amelyen fekszel, neked adom és a te magodnak.”

Istennek ezúttal is gondja volt az Ő ígérére, hogy beteljesítse azt (Jer 1,12), és az események ismét igazolták, hogy „nem lehet, hogy megghiúsult legyen Isten beszéde” (Rm 9,6). Aki kezdettől fogva látja a véget (Ésa 46,10), ezúttal sem tévedett. Ábrahám elhívásától és a neki adott első ígérettől (i. e. 1875) a Józsué veze-

tésével végrehajtott honfoglalásig (i. e. 1405–1398) közel fél évezred telt el. Mózes könyvei részletesen beszámolnak mindarról, ami ebben az időszakban történt, és egyik esemény sem került el Isten figyelmét. Mindegyiket felhasználta, beillesztette nagy tervébe, hogy az ígélet földjén, három földrész találkozásánál legyen képviselte ezen a földön, ahol jelentős befolyást gyakorolhatnak a világra. Mindegyik pátriárka, és később is minden egyes szereplő – Jákóbtól, Józseftől és testvéreitől kezdve Mózesig és a kivonulás fáraójáig mindenki szabadon hozott döntéseket, és mégis csak azt munkálták tetteikkel, amit Isten keze és tanácsa előre elvégzett, hogy megtörténjen (vö. Ap csel 4,28).

Ugyanakkor itt még nem ért véget ez a történet. Noha Kánaán nagy részét már elfoglalták, és az egyes törzsek már letelepedhettek, még be kellett fejezniük a honfoglalást a saját területükön. Józsué halála előtt figyelmeztette az izraelitákat arra, hogy Isten ígéretei mindig feltételhez kötöttek:

„Én pedig ímé megyek már a minden földinek útján: tudjátok meg azért teljes szívetek és teljes lelketek szerint, hogy egy szó sem esett el mindama jó szóból, amelyeket az Úr, a ti Istenetek szólott vala felőletek. Minden betelt rajtatok, egy szó sem esett el azokból! De amiképpen betelt rajtatok mind az a jó szó, amelyeket az Úr, a ti Istenetek szólott felőletek: akképen teljesíti majd rajtatok mind a gonosz szót is az Úr, míglen kipusztít titeket e jó földről, amelyet az Úr, a ti Istenetek adott nektek. Ha általhágiátok az Úrnak, a ti Isteneteknek szövetségét, amelyet parancsolt nektek, és elmentek és szolgáltok idegen isteneknek, és meghajoltok azok előtt: akkor felgerjed ellenetek az Úr haragja, és hamar kivesztek e jó földről, amelyet ő adott nektek.” (Józs 23,14–16)

Az e heti adomány a nyári Biblia-táborokat támogatja.

– Hozzájárulás a táborok bérleti díjaihoz és költségeihez.

Nézeteltérés a Jordánon túli két és fél törzs és a többi törzs között

1 Mely törzseket és milyen okból hívta össze Józsué? Mi mindenre tért ki hozzájuk intézett beszédében?

Józs 22,1–8 ■ „Akkor hívatta Józsué a rúbenitákat, a gádítákat és a Manassé fél nemzetségét, és mondta nekik: Ti megtartottátok mindazt, amit Mózes, az Úr szolgálja parancsolt nektek, és hallgattatok szavamra mindenben, amit parancsoltam. Nem hagytátok el a ti atyátokfiait immár sok nap óta mind e mai napig, és megtartottátok a megtartandókat, az Úrnak, a ti Isteneteknek parancsolatát. Most pedig nyugodalmat adott az Úr, a ti Istenetek a ti atyátokfiainak, amint megmondta nekik. Most azért térjete vissza, és menjete a ti sátraitokba, a ti örökségeiteknek földjére, amelyet Mózes, az Úr szolgálja adott nektek túl a Jordánon!

Csak igen vigyázzatok, hogy teljesítsétek a parancsolatot és a törvényt, amelyet parancsolt nektek Mózes, az Úr szolgálja, hogy szeressétek az Urat, a ti Isteneteket, és járjatok minden ő útján, tartsátok meg az ő parancsolatait, ragaszkodjatok hozzá, és szolgáljatok neki teljes szívetekből és teljes lelketekből. Megáldotta őket Józsué, azután elbocsátotta őket, és elmentek az ő sátraikba. Mert a Manassé nemzetsége felének Mózes adott örökséget Básánban, a másik felének pedig Józsué adott az ő atyja-

fiaival a Jordánon innen napnyugat felől. És amikor elbocsátotta is őket Józsué az ő sátraikba, akkor is megáldotta őket, és szólt, mondván: Nagy gazdagsággal térjetelek vissza sátraitokba, és igen sok háziállattal, ezüsttel, arannyal, rézzel, vassal és igen sok ruhával. Az ellenségeitek-től vett zsákmányt osszátok meg a ti atyátokfiaival.”

.....

.....

.....

A háborúk lezárulása és a föld felosztása után a rubeniták, gádíták és Manassé fél törzse számára is elérkezett a hazatérés ideje. „Sok nap óta”, azaz mintegy hat-hét éve küzdöttek együtt a többi tíz törzsszel, ez idő alatt távol voltak családtagjaiktól. Kérésükre még Mózes rendelkezett arról, hogy a Jordán folyótól keletre eső területeket kapják meg (4Móz 32,33). E területeket most végre birtokba vehették.

Józsué elismerő szavai azt tükrözik, hogy e két és fél törzs (a többi törzsszel együtt) hűségesen követte Isten utasításait a honfoglalás harcai közepette. Milyen érdekes, hogy ebben az időszakban nem panaszkodott a nép, szemben a negyvenéves pusztai vándorlással, amikor folyamatos volt az elégedetlenség és a zúgolódás. Napjainkra is igaz, hogy amikor egy hívő közösség munkálkodik, visszaszorul vagy teljesen megszűnik a hibakeresés és a panaszkodás lelkülete. Ilyenkor már nem a külső körülményekre vagy egymás gyengeségeire figyelünk. Inkább hála tölti el a szívünket az Istennel szerzett naponkénti tapasztalatokért.

„Izráel két törzse, Gád és Rúben, Manassé fél törzsével együtt megkapta örökségét, még mielőtt a Jordánon átkeltek volna... Kötelezték magukat, hogy harcosaik elkísérik testvéreiket a Jordánon túlra, együtt küzdve velük, amíg ők is el

nem foglalják örökségüket. Kötelezettségüknek hűségesen eleget is tettek... Évekig küzdöttek hősiezen testvéreik oldalán. Most eljött az idő, hogy visszatérjenek saját földjükre. Mivel osztoztak testvéreikkel a harcban, a zsákmányt is megosztották, és hazatértek „nagy gazdagsággal... igen sok háziállattal, ezüsttel, arannyal, rézzel, vassal és igen sok ruhával”, amit meg kellett osztaniuk az otthon maradottakkal is. Mostantól távol kellett lakniuk az Úr szentélyétől, és Józsué aggódva nézte távozásukat, mert tudta, milyen erős kísértésnek lesznek kitéve, hogy a körülöttük lakó pogány törzsek szokásait kövessék.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, Kánaán felosztása c. fejelet)

2 Milyen építkezést valósított meg a két és fél törzs, hazatérésük után? Milyen veszélyt hordozott ez?

Józs 22,9–10 ■ „Visszatértek azért, és elmentek a Rúben fiai, a Gád fiai és a Manassé fél nemzetsége Izráel fiaitól, Silóból, amely Kánaán földjén van, hogy menjenek Gileád földjére, az ő örökségük földjébe, amelyben örökséget vettek az Úr rendelése szerint Mózes által. Amikor a Jordán mellékére értek, amely még Kánaán földjén van, Rúben fiai, Gád fiai és Manassé fél nemzetsége ott a Jordán mellett oltárt építettek, nagy, látványos oltárt.”

Vö. 1Thess 5,22 ■ „Mindentől, ami gonosznak látszik, őrizkedjetek!”

A két és fél törzs Silóból indult útnak, amely a föld elosztása után lett Izráel központja. A Jordánhoz érkezve, Gilgál közelében, de valószínűleg már saját területükön, a folyó keleti part-

ján hozzáfogtak egy nagyméretű oltár építéséhez, amely mesz-sziről is látható volt. Az itt szereplő héber kifejezés azt sugallja, hogy inkább látványossággént, az eredeti másolataként épült, és nem tényleges áldozati oltárként. Ezt erősíti meg később a 28. vers.

A építkezés mögött levő jó szándék ellenére emlékezniük kellett volna Mózes intelmeire, amely szerint tilos bármilyen új istentiszteleti hely kijelölése (vö. 3Móz 17,8–9; 5Móz 12,4–6.10–14). Gondolniuk kellett volna arra is, hogy e lépésük milyen fogadtatásra talál majd a hátrahagyott testvéreik körében, akiket erről előzőleg nem értesítették. Tanulság, hogy a bűnnek a lát-szatát is igyekezzünk elkerülni, nehogy ezzel másokat szükség-telenül megbotránkoztassunk.

„Míg Józsuét és más vezetőket nyomasztó balsejtelmek aggasztottak, különös hírek jutottak el hozzájuk. A Jordán mellett, közel Izráel csodálatos átkelésének helyéhez, a két és fél törzs nagy oltárt épített a silói égőáldozati oltár min-tájára. Isten törvénye halálbüntetés terhe mellett megtil-totta más istentisztelet bevezetését azon kívül, ami a szen-télyben folyik. Ha ez az oltár ilyen célból épült, és fennma-rad, eltéríti a népet az igaz hittől.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, Az egyiptomi csapások c. fej.)

3 Hogyan reagált az építkezés hírére a többi törzs?

Józs 22,11–14 ■ „Meghallották pedig Izráel fiai...: Íme a Rúben fiai, Gád fiai és Manassé fél nemzetsége oltárt építettek átellenben a Kánaán földjével, a Jordán mellékén, Izráel fiainak oldala felől. Amint meghallották, egybegyűlt Iz-ráel fiainak egész gyülekezete Silóban, hogy hadakozni induljanak ellenük. Küldték pedig Izráel fiai a Rúben fiai-

hoz, Gád fiaihoz és a Manassé fél nemzetségéhez Gileád földjére Fineást, Eleázárnak, a papnak fiát, tíz fejedelmet is vele, egy-egy fejedelmet az ősök háza szerint Izráel minden nemzetségéből. Ezek mind fejedelmei voltak őseik házának, Izráel ezrei között.”

Vö. Péld 14,17 ■ „A hirtelen haragú bolondságot cselekszik...”

Vö. Péld 25,8 ■ „Ne indulj fel a versengésre hirtelen...”

.....

.....

.....

Az oltár építésének híre, amint várható volt, gyorsan elterjedt a tíz törzs körében, akiket ez azonnali cselekvésre készítetett. Bár elismerés illeti őket a törvény buzgó védelmezéséért, a gyors döntéshozatal alapos kivizsgálás és utánajárás nélkül mindig komoly kockázatot hordoz magában. Ennek felismeréséből fakadhatott, hogy a háborút mégsem azonnal indították meg, hanem előbb követeket küldtek szerintük eltévelyedett testvéreikhez. Vigyázzunk, mert mi is beleeshetünk az elhamarkodott ítélkezés csapdájába! Hamar kirobbanhat ok nélkül is heves vita emberek között, ha nem tudakolják meg előzetesen a másik fél szándékait. És milyen nehéz ilyenkor az indulatok megfékezése!

„A nép képviselői összegyűltek Silóban, és felháborodásuk hevében azonnal háborút javasoltak a törvényszegők ellen. A higgadtabbak tanácsára azonban úgy döntöttek, előbb követeket küldenek, hogy magyarázatot kapjanak a tett okairól. Tíz fejedelmet – törzsenként egyet – választottak. Vezetőjük Fineás pap volt, aki buzgalmával tüntette ki magát a Peórban történtek alkalmával.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, Kánaán felosztása c. fej.)

4 Mi mindent kérnek számon Izráel képviselői a három és fél törzsen?

Józs 22,15–20 ■ „Eljutottak a Rúben fiaihoz, a Gád fiaihoz és a Manassé fél nemzetségéhez Gileád földjére, és szóltak ővelük, mondván: Így szól az Úr egész gyülekezete: Micsoda vétek ez, amellyel vétkeztetek Izráel Istene ellen, hogy immár elfordultatok az Úrtól, építván magatoknak oltárt, hogy pártot üssetek immár az Úr ellen?! Avagy kevés-e nekünk a Peór miatt való hamisságunk, amiből ki sem tisztultunk még mind e napig, és amiért csapás lett az Úr gyülekezetén? És ti elfordultatok immár az Úrtól, pedig ha ti pártot üttök ma az Úr ellen, holnap majd Izráel egész gyülekezetére haragszik meg. Ha pedig tisztátalannak tetszik előttetek a ti örökségetek földje, jöjjetek át az Úr örökségének földjére, ahol ott áll az Úr sátora, és legyetek örökösökké miközöttünk, de az Úr ellen ne üssetek pártot, és ellenünk se üssetek pártot, építván magatoknak oltárt, az Úr, a mi Istenünk oltárán kívül. Avagy nem Ákán, a Zéra fia vétkezett-e nagy vétekekkel az Istennek szentelt dolog ellen, mégis Izráel egész gyülekezete ellen lett a harag! És az a férfiú nem egymaga halt meg az ő bűnéért!”

.....

.....

.....

A követek szávaiból először a számonkérés, hibáztatás lelkülete sugárzott. Testvéreik tettét súlyos „vétekek”, Isten iránti hűtlenségnek bélyegezték. A Baál-Peórnál történt parázñaságra (vö 4Móz 25,1–3) és Ákán esetére emlékezve testvéreik tettét „pártütésnek”, vagyis Isten elleni lázadásnak tekintették. Attól

tartottak, hogy az oltár megépítésével egész Izráel bűnössé válik, emiatt pedig Isten ítéletét is együtt kell elszenvedniük. Ezután nagylelkű javaslattal álltak elő: testvéreik költözzenek át arra a földre, ahol a szentsátor áll. Nem gondoltak arra, hogy az oltár építése mögött másfajta indíték, akár jó szándék is lehetett. Ez a mozzanat is nagyfokú óvatosságra int bennünket mások tetteinek megítélésével kapcsolatban.

„A két és fél törzs hibát követett el, amikor minden magyarázat nélkül ilyen komoly gyanúra okot adó dolgot cselekedett. A küldöttek, mivel biztosra vették testvéreik bűnösségét, kemény szemrehányásokkal illették őket. Az Úr elleni pártütéssel vádolták, majd felszólították őket, hogy emlékezzenek arra, milyen ítéletek sújtották Izráelt, amikor a Baál-Peórhoz adták magukat. Fineás az egész Izráel érdekében kijelentette Gád és Rúben gyermekeinek, hogy ha nem hajlandók azon a földön lakni áldozati oltár nélkül, a másik oldalon lévő atyafiak szívesen látják őket, hogy tulajdonukat és előjogaikat megosszák velük...

Milyen gyakran származnak komoly nehézségek egy egyszerű félreértésből még azok között is, akiket a legnehezebb indítékok vezetnek, s az udvariatságnak és türelmetlenségnek milyen végzetes következményei lehetnek! A tíz törzs emlékezett, hogyan feddte meg őket Isten, amikor Ákán esetében nem igyekeztek, hogy a köztük lévő bűnt felfedjék. Most elhatározták, hogy gyorsan és határozottan lépnek fel, de miközben el akarták kerülni előbbi tévedésüket, buzgalmukban a másik végletbe estek: ahelyett, hogy udvariatsan tudakozódtak volna a tényekről, elítélték testvéreiket. Ha a rubeniták és gádíták ugyanabban a szellemben vágtak volna vissza, háború lett volna a következmény! Fontos, hogy elkerüljük a lazaságot a bűnnel szembeni bánásmódunkban, és ugyanolyan fontos, hogy mentesek legyünk a nyers ítélkezéstől és az alaptalan vádas-

kodástól. Miközben sokan felettébb érzékenyek az őket érő legkisebb dorgálásra, túlságosan szigorúan bánnak azokkal, akikről azt feltételezik, hogy tévednek. Pedig még soha senkit nem sikerült eltéríteni hibás felfogásától megrovással és szemrehányással. Sokakat eltávolítottak viszont már így a helyes útról, és vezettek szívbeli megkeményedésre. A barátságos lelkület és az udvarias, türelmes magatartás mentheti meg a tévelygőt, és bűnök sokaságát fedezheti el.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, Kánaán felosztása c. fej.)

5 Milyen érveket hoztak fel a három és fél törzs képviselői a maguk védelmében?

Józs 22,21–29 ■ „Felelték pedig Rúben fiai, Gád fiai és Manassé fél nemzetsége, és szóltak az Izráel ezreinek fejeihez: Az istenek Istene az Úr... Ő tudja, és Izráel is megtudja: ha pártütésből és ha az Úr ellen való vétekből van ez, ne tartson meg minket e napon!

Ha azért építettünk magunknak oltárt, hogy elforduljunk az Úrtól, vagy pedig hogy áldozzunk azon egészen égőáldozatot és ételáldozatot, vagy tegyük arra hálaadás áldozatát, lássa meg ezt Ő maga, az Úr! Hát nem inkább amiatt való féltünkben cselekedtük-e ezt, hogy így gondolkoztunk: Maholnap így szólhatnak a ti fiaitok a mi fiainkhoz, mondván: Mi közötök van nektek az Úrhoz, Izráel Istenéhez, hiszen határt vetett az Úr miközöttünk és tiköztetek... a Jordánt! Nincs nektek részetek az Úrban! És elidegeníthetnék a ti fiaitok a mi fiainkat, hogy ne féljék az Urat!

Mondtuk azért: Nosza fogjunk hozzá, hogy építsünk oltárt, se nem egészen égőáldozatra, se nem véres áldozatra, hanem hogy bizonyosság legyen az miközöttünk és tiköztetek, és a mi utánunk való nemzetségeink között, hogy szolgálni akarjuk az Urat!... Mondtuk azért:... Lás-

sátok az Úr oltárának mását, amelyet a mi atyáink készítettek, nem egészen égőáldozatra, sem véres áldozatra, hanem hogy bizonyosság legyen miközöttünk és tiközöttetek! Távol legyen tőlünk, hogy pártot üssünk az Úr ellen, és elforduljunk immár az Úrtól, építvén oltárt égőáldozatra, ételáldozatra és véres áldozatra az Úr, a mi Istennünk oltárán kívül, amely az ő sátora előtt van!”

Vö. Péld 15,1 ■ „Az engedelmes felelet elfordítja a harag felgerjedését, a megbántó beszéd pedig támaszt haragot.”

A két és fél törzs higgadt és őszinte válaszából kiderül, hogy az oltár terve nem Isten iránti hűtlenségből, lázadásból fakadt, nem áldozatbemutatás céljára épült. Kifejezték, hogy mindekelőtt a saját gyermekeik miatt aggódtak, hiszen megtörténhet, hogy a Jordántól nyugatra élők utódai nem engedik az átjárást az ő földjükön levő szentélyhez. Ezzel a két és fél törzs gyermekei Istentől is eltávolodnának, hitehagyókká válhatnak. Ezért látták szükségét egy, az igaz hitre emlékeztető, „bizonyosságul” szolgáló oltár felépítésének.

Gondoljuk végig: mi lehetett volna folytatása a konfliktusnak, ha a két és fél törzs tagjai, emberi természetüket követve, sértődötten válaszoltak volna! Milyen fontos a higgadt felelet az ilyen helyzetekben! Kérjünk bölcsességet és türelmet Istentől, hogy minden nézeteltérésben, konfliktushelyzetben ilyen lelkülettel tudjunk megnyilvánulni.

„Válaszukban a vádlottak elmagyarázták, hogy oltárukat nem áldozatok bemutatására építették, hanem egyszerűen annak bizonyosságául, hogy bár a folyó elválasztja őket egy-

mástól, hitük mégis ugyanaz, mint Kánaánban élő testvéreiké. Attól féltek, hogy gyermekeiket később a többi törzs esetleg kizárja a szentélyszolgálatból, mint akiknek nincs részük Izráelben. Akkor ez az oltár, amelyet az Úr silói oltára mintájára építettek, bizonyságul lesz, hogy ennek építői is az élő Isten tisztelői voltak...

A rubeniták és társaik viselkedésében megnyilvánult bölcsesség méltó a követésre. Míg őszintén azon fáradoztak, hogy az igaz vallás ügyét előremozdítsák, hibásan ítélték meg és keményen megrótták őket. Mégsem árultak el haragot, udvariasan és türelmesen hallgatták testvéreik vádaskodását, mielőtt megkísérelték volna védeni magukat. Azután megmagyarázták indítékaikat, és bebizonyították ártatlanságukat. Így a nehéz ügy, amely olyan súlyos következményekkel fenyegetett, békésen végződött.

Akinek igaza van, még hamis vádakkal szemben is nyugodt és megfontolt maradhat. Isten mindent jól tud, amit az emberek félreértenek és félremagyaráznak, és mi nyugodtan kezébe tehetjük ügyünket. Az Őbenne bízókat éppúgy megvédi, ahogyan Ákán bűnét kiderítette. Akiket Krisztus Lelke vezérel, olyan szeretetet tanúsítanak, amely hoszszútűrő, és viselkedésük barátságos.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, Kánaán felosztása c. fej.)

„Nem szabad semmilyen valóságos vagy vélt sérelmünk miatt bosszankodnunk. Énünk az az ellenség, akitől leginkább kell félnünk. Nincs olyan bűn, amely rombolóbb hatással lenne a jellemre, mint a Szentlélek által meg nem fékezett emberi indulat. Semmilyen győzelem nem olyan értékes, mint az, amit énünkön aratunk.

Ne legyünk sértődékenyek! Ne érzéseink igazolása és hírnevünk őrzése, hanem a lelkek megmentése legyen az életcélunk! Mihelyt érdekelni fog bennünket mások üdvössége, elfeledkezünk az apró ellentétekről, amelyek oly sokszor

jelentkeznek emberi kapcsolatainkban. Gondoljanak rólunk vagy tegyenek velünk bármit, ez ne zavarja meg Krisztussal való egységünket! »Micsoda dicsőség az, ha vétkezve és arcul veretve túrtök? De ha jót cselekedve és mégis szenvedve túrtök, ez kedves dolog Istennél.« (1Pt 2,20)” (Ellen G. White: *A nagy Orvos lábnyomán*, Kapcsolataink c. fej.)

6 Hogyan zárult le végül a nézeteltérés?

Józs 22,30–34 ■ „Hallva pedig Fineás, a pap és a gyülekezet fejedelmei és Izráel ezereinek fejei, akik vele voltak, a beszédeket, amelyeket szóltak Rúben fiai, Gád fiai és Manassé fiai, tetszésre találtak előttük. És mondta Fineás, Eleázár pap fia Rúben fiainak, Gád fiainak és Manassé fiainak: Ma tudtuk meg, hogy köztünk van az Úr, mivelhogy nem vétkeztetek e vétkekkel az Úr ellen. Most megszabadítottatok Izráel fiait az Úr kezéből.

Visszatére azért Fineás, Eleázár pap fia és a fejedelmek Rúben fiaitól, Gád fiaitól, Gileád földjéről Kánaán földjére Izráel fiaihoz, és elbeszélték nekik e dolgot. Tetszésre talált e dolog Izráel fiai előtt is, és áldották Istent Izráel fiai, és nem mondták már, hogy hadakozni menjenek fel ellenük... Az oltárt pedig így nevezték Rúben fiai és Gád fiai: „Bizonyosság ez köztünk, hogy az Úr az Isten.”

Vö. 1Pt 3,8–9 ■ „Végezetre mindnyájan legyetek egyetértők, rokonérzelműek, atyafiszeretők, irgalmasak, kegyesek. Nem fizetvén gonosszal a gonoszért, avagy szidalommal a szidalomért, sőt ellenkezőleg, áldást mondván, tudva, hogy arra hívatotok el, hogy áldást örököljetek.”

Megnyugtató látni, hogy a józan érvek hogyan hatottak és munkálták a megbékélést a szembenállók között. A követek megértették, hogy megvádolt testvéreik ártatlanok, semmilyen vétket nem követtek el. Azt is felismerték, hogy „megszabadultak az Úr kezéből”, vagyis ők maguk váltak volna bűnössé, ha eredeti szándékuk szerint hadat indítanak testvéreik ellen.

„A követek nagy örömmel fogadták ezt a magyarázatot. Minden háborús gondolat elpárolgott, az egész nép örült és dicsérte Istent. Rúben és Gád fiai feliratot készítettek az oltárra, amely kifejezte, hogy milyen célból épült: »Bizonyosság ez köztünk, hogy az Úr az Isten!« Így kívánták elejét venni a későbbi félreértéseknek, és az esetleges kísértéseknek is...

Isten azt akarja, hogy népe tagjai között egység és testvériszeretet uralkodjék. Krisztus azért imádkozott közvetlenül megfeszítése előtt is, hogy tanítványai egyek legyenek, amint Ő is egy az Atyával, hogy a világ elhiggye: Isten küldte Őt. Ez a megindító és csodálatos imádság minden időkre érvényes, egészen napjainkig, mert Jézus így szólt: »Nemcsak őértük könyörgök, hanem azokért is, akik az ő beszédükre hisznek majd én bennem.« (Jn 17,20) Miközben az igazság egyetlen alapelvét sem szabad feláldoznunk, ugyanakkor állandóan törekednünk kell arra, hogy elérjük ezt az egységet. Ez tanítványságunk bizonyítéka. Jézus ezt mondta: »Erről ismeri meg mindenki, hogy az én tanítványaim vagytok, ha egymást szeretni fogjátok.« (Jn 13,35)” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, Kánaán felosztása c. fej.)

Az e heti adomány a Nyitott Szemmel folyóiratot támogatja.

Józsué búcsúbeszéde és utolsó országgyűlése

1 Mivel alapozta meg Józsué a népnek adott fontos felhívásait? Milyen tanulságot vonhatunk le ebből a mi életünkre vonatkozóan is?

Józs 23,1–5 ■ „Történt pedig sok nappal azután, hogy az Úr nyugalmat adott Izráelnek minden körülötte lévő ellenségeitől, hogy Józsué is megvénült, megöregedett. Ekkor Józsué összehívta egész Izráelt, annak véneit, családfőit, bíráit és előjáróit, és ezt mondta nekik: Megvénültem, megöregedtem. Láttátok mindazt, amit az Úr, a ti Isteneitek ezekkel a népekkel cselekedett előttetek; mivelhogy maga az Úr, a ti Istenetek harcolt értetek. Íme, elosztotam nektek sors által az itt maradt népek birtokait, a ti nemzetségeitek szerint... Az Úr pedig, a ti Istenetek kiűzi őket a ti orcátok elől, és kiűzi őket tielőletek, hogy örököséivé legyetek az ő földjüknék, amint megmondta nektek az Úr, a ti Istenetek.”

.....

.....

.....

Józsué hallgatói tudhatták, hogy vezetőjük búcsúszavai nemcsak kegyes szólamok voltak, hanem igazat beszél – valóban az

Úr, az ő Istenük harcolt értük honfoglaló harcaik során. Emlékezhetek arra, hogyan keltek át az áradó Jordánon, hogyan omlottak le Jerikó kőfalai, hogyan pusztította ellenségeiket jégeső és a darazsak, hogyan állt meg a Nap, amíg győzelmüket kivívták, és hogyan foglalták el egymás után a kanaánita városokat. Olyan tapasztalatokat szereztek az élő Istennel, amelyeket nem egykönnyen felejtettek el. És most Józsué éppen ezekre a tapasztalatokra alapozva biztatja őket, hogy Isten az ő távozása után továbbra is velük lesz, támogatja őket honfoglaló harcaik befejezésében, ha ők nem távolodnak el tőle.

Küzdelmes napokon, megpróbáló időszakokban ma is segítséget jelenthet az Istennel szerzett tapasztalatok felidézése. „Így szóltam: Elveszett az én erőm és az én reménységem az Úrban... Vissza-visszaemlékezik, és megalázódik bennem az én lelkem. Ezt veszem szívemre, azért bízom: az Úr kegyelmessége az, hogy még nincs végünk, mivel nem fogyatkozik el az ő irgalmassága! Minden reggel meg-megújul, nagy a te hűséged!” (Siral 3,18–23)

„Mint valami hatalmas emlékoszlopra, úgy tekintsünk vissza múltbeli tapasztalatainkra, amikor az Úr hatalmasan cselekedett értünk, megvigasztalt bennünket és kimentett a Pusztító kezéből. Tartsuk élénken emlékezetünkben Isten kegyelmének és szerető gondoskodásának minden irántunk való megnyilatkozását... Így erősítsük meg magunkat mindarra, ami még előttünk van földi zarándokutunk hátralévő részén.

Nem szabad csak az új nehézségekre és a még előttünk álló küzdelmekre gondolnunk, hanem éppúgy kell visszatekintenünk, mint előre, és bizakodva kell ismételnünk: »Mindeddig megsegített minket az Úr.« (1Sám 7,12) Így biztat bennünket: »Életeden át tartson erőd!« (5Móz 33,25) Az előttünk álló próbák nem lesznek nagyobbak, mint az az erő, amelyet adni fog nekünk, hogy elviselhessük őket. Akkor hát vegyük fel ismét magunkra a munka és a feladatok terhét ott,

ahol éppen vagyunk, és higgyük, hogy bármi következék is ránk, a próba nagyságához mérten kapunk erőt Istentől.”
(Ellen G. White: *Krisztushoz vezető lépések*, Öröm az Úrban c. fej.)

2 Miben tétettek próbára az izraeliták a honfoglalás során, illetve azt követően is? Hogyan van jelen ez a próbatétel a keresztény korszakban is, és hogyan győzhetünk ebben?

Józs 23,6–13 ■ „Legyetek azért igen erősek, hogy megtartsátok és megcselekedjétek mindazt, ami meg van írva Mózes törvényének könyvében, hogy el ne távozzatok attól se jobb kézre, se bal kézre. Ne elegyedjétek össze ezekkel a népekkel, azokkal, amelyek fennmaradtak köztetek, isteneik nevét ki se ejtsétek, azokra ne esküdjétek, se ne szolgáljatok nekik, se előttük meg ne hajoljatok... Mert ha elfordulván elfordultok tőle és ragaszkodtok e népek maradékaihoz, amelyek itt maradtak tiköztetek, és sógorságot köttök ővelük és összeelegyedtek velük és ők veletek, bizonyonnyal megtudjátok majd, hogy az Úr, a ti Istenetek nem űzi ki többé e népeket tielőletek, sőt inkább törre és csapdává lesznek nektek, oldalaitokban ostorrá, szemeitekben pedig tövissekké, amíg kivesztek erről a jó földről, amelyet az Úr, a ti Istenetek adott nektek.”

.....

.....

.....

A kánaánitákkal való „összeelegyedés” tilalma azt szolgálta, hogy Izráel tisztán megőrizze az igaz Isten ismeretét. Nem élhettek úgy, mint „minden népnél szokás” (1Sám 8,5), noha ez

újra és újra megkísértette őket történelmük során. Isten őket „magának alkotta” (Ésa 43,21), hogy Őt képviseljék a népek között. Józsue halála után az izraeliták mindjárt elesetek ebben a próbában (Bír 1,21–35), Jézus és az apostolok idejére pedig már a másik végletbe jutottak, amelyet Péter szavai megdöbbenően mutatnak be: „Ti tudjátok, hogy tilalmas zsidó embernek más nemzetbelivel barátkozni, vagy hozzá menni...” (Ap csel 10,28)

„Isten nem azért hívta el, áldotta meg és magasztalta fel Izráelt minden nép fölött, hogy engedelmessége által kizárólagos élvezője legyen jóakarátának és áldásainak, hanem azért, hogy kijelenthesse magát a Föld minden népének. Ennek érdekében megparancsolta népének, hogy különüljön el a bálványimádó népektől... Megparancsolta, hogy ne szövetkezzen más népekkel. Megtiltotta a pogányokkal való házasságkötést, nehogy szívük elforduljon az Úrtól... De nem azt akarta, hogy népe önigazságában büszkélkedve elzárkózzék a világtól, hogy azután semmiféle hatást ne tudjon gyakorolni rá. Izráelt saját, Sátántól uralt gonosz és hitetlen szíve készítette arra, hogy elrejtse világosságát, ahelyett hogy fényleni hagyta volna a környező népek között. Vakbuzgó lelkületük szüleménye volt csupán, hogy vagy követték a pogányok istentelen szokásait, vagy gőgös me-revséggel elkülönítették magukat tőlük, mintha Isten szeretete kizárólagos az ő tulajdonuk lett volna.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, A törvény és a szövetségek c. feje.)

Az elkülönülésre vonatkozó felszólítás ma is „hangzik” Isten Igéjében: „Menjetek ki közülük, és szakadjatok el, azt mondja az Úr, és tisztátalant ne illessetek, és én magamhoz fogadlak titeket, és leszek nektek Atyátok, és ti lesztek fiaimmá, és leányaimmá, azt mondja a mindenható Úr.” (2Kor 6,17–18) „Parázna férfiak és asszonyok, nem tudjátok-e, hogy a világ barátsága ellenségeskedés Istennel? Aki azért e világ barátja akar lenni, Isten

ellenségévé lesz.” (Jak 4,4) Viszont az is meg van írva: „Ti vagytok a föld sója..., ti vagytok a világ világossága” (Mt 5,13–14) – vagyis a keresztényeknek feladatuk van ebben a világban, jó befolyást kell árasztaniuk erre a világra. Ezt azonban csak úgy tehetik meg, ha többé nem szabják magukat e világhoz, miután megváltoztak az elméjük megújulása által (Rm 12,2), és komolyan veszik a figyelmeztetést: „Ők térjenek meg tehozzád, de te ne térj őhozzájuk!” (Jer 15,19)

Jézus a főpapi imájában összefoglalta, hogyan kell tanítványainak a világhoz viszonyulniuk: „A te ígéret nekik adtam, és a világ gyűlölte őket, mivelhogy nem e világból valók, amint én sem e világból vagyok. Nem azt kérem, hogy vedd ki őket e világból, hanem hogy őrizd meg őket a gonosztól. Nem e világból valók, aminthogy én sem e világból vagyok. Szenteld meg őket a te igazságoddal, a te ígéd igazság! Amiképpen te küldtél engem e világba, úgy küldtem én is őket e világba.” (Jn 14,14–18)

„Ez legyen a jelszava minden igaz kereszténynek: e világon vagyok, de nem vagyok e világból való.” (Ellen G. White: *Kiben bízhatunk?*, III. köt., 1315. o.)

3 Mi volt az a lelki magatartás a nép részéről, amelyre Józsué a legnagyobb hangsúlyt helyezte? Miért nélkülözhetetlen ez ma is Isten szolgálatában?

Józs 23,8–11 ■ „Ragaszkodjatok az Úrhoz, a ti Istenetekhez, amiképpen e mai napig cselekedtetek! Ezért űzött ki az Úr előletek nagy és erős népeket, ami pedig titeket illet, senki meg nem állhatott ellenetekben mind e napig. Egy férfiú közületek elűz ezret, mert az Úr, a ti Istenetek az, aki harcol értetek, amiképpen megmondta nektek. Azért igen vigyázzatok magatokra, hogy szeressétek az Urat, a ti Isteneteket!”

„Ragaszkodjatok az Úrhoz, a ti Istenetekhez..., szeressétek az Urat, a ti Isteneteket!” Józsué itt tulajdonképpen az első és nagy parancsolatra hívta fel népe figyelmét (Mt 22,37–38; 5Móz 6,4). Isten a Tízparancsolatban személyes Istenként mutatkozik be, és Józsué is hangsúlyozza, hogy az Úr már az ő személyes Istenük. Valóban így fordulhattak hozzá, hiszen megismerhették Őt az elmúlt évek során szerzett tapasztalataik által, és bőven volt okuk arra, hogy szeressék Őt és ragaszkodjanak hozzá.

A „vigyázzatok magatokra” részlet szó szerint fordítva „vigyázzatok nagyon lelketekre”. Most, miután az izraeliták letelepedtek az ígéret földjén, nagyobb volt a veszélye annak, hogy Isten iránti szeretetük másra, az Adományozó helyett az Ő ajándékaira irányul. Ezért tudatosan ápolniuk kellett a lelkükben az Isten iránti hálát, szeretetet, ragaszkodást.

„Itt először fordul elő az emberiség történetében, hogy egy vallás szeretetet követel Isten iránt. Isten szeretete megkülönböztető jele az Ő igazi híveinek... A rabbik szerint a legnemeesebb lelki hódolat és szeretet Isten iránt abban nyilvánul meg, hogy úgy éljünk és viselkedjünk embertársainkkal szemben, hogy megszerettessük velük Istent és az Ő Töráját... Isten szeretete azt jelenti, hogy az ember vágyódjék Isten közelsége után és törekedjék elérni az Ő szentségét, amint el akar érni bármely tárgyat, amely után szenvedélyes vágyat érez. Olyan örömet és boldogságot kell éreznie, ha Nevét említi, dicséretét hirdeti és ha a Tóra szavaival foglalkozik, amelyet a szerető szív érez ifjúságának asszonya iránt, vagy az apa egyetlen fia iránt. A régi kor szentjei ilyen önzetlen szeretetet éreztek Isten iránt, amint Dávid énekelte XLII. zsoltárában: »Amint a szarvasünő vágyódik a friss vizekre, úgy vágyódik az én lelkem Tefeléd, ó, Isten!«... Midőn a lélek elmerül az alázatba, Isten szeretetének szikrája láng-

ra lobban, és a belső öröm megnagyobbodik. Akik így szeretik Istent, azoknak egyetlen vágyuk, hogy teljesítsék az Ő szent akaratát, és másokat az igazság útjára vezéreljenek (R. Eleázár Wormsból).” (Joseph H. Hertz: *Mózes öt könyve és a haftárák*, Bp., 1996, 5. köt., 84–85. o.)

„Akik szívükben érzik az isteni szeretet készítő – sőt szinte *kényszerítő* – erejét, azok nem azt fogják tudakolni, mi a legkevesebb, amit tenniük kell azért, hogy megfeleljenek Isten kívánalmainak. Nem a legkisebb kíváncsi után érdeklődnek, hanem az a céljuk, hogy tökéletes összhangra jussanak Megváltójuk akaratával. Komoly vágyakozásukban mindent alárendelnek ennek a célnak. Olyan odaadást tanúsítanak, ami megfelel az elérendő cél értékének. Ilyen mélységű szeretet nélkül a Krisztus-követés csupán szóbeszéd, üres formáság és nehéz szolgaság.” (Ellen G. White: *Krisztushoz vezető lépések*, Odaszánás c. fej.)

4 Milyen választásra kérte Józsué a népet? Miért tartja Isten mindig tiszteletben az ember szabadságát? Miért különleges ajándék és egyben felelősség is a szabad választás képessége?

Józs 24,14–15 ■ „Azért hát féljétek az Urat, és szolgáljatok neki tökéletességgel és hűséggel! Hányjátok el az isteneiket, akiknek szolgáltak a ti atyáitok túl a folyóvízen és Egyiptomban, és szolgáljatok az Úrnak! Hogyha pedig rossznak látjátok azt, hogy szolgáljatok az Úrnak, választatok magatoknak még ma, akit szolgáljatok, akár azokat az isteneiket, akiknek a ti atyáitok szolgáltak, amíg túl voltak a folyóvízen, akár az emoreusok isteneit, akiknek földjén lakoztok! Én azonban és az én házam az Úrnak szolgálunk.”

.....

.....

.....

Józsué szavaiban nyoma sincs a nyomásgyakorlásnak, a kényszernek, csak a szeretetteljes kérlelés, illetve a személyes példaadás nyilatkozik meg bennük. Izráel elköszönő vezetője a Szentlélek által szólt, s „ahol a Lélek, ott a szabadság” (2Kor 3,17).

„Józsué azt akarta, hogy ne kényszerből, hanem szabad akaratból szolgálják Istent. Az Isten iránti szeretet a vallás alapja. A jutalom reményében vagy a büntetéstől való félelemmel végzett szolgálat értéktelen Isten előtt. A nyílt hitelhagyás bűnei sem visszaszítóbbak Őelőtte, mint a képmutatás és a csupán formai imádat.

Az idős vezető sürgette a népet, hogy fontolják meg minden vonatkozásban, amit eléjük tárt, és döntsék el, hogy valóban úgy akarnak-e élni, mint a körülöttük lakó, bűneik miatt elkorcsosult bálványimádó nemzetek. Ha elfogadhatatlannak tűnik számukra az Örökkévaló szolgálata, aki a hatalom forrása és az áldás kútfeje, akkor válasszanak még aznap, akit szolgálni fognak – »azokat az isteneiket, akiknek a ti atyáitok szolgáltak«, akik közül Ábrahámot elhívták, »akár az emoreusok isteneit, akiknek földjén lakoztok«. Ezek az utolsó szavak éles szemrehányással illették Izráelt. Az emoreusok istenei nem tudták megvédeni imádóikat. Utálatos és lealacsonyító bűnei miatt elpusztított ez a gonosz nemzet, az a föld pedig, amelyet valaha birtokoltak, Isten népének adatott. Milyen balgaság volna, ha Izráel azokat az istenségeket választaná, amelyeknek az imádata miatt az emoreusok kiirtattak!” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, Józsué utolsó c. fej.)

„Isten az embert úgy is megteremthette volna, hogy ne legyen szabadságában a törvény áthágása. Visszatarthatta volna Ádám kezét a tiltott gyümölcs érintésétől, de így az ember már nem lett volna szabad erkölcsi lény, hanem csupán egy gép. Szabad választás híján az engedelmisség nem önkéntes, hanem kikényszerített, amelyben nincs helye a jellemfejlődésnek. Az ilyen megoldás ellenkezett volna Isten elveivel, amelyek szerint más világok lakóival is bánt. Méltatlan lett volna az emberhez mint értelmes lényhez, és alátámasztotta volna Sátán vádjait, hogy Isten uralma önkényuralom.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, A teremtés c. feje.)

„Választásunkban a legszemélyesebb énünk nyilatkozik meg. Tükröződik benne, hogy igazságszeretők vagyunk-e, illetve mennyiben vagyunk azok. Figyelembe kell venni azt is, hogy értelmünk és lelkiismeretünk élessége sem csupán születéskor adottságok függvénye, hanem korábbi döntéseink ezekre is visszahatottak és alakították őket. Énünk tehát abban nyilatkozik meg leginkább a maga igazi mivoltában, ahogyan választási vagy döntési képességünkkel élünk.

Énünknek ezt az állapotát viszont nagyrészt eddigi választásainkkal alakítottuk ki. Ugyanakkor bármilyen is énünk állapota az adott pillanatban, szokásos reagálásainkhoz vagy döntéseinkhez képest másként, akár forradalmian másként is dönthetünk. Önmagunkkal merőben ellentétesen is cselekedhetünk, akár jót, akár rosszat.

A szabad választási képesség valóban szabad. Vele alakítjuk ki erkölcsi lényünket, a saját magatartás- és cselekvéskorlátozó törvényünket. A szabad választási képesség által fejlődhetünk, változtathatjuk magunkat, ugyanakkor számolnunk kell az ismétlődő döntéseinkkel kialakított viselkedési, cselekvési törvény hatalmával.” (Vankó Zsuzsa: *A boldogság törvénye. Bibliai etika és antropológia*, Bp., Spalding alapítvány, 2003, 158–159. o.)

5 Milyen választ adott a nép Józsué felhívására? Mire figyelmeztette őket vezetőjük?

Józs 24,16–20 ■ „A nép pedig felelt, és mondta: Távol legyen tőlünk, hogy elhagyjuk az Urat, szolgálván idegen isteneknek! Sőt inkább az Úr, a mi Istenünk az, aki felhozott minket és atyáinkat Egyiptom földjéből, a szolgák házából, és aki ezeket a nagy jeleket tette a mi szemeink előtt, és megtartott minket minden utunkban, amelyen jártunk, és mindama népek között, amelyek között átjöttünk. Kiűzött az Úr minden népet, az emoreust is, e föld lakóját, a mi orcánk elől. Mi is szolgálunk az Úrnak, mert ő a mi Istenünk!

Józsué pedig mondta a népnek: Nem szolgálhattok az Úrnak, mert szent Isten Ő, féltőn szerető Isten Ő, nem bocsátja meg a ti vétkeiteket és bűneiteket, ha elhagyjátok az Urat, és idegen isteneknek szolgáltok. Akkor elfordul és rosszal illet benneteket, megemészti titeket, miután jól cselekedett veletek.”

.....

.....

.....

Józsué hosszú élete során sok mindent átélt, tapasztalatai óvatosságra intették a fogadalmakkal kapcsolatban. Hallotta, amint „az egész nép egyező szóval felelt: Mindazokat a dolgokat megcselekedjük, amelyeket az Úr parancsolt” (2Móz 24,3), de látta az aranyborjút is, amelyet vezetőik távollétében öntöttek és imádtak (2Móz 32. fej.). Átélhette ismételt zúgolódásait, lázadásait, és azt is, amikor Kálebbel együtt meg akarták kövezni az ígéret földjével kapcsolatos hittel teljes beszámolóik miatt (4Móz 14,6–10). Mindezek ismeretében érthető a figyel-

meztetése: „Nem szolgálhattok az Úrnak, mert szent Isten ő, féltőn szerető Isten ő, nem bocsátja meg a ti vétkeiteket és bűneiteket, ha elhagyjátok őt és idegen isteneknek szolgáltok.” (Józs 24,19) Kecskeméthy István fordításában* még erőteljesebben hangzik ez a Biblia-vers: „Nem lesztek képesek az Urat szolgálni, mert a szentség Istene ő...”

„Mielőtt bármilyen tartós reformációról szó lehetett volna, rá kellett vezetni a népet arra, hogy érezze át, mennyire képtelen saját erejéből Istennek engedelmeskedni. Törvényét áthágták, és ez elítélte őket mint törvényszegőket, és nem volt mód a szabadulásra. Amíg saját erejükben és igazságukban bíztak, lehetetlen volt bűnbocsánatot nyerniük. Isten tökéletes törvénye követelményeinek nem tudtak eleget tenni, így hiába fogadkoztak, hogy Istent szolgálják. Csak a Krisztusba vetett hit által nyerhették el bűneik bocsánatát, és kaphattak erőt az Isten törvénye iránti engedelmességhez. Fel kell hagyniuk azzal, hogy saját erőfeszítéseik árán próbálják elérni az üdvösséget, egészen a megígért Megváltó érdemeiben kell bízniuk, ha azt akarják, hogy Isten elfogadja őket.

Józsué igyekezett rávezetni hallgatóit, hogy szavaikat alaposan mérlegeljék, nehogy olyan fogadalmat tegyenek, amelynek megtartására nem voltak felkészülve. Mély komolysággal ismételték meg a kijelentést: »Nem, mert mi az Úrnak szolgálunk.« Ünnepelesen helyeselték a maguk ellen szóló bizonyágtételt, hogy az Örökkévalót választották, és még egyszer elismételték fogadalmukat, hogy hűségesek lesznek: »Az Úrnak, a mi Istenünknek szolgál-

* Kecskeméthy István (1864–1938) a héber és az arab nyelv, valamint az ószövetségi tudományok professzora volt a Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézetben. Biblia-fordítása először 1935-ben jelent meg, 2009-ben adta ki újra az erdélyi Koinónia Kiadó.

lunk, és az Ő szavára hallgatunk.« »Szerzett azért Józsué szövetséget a néppel e napon, és adott elébe rendelést és végzést Sikemben.« Miután feljegyezték ezt az ünnepélyes eseményt, az iratot a törvénykönyvvel együtt a láda oldalára helyezték. Emléül oszlopot emelt azon a helyen, és azt mondta: »Íme ez a kő lesz ellenünk bizonyságul, mert ez hallotta az Úr minden beszédét, amelyet szólt nekünk, és lesz ellenetek bizonyságul, hogy ne hazudjatok a ti Isteneitek ellen. Elbocsátotta Józsué a népet, kit-kit a maga örökségébe.« (Józs 24,27–28)” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, Józsué utolsó szavai c. fej.)

6 Hogyan minősíti Józsué életművét a nemzedékéről szóló összegző feljegyzés, amelyet halála után kapcsoltak könyvéhez?

Józs 24,31 ■ „Izráel az Urat szolgálta Józsué minden idejében, és a véneknek is minden idejében, akik hosszú ideig éltek Józsué után, és akik tudták az Úr minden cselekedetét, amelyet cselekedett Izráellel.”

.....

.....

.....

Ez a megállapítás egyedülálló Isten népe történelmében. Még a legkiválóbb uralkodók, a reformkirályok életében is voltak olyan időszakok, amikor nem az isteni befolyás jutott érvényre általuk. Józsué életében és szolgálatában azonban nem volt ilyen időszak. Mindig „szorosan” megtartotta Isten parancsolatait (5Móz 6,17), azokat is, amelyek nem voltak kellemesek az emberi természet számára (lásd ezzel kapcsolatban a 8. tanulmányt).

Isten-félelme, határozottsága, szerénysége és minden bizonynyal hiteles vezetői fellépése folytán a nép is követte az Isten szava iránti engedelmisségben.

Egy vezető nagysága sok esetben a halálával maga után hagyott úr által lesz igazán nyilvánvaló. Sajnos a Bírák könyvében leírt állapotok is Józsué vezetői munkájának a jelentőségét növelik.

„Józsué Izráélért végzett munkája véget ért. Hűségesen követte az Urat, és a Szentírás az Úr szolgájának nevezi őt. A legnemesebb bizonyosság jelleméről annak a nemzedéknek a története, amely az ő irányításának örvendezhetett. »Izráél pedig az Urat szolgált Józsué minden idejében, és a véneknek is minden idejükben, akik hosszú ideig éltek Józsué után.« (Józs 24,31)” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, Józsué utolsó szavai c. fej.)

Október

1. szerda	Jel 1,7	
2. csütörtök	2Pét 3,10	
3. péntek	Jób 38,22-23	Napnyugta: 18:22
4. szombat	Ésa 13,13-14	
5. vasárnap	Zsolt 50,6	
6. hétfő	Mt 24,36	
7. kedd	Mt 24,27	
8. szerda	Zsolt 50,3-4	
9. csütörtök	Ésa 2,19	
10. péntek	Fil 3,20-21	Napnyugta: 18:08
11. szombat	2Tim 4,1	
12. vasárnap	Mk 14,62	
13. hétfő	Ezék 38,21	
14. kedd	Jel 6,15-16	
15. szerda	Jer 25,31	
16. csütörtök	Jer 50,25	
17. péntek	Mt 24,44	Napnyugta: 17:55
18. szombat	Ésa 26,19	
19. vasárnap	Jn 5,28-29	
20. hétfő	Jób 19,25; 27	
21. kedd	1Jn 5,11	
22. szerda	1Kor 13,12	
23. csütörtök	Tit 2,13	
24. péntek	1Thessz 4,16-17	Napnyugta: 17:42
25. szombat	Jer 4,23-25	
26. vasárnap	Jel 20,1-2	
27. hétfő	Jer 31,16-17	
28. kedd	2Tim 4,7-8	
29. szerda	Jak 1,12	
30. csütörtök	Lk 21,28	
31. péntek	Jel 22,12	Napnyugta: 16:30

November

1. szombat	Júd 6	
2. vasárnap	Zsolt 91,11	
3. hétfő	Mt 25,23	
4. kedd	Zsid 12,2	
5. szerda	Mt 25,40	
6. csütörtök	Ésa 53,10-11	
7. péntek	Mt 25,21	Napnyugta: 16:19
8. szombat	1Sám 16,7	
9. vasárnap	Ésa 55,9	
10. hétfő	Kol 3,2	
11. kedd	1Kor 3,14	
12. szerda	1Kor 2,9	
13. csütörtök	Jel 22,2	
14. péntek	Jel 14,2-3	Napnyugta: 16:10
15. szombat	Ésa 33,17	
16. vasárnap	Jel 14,1	
17. hétfő	Jel 7,9	
18. kedd	Dán 12,3	
19. szerda	Jel 7,14	
20. csütörtök	Ésa 64,3	
21. péntek	2Kor 4,18	Napnyugta: 16:02
22. szombat	Jel 22,14	
23. vasárnap	1Kor 6,3	
24. hétfő	Júd 14-15	
25. kedd	Jel 20,7-8	
26. szerda	Jel 20,7-8	
27. csütörtök	Jel 20,12	
28. péntek	Préd 12,16	Napnyugta: 15:56
29. szombat	Jn 5,22	
30. vasárnap	Mt 25,34	

IGÉK MINDEN NAPRA

December

1. hétfő	2Kor 5,10	
2. kedd	Ésa 45,23-24	
3. szerda	Rm 14,10-11	
4. csütörtök	Jel 15,3	
5. péntek	Mal 4,1	Napnyugta: 15:53
6. szombat	Péld 11,31	
7. vasárnap	1Jn 3,2	
8. hétfő	Jn 5,17	
9. kedd	2Pt 3,11-13	
10. szerda	Jel 21,4	
11. csütörtök	Ésa 32,18	
12. péntek	Jel 2,7	Napnyugta: 15:52
13. szombat	Zsolt 16,11	
14. vasárnap	Ésa 65,18	
15. hétfő	Kol 1,12	
16. kedd	Jel 15,2	
17. szerda	Eféz 6,8	
18. csütörtök	Ésa 65,21-22	
19. péntek	Ésa 35,10	Napnyugta: 15:53
20. szombat	Zak 13,6	
21. vasárnap	Jel 21,3	
22. hétfő	Ésa 52,6	
23. kedd	Eféz 2,7	
24. szerda	1Pt 1,10-12	
25. csütörtök	Zsolt 104,24	
26. péntek	Ésa 45,11-12	Napnyugta: 15:56
27. szombat	Mk 12,25	
28. vasárnap	Dn 7,27	
29. hétfő	Ésa 66,22-23	
30. kedd	Zak 14,9	
31. szerda	Zsolt 91,16	